bilim+gönül
bilimgonul.com

küçük havuzdaki büyük balık

HA JIN

"Büyüleyici, özgün ve sıradışı incelikte: **Ha Jin**, Çin'i dünyaya ve yeni okuyuculara ulaşılabilir hale getiriyor."

Kirkus Reviews

"**Ha Jin**'in Çin'deki yaşama dair yaptığı anlatı bizlere insan deliliğinin evrenselliğini ve bu deliliğin tasvirinde bulunan uçsuz bucaksız sapkın zevki hatırlatıyor. **Küçük Havuzdaki Büyük Balık** eğlenceli bir okumanın ötesinde fevkalade hoşlukta, son derece nüktedan bir kitap. Sanat akılda kalıcı bir vakarsızlıkla politikanın karşısına çıktıkça irkilirken gülüyor, nefesimiz kesilirken kitaptaki muazzam ustalığa da hayran kalıyoruz."

Gish Jen, *Who's Irish?* kitabının yazarı

"**Ha Jin**'in yarattığı Dismount şehri hikâyedeki mücadeleler geliştikçe gitgide bizlere daha az yabancı gelen renkli hayatlar ve insanlarla dolup taşıyor. Egzotik konusuyla dikkat çekmesiyle beraber kitabın anlatı yeteneği çok üstün."

Time Dergisi

"**Ha Jin**'in ilk romanı çarpıcı hikâyelerin vaat ettiği beklentiyi tamamıyla karşılıyor. Batılı okuyuculara bugüne kadar zar zor hayal edilebilir veya hiç edilmemiş bir dünyayı açıyor. **Ha Jin**'in kendinden emin anlatımı, ustalıklı karakter nitelendirmeleri, nüktedanlığı ve bilhassa inceliği evrensel duvarları yerle bir ediyor. Bir okuyucu **Ha Jin**'e sadece teşekkür edebilir."

James Carroll,
An American Requiem **kitabının yazarı**

"**Küçük Havuzdaki Büyük Balık**, sanatın kötü güçleri yok etmek üzere kullanılmasını anlatan fevkalade ilginç, eğlenceli ve etkili bir hikâye. **Ha Jin**'in İngilizce hikâye anlatıcılığında hızla gelişen ustalığı çağdaş Amerikan edebiyatının harikalarından biri."

Ralph Lombreglia,
Make Me Work **kitabının yazarı**

Ha Jin

Küçük Havuzdaki Büyük Balık

Ha Jin doğduğu kasabadan Çin'in Brandeis Üniversitesi'nde eğitim almak üzere 1985 yılında göç etti. Jin, uluslararası satış rekorları kıran ve PEN/Faulkner Ödülü ile Amerikan Ulusal Kitap Ödülü'nü kazanan *Waiting (Bekleyiş)* romanı; Asya-Amerikan Edebiyat Ödülü ve Townsend Kurgu Ödülü'nü kazanan *The Bridegroom (Damat)* hikâye derlemesi; Flannery O'Connor Kısa Hikâye Ödülü'nü kazanan *Under the Red Flag (Kızıl Bayrağın Altında)*; Pen/Hemingway Ödülü'nü kazanan *Ocean of Words (Sözcükler Okyanusu)*; *The Crazed (Çözülme)* ve *War Trash (Savaş Artıkları)* romanları ile üç şiir kitabının yazarıdır. Boston'da yaşamaktadır.

Bilim + Gönül Yayınları **21**
Yayıncı Sertifika 0208-34-010245

Küçük Havuzdaki Büyük Balık

Ha Jin

1.Basım Eylül 2010

Yayın Eşgüdümcüsü: Dilek Sinanoğlu
Kapak Tasarımı: Deniz Uçluok

Bilim + Gönül Ltd. Şti.
Mühürdar Cad. 119/3 Kadıköy-İstanbul
dsinanoglu@yahoo.com, www.bilimgonul.com

Baskı ve Cilt
Sena Ofset
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi Topkapı – İstanbul
Tel: (212) 613 38 46 – 613 03 21 Faks: (212) 613 38 46

Yazık, söylenen onca söze rağmen hâlâ kahramanım olarak seçebileceğim erdemli bir adam bulamıyorum. Neden olduğunu açıklayabilirim: Erdemli insan bir çeşit at gibidir. Kamçısıyla ya da eline ne geçerse dürterek o atı sürmemiş yazar kalmamıştır. Şimdi ben de böyle bir huysuz atı kullanma zamanının geldiğini hissediyorum.

Haydi o zaman !
Bir değişim için o atı birlikte koşturalım.

Nikolay Gogol,
Ölü Canlar

BİR

Shao Bin altı yıldan fazladır yaşadığı banliyö şehri Dismount'tan bıkmıştı. Karısı Meilan da sürekli hafta sonları çamaşır yıkamak için iki mil yürümek zorunda kalmasından şikâyet ediyordu. Bin, bisiklet süremediği için Meilan'ı bisikletinin arkasında Mavi Dere'ye götürmesi gerekiyordu. Fakat bu ay tüm hafta sonları Hasat Gübreleme Tesisi'nde çalışmıştı ve eşine yardım edememişti. Keşke dere kıyısına sadece yüz adım kadar uzak olan işçi parkındaki apartman bloklarında yaşasalardı. Son zamanlarda Meilan geceleri durmadan Buda'ya dua ediyor, ailesinin en yakın zamanda parktaki apartmanlardan bir daire almasına yardım etmesi için Buda'ya yalvarıyordu.

Bin, Çarşamba öğleden sonra "Endişelenme. Bu sefer dairelerden birine sahip olacağız." dedi ona.

"Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

"Sonuçta ben diğerlerinden daha kıdemliyim ve bize bir daire vermeleri gerek."

"Bu garanti sayılmaz ki."

Aslında Bin altı yıldır bu tesiste çalışıyordu. Kıdem ve ihtiyaç ilkesine göre, Shaolara bu sefer yeni bir daire verilmeliydi; fakat Meilan hiç de iyimser değildi. "Biliyorsun" dedi, "Yerinde olsam Sekreter Liu ve

Müdür Ma'ya ikişer şişe damıtılmış tahıl suyu[1] armağan ederdim. Birçok insanın akşamları onları ziyaret ettiğini duydum. Öylece oturup beklememelisin."

"Unut gitsin. Onlar için para harcamayacağım."

Meilan anlaşılmayan bir ses tonuyla "İnatçı ahmak," dedi.

Bin ufak tefek bir adamdı. Eskiden sağlıklı ve güçlü bir yapısı vardı ama son yıllarda o kadar zayıflamıştı ki, insanlar arkasından *İskelet* diye lakap takmışlardı. Fiziğine karşın yetenekli ve aynı zamanda da kibirli bir insandı. Tesisteki diğer insanlardan daha çok okumuştu ve birçok eski hikâye biliyordu; hatta Sharlock Holmes'ı bile. Ayrıca el yazısı çok güzel ve etkileyiciydi. Bu yüzden tesiste çalışan kadınlardan bazıları birbirlerine "Keşke bu adam el yazısı gibi gösterişli olsaymış." diyorlardı. Beş yıl önce Meilan'la nişanlandığında insanlar şaşırmış ve "Güzel bir kadın elbette bir bilgeyi sever." diye yorumlamışlardı. Meilan'ın güzel, Bin'in de gerçek bir bilge olmamasına rağmen birçok talibi olan Meilan Bin'le kıyaslandığında daha iyi bir kısmetti.

Evlendiklerinden bu yana Eski Halk Yolu üzerinde, Meilan'ın çalışma birimi Halk Mağazası'na ait yurt

[1] Tahıl suyu, Çinlilerin içmek için ürettiği alkolün yapımında kullanıldığı için kıymetli bir hediye olarak görülmektedir. Ç.N.

tipindeki evlerden bir tanesinin tek göz odasında oturuyorlardı. Artık iki yaşında hareketli bir çocukları vardı ve bu on iki adıma yirmi adımlık küçük oda tek başına bu sebeple bile yeterli değildi. Ayrıca Bin resmi olarak tesisatçı olsa da aynı zamanda amatör bir ressam ve hat ustası idi. Bir sanatkâr olarak sanatını icra edebileceği ve çalışmalarını sürdürebileceği bir mekâna, hatta en iyisi kendine ait bir odaya ihtiyacı vardı; ama bu imkânsızdı. Her gece geç saatlere kadar yatmıyor, karısının ve kızının uykusunu bozan masa lambasının ışığında yazı fırçalarıyla çalışmalar yapıyordu. Oda her daim mürekkep kokusuyla doluyordu. Soğuk kış günlerinde Meilan sık sık pencereyi açıp odayı havalandırmak zorunda kalsa da Bin'in fırça işlerini yapmasının başka bir yolu yoktu. Shaolar doğru düzgün bir evde oturmayı ne kadar da çok istiyordu.

Bin şu günlerde Barınma Komitesi tarafından belirlenen listede isminin olup olmadığını öğrenmek için boşuna uğraşıyordu. İş arkadaşlarının çoğu suskun ve gizemli takılıyor, sanki hepsi aniden altın madeni bulmuş gibi diğerlerine karşı hasis davranıyorlardı.

Bin Perşembe sabahı nakliye takımı için hidrolik kaldıracı tamir ederken "Artık daire alma sırası bende." deyip duruyordu kendi kendine. Bir gece önce Meilan'ın işçilerin liderlere rüşvet vermeleri ile ilgili sarf ettiği sözler içine biraz korku düşürmüş olsa da,

sürekli kendine umudunu kaybetmemesini hatırlatıyordu.

Beklediğinden daha kısa sürede, hemen öğleden sonra son liste de tesisin ön kapısındaki ilan panosuna asıldı. Bin oraya gittiğinde kendi ismini şanslı olanların arasında bulamadı. Çok öfkelenmişti; onun gibi diğerleri de. Kendilerine apartman tahsil edilenler hemencecik sessizleşirken tüm imalathanelerden kızgın sesler yükseliyordu. İşçilerden bazıları liderlerinin yolsuzluklarını göstermek için hiç vakit geçirmeden büyük puntolarla basılmış afişler asacaklarını söylediler. Birkaç tanesi liderler için inşa edilen daha büyük dört apartmanı yerle bir edeceklerini, gece olunca TNT patlayıcılarla havaya uçuracaklarını açıkladılar. Ama bu düpedüz blöftü, zira aynı şey daha önce de defalarca söylenmiş ve hiçbir olay gerçekleşmemişti.

Vardiyanın bittiğini duyuran elektrik zili çalar çalmaz Bin tesisi terk etti. Kafasında yanlamasına takılmış bir asker şapkası ve arkasından hafif hafif uçuşan düğmelenmemiş beyaz gömleği ile dalgın dalgın bisiklet sürüyordu. Kafası dopdoluydu. Nasıl verecekti kötü haberi Meilan'a? Çok büyük hayal kırıklığına uğrayacaktı. Nasıl teselli edebilirdi ki onu?

Tesisin kuzey ucunun berisindeki demiryolu kavşağını geçtiği sırada elleri arkasında birleşmiş ileri doğru yürüyen Parti Sekreteri Liu Shu'yu gördü. Bin ona yetişti ve bisikletinden indi. "Sekreter Liu, sizinle bir şey konuşabilir miyim?" dedi.

"Elbette." Liu durdu ve gözlerini yarı kapatan başlığını hafifçe düzeltti.

"Neden ev verilmedi bana bu atamalarda?" diye sordu Bin.

"Sadece sen değilsin. Yüzden fazla yoldaşımız hâlâ sırada. Bilmiyor musun bunu?"

"Altı yıldır çalışıyorum tesisimizde. Hou Nina sadece üç yıldır burada ama o bir daire aldı bu sefer. Neden? Anlayamıyorum bunu."

Liu açık açık anlattı: "Bu karar Barınma Komitesi tarafından verildi. Onun senden daha çok ihtiyacı olduğunu düşünüyorlar. Yeni toplumumuzda kadın ve erkek eşit. Senin şu anda yaşamak için bir yerin var ama o tüm bu yıllar boyunca köydeki insanlarla birlikte yaşadı. Evlenmek için kendine ait bir yeri olması gerek. Evliliği iki defa ertelendi; sonsuza kadar bekâr kalamaz."

Bin bağırmak istedi: Seninle yaşayabilir aslında, değil mi? Ama tek kelime bile etmedi; onun yerine döndü ve Milli Savunma'ya ait bisikletine atladı, sekretere güle güle demeden uzaklaştı. Kendini Liu'ya lanet etmekten alıkoyamıyordu, "Kara kaplumbağanın oğlu[2], zaten güzel bir dairen olmasına rağmen bu sefer

[2] Çincede "kaplumbağa" ve "aldatılan koca" kelimelerinin sesleri yakındır. Aynı zamanda kaplumbağa bazı Çinliler tarafından ahlâksız ve kötü olarak kabul edilir. Bu mantıkla, Çincedeki "kara kaplumbağa" kelimesi "pezevenk" anlamında da kullanılmaktadır. Ç.N.

daha büyük bir tane aldın. Görevini kötüye kullandın. Bu haksızlık, haksızlık!"

Bodur sekreter ise, kafasını salladı ve Bin'in arkasından "Ahmak!" dedi.

Bin, kötü haberi karısına akşam yemeğinden sonra söylemeyi plânlamıştı; ama onun asık suratını gören Meilan bir şeylerin ters gittiğini hissetti ve birkaç kez ters gidenin ne olduğunu sordu. Bin açıklamaya başladı ve ona olanları anlattı; işe henüz başlamış olan muhasebeci Hou Nina'nın yeni bir apartman aldığından da bahsetti. Bunun üzerine Meilan'ın gözleri doldu ve bağıra çağıra liderlere lanet okudu. İnatçılığından dolayı Bin'i de suçlayan Meilan, "Birkaç şişe likör çok az bir para ediyor. Kaç kere söyledim sana? Ama dinlemezsin ki." dedi.

Meilan'a "Gel de ye," diyen Bin bir çift yemek çubuğu aldı ve çorbasını höpürdeterek bir kâse erişteyi ağzına götürdü. Sonra da bir kaşıkla kâsesine doğranmış toon[3] yaprakları koydu.

"Yemek istemiyorum, gazım var." Meilan döndü ve iterek pencereyi açtı. Dışarıda hafif bir rüzgâr esti ve ağaçların arasında pıtır pıtır sesler çıkararak kavak yapraklarındaki yağmur damlalarını silkeledi. Bir kurbağa kesik kesik vıraklıyordu.

---

[3] Batı Hint Adalarına mahsus ve kırmızı olan kerestesi mobilya için kullanılan bir ağaç. Ç.N.

"Ne yapacaksın?" diye sordu Meilan.

"Bilmiyorum. Sen ne düşünüyorsun?"

"Bize haksızlık yaptılar. O rüşvetçileri rapor etmelisin."

Bin cevaplamadı ve yemeye devam etti. Kızları küçük Shanshan yeşil plastik bir kaşıkla muhallebi kâsesini karıştırıyor, annesinin yedirmesi için bekliyordu. Mama önlüğüne işlenmiş güvercinin kırmızı gagasının yanında küçük bir erişte parçası vardı.

Açık mavi elbiseli Meilan pencerede duruyor, siniri hâlâ dinmediğinden burnundan soludukça biçimli göğsü hafif hafif yükseliyordu. Elini kaldırıp bir tutam saçı kulağının arkasına götürdü; pervaza dayandı ve pencereden dışarı doğru söylendi. Ara sıra baş ve işaret parmağıyla yanaklarındaki gözyaşlarını siliyordu.

Bin, akşam yemeğinden sonra dışarıda oturmuş sigara içiyor, puslu bir havada hasır şapkalarıyla ufak yapılı balıkçıların sırıklarla ittirdiği narin yapılı kayıkları seyrediyordu. Zayıf yüzü oldukça endişeli duruyor, âdem elması bir aşağı, bir yukarı gidip geliyordu. Bin, derin düşüncelere dalmış, gür kaşlarını çattıkça küçük gözleri daha da ufalmıştı. Tepesinde yanan 25 wattlık elektrik lambasının etrafında bir küme tatarcık sineği uçuşuyor, aralarındaki birkaç sivrisinek de vızıldıyordu. Hava bozulmuş balık ve taze mısır kokuyordu. Yüksek duvarın arkasındaki sokakta iki kamyon kornalarını kavga edermişçesine çalıyordu.

Avlunun ortasındaki muslukta Meilan gürültüyle bulaşıkları yıkıyordu. Bin bu defa gerçekten kabahatli olduğunu anlamıştı. Meilan'ın dediği gibi, akıllı bir erkek kötü olasılıkların gerçekleşmesini engellemek için elinden gelen her şeyi yapmalıydı; O ise, Meilan'ın öğütlerini dinlemeyi akıl etmemiş, kötü olasılıkların çoğalmasına sebep olmuştu. Onun çalıştığı tesisin aksine, Halk Mağazası'nda sadece on altı çalışan vardı; mağaza kendisine ait bir apartman inşa etme hakkına sahip değildi. Bu yüzden ailesinin doğru düzgün bir eve yerleşebilmesi Bin'e bağlıydı, ama o bu fırsatı mahvetmişti. Hangi yıl ancak yeni bir apartman dairesi fırsatı olacağını kim söyleyebilirdi ki? Allah bilir ailesi daha ne kadar zaman bu tek göz odada yaşamak zorunda kalacaktı.

Öfkeden nefesi kesilen Bin bu haksızlık karşında mutlaka bir şeyler yapması gerektiğine karar verdi. Liderlerin suistimalini düzeltecek bir şey yapamayacağını bilse de, onlara en azından unutamayacakları bir ders vermek ve bu haksızlığın altında kalmayacağını göstermek istedi. Ama ne yapmalıydı?

Bin, Han Hanedanlığı döneminde yaşamış olan materyalist düşünür Wang Chong'un kötüleri yazı fırçasıyla cezalandırmayla ilgili sözler söylediğini hatırladı. Sözleri tam olarak hatırlayamıyordu. O paragraf daha birkaç hafta önce okuduğu ***Kadim Çin Felsefesinin Esası*** isimli ciltsiz kitapta olmalıydı. Ayağa kalktı ve odaya geri döndü. Kitap, hasır kitaplığın en üstünde, epigrafik sözlükle bir çiçek resimleri albümünün arasına sıkışmıştı. Kitabı oradan çekip aldı ve işaret olsun diye alt köşesini kıvırdığından

paragrafın olduğu sayfayı hiç zorluk çekmeden buldu. Wang Chong'un sözlerini dikkatle okudu:

> *Yazı yazmak nasıl sadece mürekkeple oynamak veya fırçayla eğlenmek olabilir? Yazı, insanların eylemlerini kaydetmeli ve onların isimlerini gelecek nesillere bırakmalıdır. Erdemliler amellerinin hatırlanmasını isterler ve bu yüzden kendilerini daha çok iyilik yapmak için zorlarlar; ahlâksızlar ise yaptıklarının hatırlanmasından korkarlar ve bu yüzden kendilerini dizginlemeye çalışırlar. Kısacası, gerçek bir âlimin fırçası iyiliği teşvik etmeli ve kötülüğe karşı da ihtar edici olmalıdır.*

Bin, son derece etkilenmiş bir şekilde kitabı kapattı. Yazı ve resmin sanatın aynı koluna mensup olduğunu düşündü; her ikisi de fırçanın ürünü eserlerdi. Evet, kötülükle savaşmak güzel sanatların asıl amacıydı. Bir sanatkâr ve âlim olarak o yozlaşmış liderleri ifşa etmeliyim. Resim ve yazı, her ne olursa olsun öylesine süslemeler ve işlemeler olmamalı; bir etkinlik ve ruh - kudretli ve onat bir maneviyat- sahibi olmalılar. İyi bir sanat eseri kötülere karşı bir hançer kadar ölümcül olmalı.

Bin, Meilan ve Shanshan yattıktan sonra altın yıldız taşından yengeç şeklinde oyulmuş antika mürekkep kabının içine bir mürekkep çubuğu öğütmeye başladı. Eli saat yönünde ufak daireler çizerek hareket ediyordu. Mürekkep birkaç dakika içinde hazır olmuştu; Bin

samur kılından yapılmış bir fırça aldı ve karikatür çizmeye başladı. Kocaman bir kâğıt yaprağına baş aşağı duran resmi bir mühür çizdi. Daha sonra mührün büyük tutamağına tepesinde birkaç tel saç olan ve mutluluktan kendinden geçmiş bir surat resmetti. Mührün oval bir sahne şeklinde olan tepedeki düz kısmına iki sıra halinde kadın erkek birlikte oturmuş bir düzine minik insan yerleştirdi. İnsanları çizerken Sekreter Liu ve Müdür Ma'ya benzeyen ikisinin tam ortada olmasına özen gösterdi. Ma'nın uzun suratı ağzı yemekle dolmuşçasına aşağı sarkıyorken, palabıyıklı Liu kısa kollarını göğsünde kavuşturmuş oturuyordu. Bin, insan figürlerinin hemen arkasına da geniş balkonları ve içlerinden florasan ışıkları süzülen yüksek pencereleri ile altı katlı binalar yerleştirdi.

Çizim bittikten sonra Bin daha küçük bir fırçayı mürekkebe batırarak kâğıdın en tepesine koyu ve kalın harflerle başlık olarak ***"Güce sahip olan aile mutludur."*** yazdı.

Anlamlı bir eser ortaya çıkarmanın verdiği heyecan yatağa girdikten sonra bile Bin'i uyanık tuttu. Bin, duvardaki saatin yelkovanının hareketinden daha hızlı olan kalp atışlarını saymaya zorladı kendini. Şakakları gerilmiş, bir türlü heyecanını yatıştıramıyordu; iki saat içinde üç kere avlunun batı köşesindeki tuvalete gidip işemek için kalktı. Saat ikiye kadar uyuyamadı.

Ertesi sabah karikatürü eşine gösterdi. "Çok iyi." dedi Meilan. "Umarım bu bir mayın olur da hepsini patlatır."

Bin, karikatürü dikkatlice manila kâğıdından yapılmış, üzerine yerel bir gazete olan ve Bin'in daha önce üç tane eserini yayınlayan *Lüda Günlüğü*'nün

adresinin yazılmış olduğu zarfa koydu. İşe giderken Kıyı Sokağı'na uğrayıp zarfı postanenin önündeki posta kutusuna attı.

İKİ

Tüm tesis günlerdir ev atamalarını konuşuyordu. Liderler bu hoşnutsuzluğu öngörmüşlerdi ve durumdan endişe duymuyorlardı. Tüm tesiste sadece ofis binasının yan duvarına asılmış iki poster vardı ki, bu beklediklerinden de azdı. Posterlerden birine ***"İşçi Parkı İşçilerin İkamet Etmesi İçin Değil"***, diğerine de ***"Barınma İlkesini Bu Kadar Esnek Yapan Nedir?"*** başlığı yazılmıştı.

Her iki posterin de liderlerin rüşvetçiliği ve kendilerine tahsis ettiği ayrıcalıklara değiniyor olmasına rağmen bu tür yazılar Sekreter Liu ve Müdür Ma'nın gözünü korkutacak nitelikte değildi. Onların asıl korktukları işçilerin Bölge Yönetim Binası'na posterler asması ve üslerine kendilerini şikâyet ederek ev atamaları konusuna müdahale etmelerini istemeleriydi; ne var ki şu ana kadar böyle bir şey gerçekleşmemişti. Hatta işçilerin öfkeli sesleri azalıyordu bile.

Bu yumuşama esas olarak büyük apartmanlara gizlice dökülen dört kova insan dışkısının sonucuydu; hepsine birer kova dışkı atılmıştı. Henüz kullanılmamış yepyeni odalar iki gün boyunca leş gibi kokmuş, sinekler ve larvalarla dolup taşmıştı; duvarların bazıları da pislenmişti.

Bu hiç de kurnaz olmayan bir tertipti ve söylentilerde iddia edildiği gibi bir etki yaratmaktan oldukça uzaktı. İddia edildiğine göre, liderler artık leş gibi

kokan bu apartmanlarda oturmak istemeyeceklerdi.

Aksine, Liu ve Ma'nın apartmanlardaki dışkıları görünce öfkeden deliye dönmesine ve neredeyse bir acil durum toplantısı için çağrı yapacak olmalarına rağmen taşınmaktaki kararlılıklarını sürdürüyorlardı. Hem Liu, hem Ma deneyimli liderlerdi ve düşünmeden hareket etmemişlerdi.

İşçi Parkı'ndan dönerlerken Ma, Liu'ya "Durumu polise bildirmeliyiz." dedi.

"Gerçekten öyle mi düşünüyorsun?"

"Evet, bu yaptıkları kamu malına zarar vermektir, bunu sen de biliyorsun."

"Unut gitsin Koca Ma. Bu pisliğin nerden geldiği ya da kimden şüphelenmemiz gerektiğine dair hiçbir fikrimiz yok. Biz ipucu vermedikçe polis hiçbir şey yapamaz."

"O zaman ne yapacağız?"

Birbirlerinin fikirlerini dinledikten sonra olay hakkında suskun kalmaya ve herhangi bir soruşturma başlatmamaya karar verdiler; onların bu sessiz tavrı işçileri de biraz sakinleştirirdi hiç olmazsa. Gerçekten de öyle oldu; sadece birkaç gün içinde işçilerin kızgın gözlerinin daha az düşmanca baktığını fark ettiler.

Müdür Ma civar köylerden birinden kiralanan bir gurup geçici işçiyi apartmanların duvarlarının temizlenmesi için görevlendirdi. Duvarlar badana edilecek, çimento zeminler kostik soda ve lizol ile ovulacaktı. İki lider gelecekteki evlerinde dışkı kokusunun izinden bile eser kalmayacağından emin olmak için bir hafta içinde on kereden fazla İşçi Parkı'na gittiler. Daha sonra eşleri de giderek apartmanların temizlik durumunu ayrıca kontrol ettiler. Bayan Ma kendi

dairelerinin pencere çerçevelerinin ve kapılarının yeniden boyanmasını istediği için dört işçi fazladan bir gün daha çalıştı.

Karikatür, üç hafta kadar sonra *Lüda Günlüğü*'nün edebiyat ve sanat bölümünde yayınlandı. Görünüşe bakılırsa, editörler Bin'in karikatürünü dikkate değer bir çalışma olarak değerlendirmemişlerdi; karikatür sayfanın sol alt köşesinde sadece 3x4cm büyüklükteki bir alana yerleştirilmişti. Buna rağmen, eser sahibinin kimliği çizimin hemen altındaki satırda çalıştığı işyeri belirtilerek belgelenmişti. Azıcık hayal gücü olan herkes karikatürdeki mutlu kalabalıkla Hasat Gübreleme Tesisi'nin çekirdek kadrosunu kolayca bağdaştırabilirdi.

Tesiste çok az insan gazetenin abonesi olmasına rağmen üç yüz işçi ve personelin yarısından fazlası daha yayınlandığı gün Bin'in karikatürünü gördü veya yayınlandığını duydu. Hatta o gece birileri karikatürün bir kopyasını giriş kapısındaki ilan panosuna bile astı. Karikatür Bin'in olduğu için insanlar onun gece geç saatlerde gizlice tesise girdiğini ve kopyayı panoya astığını düşündüler. Hâlbuki Bin ertesi sabah işe gidene kadar karikatürün gazetede yayınlandığını bile bilmiyordu.

Tesise vardığında karikatürünü ilan panosunda görmek Bin'i oldukça şaşırttı. Birkaç işçi panonun yanında toplanmış sigara içip sohbet ediyordu. Hepsi karikatürü için Bin'i tebrik etti; ama Bin hiçbir heyecan göstermeden sadece kafasını salladı. İçten içe mest olmuştu ve "Çok iyi, bakalım o mendeburlar bu durumu nasıl düzeltecekler." diye düşünmeden edemi-

yordu. "Bu, onlara hiçbir haksızlığı o kadar kolay unutmayacağımı hatırlatır."

Bin, atölyeye girer girmez Bakım-Onarım Bölümü Şefi Hsiao Peng'in yanına koştu; Hsiao da mevkisi dört büyük apartmandan bir daire almak için rekabet etmeye yetmediğinden ev alamayan öfkelilerdendi. Bin'i gören Hsiao yüzünde hınzır bir gülümsemeyle "Kötü bir çizim değil Genç Shao. Etkilendim doğrusu." dedi.

"O karikatürde bazı insanları hedef aldım." dedi. Bin çenesini aşağı sarkıtarak.

"Biliyorum, tesisteki haksız davranışları düzeltmeye çalışıyorsun." Ağzında bir şekerleme yuvarlayan Hsiao'un gözleri parlıyordu.

Bin, Hsiao'un da aslında kurtlardan biri olduğunu biliyordu; hırlıyordu çünkü bu defa ona et parçası verilmemişti. Sessizce arkasını döndü ve iş kıyafetlerini giydi.

Sabah vardiyası başladıktan yarım saat sonra karikatür panodan kaldırılmıştı. Liu ve Ma müdür odasında huzursuz bir şekilde oturmuş bu durumla nasıl başa çıkacaklarını düşünüyorlardı. Yeni evlerinde sadece fazladan birer musluk ve oda olduğu için şimdi tüm vilayette dile düşmüşlerdi. Yüksek makamlardaki birçok lider karikatürü görmüş olmalıydı ve muhtemelen bu işe dâhil olan kişiler hakkında soruşturma başlatmışlardı.

O lanet köpek Shao Bin sahiplerine saldırdı. İnsanların ondan ***İnsan Düşmanı*** diye bahsetmesine şaşmamalı. O gerçekten de herkesten nefret ediyor ve kendinden daha iyi durumda olan birilerini görmeye katlanamıyordu. Onu hizaya getirmek için hemen bir

yol bulmaları gerekiyordu, aksi taktirde başka işçiler de onun peşinden gidip daha çok bela çıkarabilirlerdi.

O akşam tesisin yemek salonunda işçi ve personel toplantısı düzenlendi. Herkes yerine oturduktan sonra Sekreter Liu kabak, turp, havuç ve şalgamların gelecek kış için pay edilmesine ve de tesisin, devletin karneyle dağıttığı yakıta takviye olarak çalışanlarına kömür satacağına dair konuşma yaptı. Ondan sonra asıl esas konuya döndü; karikatür ve onu çizen kişi. Bodur sekreter kalın bir ses tonuyla bunun ciddi bir siyasi mesele olduğunu ve ***"burjuva liberalizminin bir örneği"*** olan Shao Bin'in bu durumdan doğacak neticelerin sorumluluğunu alması gerektiğini duyurdu.

Konuşmasını sürdüren Liu, "Yoldaş Shao Bin ev atamalarından rahatsızlık duyduğunu hiçbir şekilde dile getirmedi. Sonra da liderlerin bilgisi ve izni olmadan gazeteye karikatür gönderdi. Bu resmen bir saldırıdır. Sonuç olarak tesisimizin itibarına zarar verdi ve hepimizin yüzüne leke sürdü. Ayrıca onun bu yaptığı tamamen iftira. Hepiniz biliyorsunuz ki, bu yıl sadece beş tane tek katlı apartman inşa edildi, ama Shao Bin fırçasıyla kocaman bir bina dikmiş oraya. Bölgemizdeki hiçbir ev iki katlı Beyaz Konak'tan daha yüksek değil. Bu bir gerçek. Nasıl olur da tesisimiz altı katlı bir binaya sahip olur? Eğer Yoldaş Shao Bin inşaata bu kadar yatkınsa bizim için birkaç tane daha konak yapmasını istesek hiç fena olmaz. Böylece buradaki herkesin ferah ve güzel evleri olur. Hem de ödenek yetersizliği sorunumuz çözülür. Birkaç hafta içinde tesisimiz de komünizmin tüm ideallerini gerçekleştirir, tüm Çin için ilerici bir örnek haline geliriz." diye açıklama yaptı.

Dinleyiciler güldü.

Liu devam etti: "Karikatürde on iki tane erkek ve kadın yetişkin bir aile olarak resmedilmiş; bu yeni apartmanlara taşınanlar için bir hakarettir. Herkes biliyor ki, bu sefer ki atamalarda birçok işçi de ev sahibi oldu. Shao Bin hangi cesaretle yeni apartmanlarda yaşayan yirmi dört aileyi "güç sahibi tek aile" diye niteler? Yoldaşlar, bizler hayvan değil, insanız. Gurup evliliklerini binlerce yıl geride bıraktık. Biliyorsunuz sadece gericiler komünistlerin karılarını ve kocalarını paylaştıklarını, hep bir arada yaşadıklarını iddia eder. Bu tür propagandaları eski Çin'de Chiang Kai Shek'in radyosundan sıklıkla duyardım. Büyük ihtimalle Yoldaş Shao Bin çizimindeki şeytani mahiyetten haberdar değil, fakat binalarla ilgili yaptığı eleştiri için aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Eğer birtakım gerici niyetler peşinde değilse, en azından bize isim versin."

Bazı öfkeli gözler bir pencerenin önünde oturan Bin'e döndü. Bin başını biraz eğdi ve elindeki sarma sigaradan bir nefes çekti.

Liu sandalyesine dönerken "Siz bir şey söylemek istiyor musunuz Sayın Ma?" diye sordu müdüre.

"Evet." Ma öne doğru ilerledi ve boğuk bir sesle konuşmaya başladı. "Yoldaşlar, büyük apartman dairelerinin fazladan birer odası olduğu doğru, ama bu odalar konfor için değil, iş için yapıldı. Bir sorununuz olup da görüşme yapmak istediğiniz zaman liderlerin sizinle konuşmak için bir odası olması gerektiğini düşünmüyor musunuz? Sizinle eşimiz ve çocuklarımız etrafta dolaşırken yemek masasında konuşamayız, öyle değil mi? Hem siz de biliyorsunuz ki, bütün liderlerin

büyük kalabalık aileleri var, fazladan bir odaya ihtiyacımız var. Bu bizim suçumuz değil. Bizler gençken hükümet bizi daha fazla çocuk yapmamız için teşvik etti, ne kadar fazla çocuk yaparsak o kadar iyi dendi. O zamanlar aile plânlaması diye bir şey yoktu. Başkan Mao bir konferansta "Varlıklar arasında en değerlisi insandır." açıklamasını yaptı. Bizler de onun bu çağrısı doğrultusunda ulusal refahımızı artırmak için daha çok bebek yaptık." Kadınlardan bazıları kıkırdadı. Ma devam etti; "Bu yüzden diyorum ki, evlerimizdeki fazladan birer oda kendimize sağladığımız bir ayrıcalık değil, aksine bir gerekliliktir."

Kahrolası seni! Bin kendi kendine küfretti. Musluk ve tuvaletlere ne demeliydi peki? Peki ya binaların en fazla güneş alan tarafındaki evleri almak? Ya çimento zeminler? Umarım o sert zeminler karılarınızın kalçalarını kırar.

Ma daha sonra Parti Komitesi'nin karikatür hakkındaki kararını duyurdu. "Yoldaş Shao Bin'in hatasını göz önüne alarak üç kısımdan oluşan bir çözüm öngörüyoruz. Birincisi, Finans Bölümü altı ay boyunca Bin'e prim ödemesi yapmayacak. İkincisi, Bin bir özeleştiri yazmalı ve hatasını hepimizin önünde itiraf etmeli. Üçüncüsü, vakit kaybetmeksizin Lüda Günlüğü'ne bir mektup yollayarak gerçekleri ve kendi asıl niyetini açıklamalı, ayrıca da editörden bir düzeltme yazısı yayınlamalarını talep etmeli. Yoldaşlar, bunun tesisimizin itibarının geri kazanılması ve liderlerin saygınlığının onarılması için tek yol olduğuna inanıyoruz. İzin verin açıklık getireyim; eğer Shao Bin davranışlarını değiştirmezse başka önlemler de---"

"Bu resmen intikam için yapılan bir zulüm!" diye bağırdı yerinden fırlayarak. "Tek kelime bile yazmayacağım. Sizi Pekin'deki Devlet Konseyi'ne rapor edeceğim." dedi; sigarasını silkeledi.

Salon kahkahalarla çınladı. Ma toplantıyı bitirmek için eliyle işaret verince insanlar kalktı ve kapılara doğru hareket etti. Bin, onu öfkeli ve kavga ederken görmekten adeta zevk alan liderlerle tartışmanın yararı olmayacağını biliyordu, bu yüzden tek kelime daha etmeden salonu terk etti. Öfkeden gözleri dönmüş, kor kor yanıyordu.

Parti Komitesi'nin kararını duyan Meilan fikrini değiştirdi ve liderlerle zıtlaşmayı bırakması için kocasına yalvardı; çünkü olaya 120 yuan dâhil olmuştu. Bu kayıp Meilan'ı gerçekten üzmüştü. Plânladıkları gibi gelecek yıl televizyon almaları bu para olmadan imkânsızdı. Bunun için hemen hemen 300 yuan biriktirmişlerdi ve paranın kalanını tamamlamak için o prim ödemelerine ihtiyaçları vardı. Bin, televizyon seyretmek zorunda olmadığını, zamanını çalışma ve resim yapma gibi daha anlamlı işler yaparak geçirmeyi tercih ettiğini söyleyerek zıtlaşmaktan vazgeçmeyeceğini söyledi. Hem nasıl olur da geri adım atardı? Eğer liderlerin söylediklerine boyun eğecek olursa insanlar onun korkak olduğunu düşüneceklerdi.

Prim ödemelerinden olmak aslında Bin'in de canını sıkmıştı. Hiç yoktan yeni yılda dara düşeceklerdi. Tesisteki bütün insanların önünde özeleştiri yapmak söz konusu bile olamazdı; gazeteye mektup da yollayamazdı. İtibarının zedelenmesi bir yana, yayınlattığı eseri geri çekmek hem bir sanatçı olarak kariyerini mahvederdi; hem de bağlantıda olduğu

gazete ve dergilerin editörlerinin gözünde yalancı konumuna düşerdi. Ama Müdür Ma'nın istediklerini yapmazsa da kesin prim ödemelerini hesabından düşerlerdi. Bunu yapacakları da apaçık ortada olduğundan işi olacağına bıraktı. Daha başka ne yapabilirlerdi ki zaten? Hemen hemen hiçbir şey. İşten atamazlardı, zira bir devlet kuruluşunda daimi işçi konumunda çalışıyordu ve geçici işçiler gibi sözleşme yenileme sorunu yoktu. İşi güvence altında olduktan sonra o kadar da endişelenmesine gerek yoktu. Elbette bundan sonra onun için işleri zorlaştıracaklardı. Ama Bin de kolay lokma değildi; zordu onu ezmek.

Bin, yaptığının arkasında olsa da iki aylık maaşının toplamından daha çok zarara mal olan karikatürü yollama işinden pişman oldu. Buna karşın Lüda Günlüğü'nden aldığı hepsi bir paket içinde kendisine yollanan bir tane dolmakalem ve bez çanta ile karikatürün basıldığı güne ait iki adet gazete oldu. Hepsi birlikte ancak beş yuan ediyordu. Keşke Meilan o sabah karikatürü gördüğünde onu durdurmuş olsaydı. Keşke bu işin bedelinin ne olacağını daha önceden tahmin edebilseydi. Artık çok geçti; yere dökülen suyu tekrar toplamanın imkânı yoktu.

Bin artık şiddetli bir mücadeleye girmişti ve düşmanla çarpışmalıydı. Düşündüklerinin arasında en etkili strateji Bin ve Ma'yı bölge liderlerine rapor etmek oldu. Evet, eğer şeytan adımlarını büyütürse Buda bin metre daha toprak yaratır. O iki aşağılık memuru ifşa edecek, onları rezil edecek ve haklarında soruşturma açılarak cezalandırılmalarını sağlayacaktı.

Bin'in içinde güçlü bir adalet ve yurttaşlık bilinci belirmişti. Onat bir erkek tüm insanların haklarının

korunması için mücadele etmeliydi. Sadece kendi değil mağdur edilen tüm yoldaşlarının hoşnutsuzluğunun ve öfkesinin sesi olacaktı. Evet, tesisteki tüm işçiler için yükseltecekti sesini.

Bin iki hafta boyunca resim yapmayı ve okumayı bir kenara bırakarak bölgenin parti sekreteri ve aynı zamanda Liu ile Ma'nın amiri olan Yang Chen'a gönderilmek üzere upuzun bir suçlama mektubu yazmaya yoğunlaştı. Yang tesisin sahibi olmasa da devlet adına bölgeyi denetleyen o idi. Bu yüzden böylesi bir suçlama yapılacak olduğunda başvurulması gereken ilk insan oydu. Bin her gece geç saatlere kadar mektup üzerinde çalıştı.

Bin uzun yıllardır sarf ettiği azimli çabanın sonucu olarak bilginlere yaraşır bir alışkanlık edinmişti; eğer bir zaman sıkıntısı yoksa veya kalem kullanmak zorunda değilse, bir resim başlığı hatta bir alış veriş listesi de olsa her şeyi fırçayla yazıyordu. El yazısı konusunda son derece özenliydi; zira bilge ustalara göre, el yazısı sahibini yansıtırdı. El yazısı, yazan kişinin sadece nasıl göründüğünü değil, tecrübesini, yetkinliğini, solunum ritmini, ruh durumunu, manevi değerlerini, güç ve kuvveti ile hepsinden önemlisi ahlâki özelliklerini sergilerdi. Tek bir nokta bile olsa kâğıda dökülen her şey mükemmel ve gösterişli olmalıydı. Bu yüzden Bin oldum olası hat sanatı konusunda çok özenli olmuştur.

Yetişmekte olan bir hattat olarak Bin sabırlı, istekli ve gayretliydi. Kelimelerinin kâğıt üzerinde şekil aldığını görmekten zevk duyuyor, ona göre altından daha kıymetli olan mürekkep çubuğunun kokusunu içine çekmeyi seviyordu.

Suçlama mektubu tamamlanmıştı. Mektup toplamda, her biri titizlikle yazılmış yaklaşık sekiz bin kelimenin olduğu otuz sayfadan oluşuyordu.

Bin mektupta, liderlere gereken saygıyı göstermediği gerekçesiyle önceki yıl ona maaş zammı yapılmadığı; diğerlerinden daha sanatçı ruhlu ve yaratıcı olduğu için ona rahat verilmediği; ne zaman önemli bir misafir gelse tesisin bütçesinden faydalanılarak ziyafet verildiği (Sekreter Liu bu ziyafetlerin birinde o kadar sarhoş olmuştu ki, altına işeyip pantolonunu ve konferans odasındaki koltuğu sırılsıklam etmişti); fakir işçi ve personelden rüşvet aldıkları; tesisin kamyonlarını kullanarak evlerine kömür, sebze, mobilya, tuğla ve tuz taşıdıkları; eşlerinin idari işlere burunlarını sokmalarına izin vermeleri; bütün bahar bayramlarında kendilerine fazladan birer çuval işlenmiş pirinç, beşer kilo fıstık yağı, birer kasa likör (on altı şişe), birer sepet elma, birer öbek donmuş tepeli kağıt balığı (yirmi beş kilo), ve birer yığın patates eriştesi almaları da dâhil olmak üzere iki liderin geçmiş birkaç yıl içinde işlediği suçları birer birer yazmıştı.

Kuşkusuz bu ikisinin işlediği suçların arasında en fena olanı farklı görüşleri bastırmaya çalışmaları ve muhalifleri defetmeye çalışmalarıydı. Mektup şu sorularla son buluyordu:

> *Bu tesisin efendisi kim? İşçiler mi, yoksa yozlaşmış liderler mi? Bu liderlerin komünist vicdanı hani nerede? Bu liderler neden eski Çin'in toprak ağaları ve kapitalistlerinden bile daha hırslı ve*

açgözlü? Bu insanlar neden hâlâ parti üyesi? Biz sıradan işçiler Liu Shu ve Ma Gong gibi asalaklara itimat etmeli miyiz? Asil bir sosyalist ülkenin bir yurttaşı olarak adalet ve demokrasi için konuşmaya hakkım var mı?

Bin, mektubunda Liu Shu ve Hou Nina'nın aşk ilişkisinden de bahsedip bahsetmemek konusunda kararsız kalmıştı. Liu Shu'nun yaşam tarzını nasıl ele alacağından emin olamıyordu.

Bin, önceki yaz tesadüfen Hou Nina'nın sekreterin odasında kıkırdayarak jimnastikçilerin yaptığı gibi bacaklarını tamamen açarak yere oturmaya çalıştığını gördü. Bir öğleden sonra parti üyeliği için başvuru formunu vermek üzere sekreterin odasına gitmişti. Kapıda, içerden kıkırdayan bir kadın sesinin geldiğini duyunca durup neler olduğunu görmeye çalıştı. Kapıdaki bir çatlaktan Nina'nın bacaklarını iki tarafa yere doğru açtığını gördü; kadının vücudu gittikçe yere yaklaşıyor, dudakları acı çekiyormuşçasına büzülüyordu. Yine de gülümsüyor, gözlerini kırpıştırıyordu. Pembe eteği beline kadar çıkmış, o yine de elleriyle bacaklarını üstten bastırıyor, yere değsinler, diye zorluyordu. Bin, Sekreter Liu'nun Nina'ya yaklaşarak bacağına ya da poposuna dokunmak ya da çimdiklemek gibi müstesna şeyler yapacağını düşündü. Ama sekreter yerinden bile kımıldamadı; yalnız sessiz sessiz güldü ve "Kalk yerden kız, bir yerini acıtma, yeter." dedi. Sekreter çay içiyor ve baharatlanmış kabak çekirdekleri yiyordu.

Nina bacaklarını tamamen çimento zemine yapıştırmış "Baksana, baksana hâlâ yapabiliyorum." diye bağırdı. Çenesini Liu'nun hizasına getirmişti.

Bin kapıyı çaldı ve hiç beklemeden içeri girdi. Onun bu ani girişi Liu ve Nina'yı irkiltti; her ikisi de birden ayağa kalktı.

"Ne istiyorsun?" diye sordu Liu.

"Parti üyeliği için başvuru formumu vermek için geldim Sekreter Liu." Bin yazıyı masanın üzerine bıraktı.

"Tamam, okurum." Liu canı sıkılmış görünüyordu.

Bin kapıya doğru döndü, giderken az önce neler olduğunu bildiğini gösterircesine dik dik Nina'ya baktı. Hiçbir şey söylemeden gitti.

Bin, şimdi, Liu'nun kendisine bu kadar sert davranmasının o gün Nina'yla yakaladığı fırsatı mahvetmesinden kaynaklandığına dair şüphe duyuyordu. Olayın tümüne tanık olmadığı için o kadar hayıflanıyordu ki. Keşke bu ikisinin arasındaki ilişkinin mahiyetini tam olarak anlamak için dışarıda biraz daha bekleseydi. Böylece doğrudan kendinin şahit olduğu kanıt elde etmiş olurdu. Sabırsızlık; tüm başarıların düşmanı ve kabahatlerin en büyüğü. Şimdi tek yapabildiği mektubun altına Liu ve Nina arasında bir aşk ilişkisi olduğuna inandığını belirten bir dipnot eklemekti. Liderlerden konu hakkında soruşturma açmalarını talep ediyordu.

Ertesi sabah kahvaltıda mektubu mühürledi, bisikletine binerek hem elindekini bizzat kendi teslim etmek istediğinden, hem de posta masrafından kurtulmak için kıyı yolu ve ana yolun kesiştiği köşedeki Bölge Yönetim Binası'na gitti. Sekreter Yang

henüz gelmemişti. Boş yere on dakika bekledikten sonra Bin mektubu üzerinde yeşil kazağıyla dişlek suratlı, zayıf ve orta yaşlı bir adam olan Yang'ın yardımcısı Dong Cai'ya bıraktı.

Dong sırıtarak Bin'in ona verdiği Asma marka sigara paketini gösterip "Sekreter Yang vakti olur olmaz okuyacak mektubu" diye teminat verdi.

"Yardımınız için teşekkür ederim." dedi Bin eğilerek.

Bin o sabah mektubu vermeye gittiği için işe bir saat gecikti. Ama kimin umurundaydı ki? Makinelerin çalışmalarını sürdürmekten daha anlamlı bir iş yaptığını hissediyordu.

ÜÇ

Yirmi dört yeni aile İşçi Parkı'na taşındıktan sonra çevre eskisinden daha canlı bir yer haline gelmişti. Girişin hemen yanına bir sıcak su odası inşa edilmiş, sıcak su kazanı ile ilgilenmeleri için de iki tane bekçi görevlendirilmişti. Liderlerin dediği gibi buraları "yeşillendirmek" için evlerin etrafına yüzlerce çınar fidanı dikilmişti. Çocuklar için Mavi Dere'nin yanındaki tepenin eteğine bir futbol sahası yapılmıştı. Bundan böyle Dismount şehrinin üç mil ötesinde olan Dördüncü Ortaokula devam eden çocuklar her sabah saat yedide bir kamyonetle götürülecek, öğleden sonra beşte de geri getirileceklerdi.

Birkaç ev kadını işçiler ve liderlerce de desteklenen yaşadıkları yerleşkede bakkal açma fikrini ortaya atmıştı. Hepsi bunun iyi bir fikir olduğunu düşünmüştü. Bu tür gelişmeler Parkta gittikçe sistemli bir hal alırken, dışarıda yaşayanlar da gittikçe daha çok kıskançlık duymaya başlıyorlardı.

Liderler eninde sonunda herkesin yerleşkede bir ev sahibi olacağına söz vermişlerdi. Aslında yeterince arazi vardı; onları daha fazla ev inşa etmekten alıkoyan şey ödenek yetersizliğiydi. Sabırlı olmaları için işçileri ikna etmeye çalışıyorlardı.

Bin, çarşamba günü öğleden sonra maaşını almak için ofis binasının zemin katındaki Finans Bölümü'ne gitti. Nina'nın hiç keyfi yoktu. Müdür Ma az önce sıcak

su fişlerinin satılması görevinin ona verildiğini söylemişti. Bundan böyle İşçi Parkı'nda yaşayan insanlar su fişi almak için ona gelecekti. Aslında çok zahmetli bir iş değildi ama Nina muhasebeyle alâkası olmayan önemsiz işlerin kendine yıkılmaması gerektiğini düşünüyordu. Parktaki yaşlı bekçiler bu işi kolaylıkla halledebilirlerdi. Ama Nina yine de bu rahatsızlığını Müdür Ma'nın önünde dile getirmedi; şimdilik kendine yeni bir ev verdiklerinden liderlere minnettar görünmesi gerektiğini biliyordu.

Bin'i görür görmez "Maaş için mi geldin?" diye sordu.

"Evet, lütfen."

Nina bir çekmeceyi açtı, içinden küçük bir zarf aldı ve Bin'e uzattı. Bin, Nina'nın kollarının ön tarafındaki morlukları ve ezikleri fark etti; nişanlısının sık sık Nina'yı dövdüğünü duymuştu. Nina *Çinli Kadınlar* adındaki dergisini okumaya devam ederken Bin, baş ve işaret parmaklarını dilinde ıslatarak elindeki paraları saymaya başladı. Bin, maaşından sadece kırk iki yuan elli fen kesildiğini görünce şaşırdı; bu demek oluyordu ki aylık iki bira ve bir tabak haşlanmış domuz eti kaybetmişti. Birden Nina'ya dönerek "Neden primimi de kestikten sonra yarım yuan eksik verdin paramı?" dedi.

"Ben mi kestim senin primini? Onu kendin kaybettin." dedi Nina ani bir öfkeyle; kavisli kaşları dümdüz olmuştu. "O yarım yuan saç kesimi ödemesi içindi. Müdür Ma sana vermememi söyledi."

"Neden?"

"Bilmiyorum neden. Bana öyle yapmam söylendi." Nina, sinirlenmişti, eliyle Bin'i ittirdi.

"Nedenini bilmiyorsun madem ne diye yapıyorsun?"

"Beni rahat bırak tamam mı?" Nina okuduğu dergiyi kucağına koydu ve dik dik Bin'e baktı. "Senin bu saçmalıklarını dinleyemeyecek kadar meşgulüm. Bir derdin varsa git Müdür Ma'ya anlat."

Tartışmanın faydasız olduğunu anlayan Bin kapıya doğru yöneldi.

Nina kısık bir sesle Bin'in arkasından "Akıl hastası" dedi.

Bin bir anda geri dönüp "Ne dedin sen?"dedi.

"Akıl hastası, a-kıl has-ta-sı!" diye bağırdı Nina vurgulaya vurgulaya. Sonra da dudaklarını büzüp dik dik Bin'e baktı.

Pis bir ağzın olduğunu sen de biliyorsun ama onu düzeltmek istemiyorum. Çünkü ellerim kirlensin istemiyorum da ondan.

"Cehennemin dibine git. Sırf bir ev alamadın diye sanki herkesin sana bin yuan borcu varmış gibi davranıyorsun. Defol git buradan akıl hastası."

"Şırfıntı!"

"Ne dedin sen bana?"

"Fahişe dedim, herkesin bürosunda soyunan bir fahişe." Bin kapıya doğru hareket etti.

"Dur. Getir o kıçını buraya geri."

Bin, Nina'yı görmezden gelerek doğruca ikinci kattaki müdür odasına gitti. Liu ve Ma, İşçi Federasyonu Başkanı Hong Bao ve Komünist Gençlik Cemiyeti Lideri Huang Dongfang'la toplantı yapıyordu. Bin'in rengi atan yüzünü görünce Liu ve Ma aynı anda ayağa fırladılar.

Bin bağırarak Ma'ya neden saç kesimi parasını maaşından düştüğünü sordu. Ma, "Salı günü işe bir saat geç kaldın, öyle değil mi? Kuralları sıkı tuttuğumuzu ve adil bir ceza-ödül politikası benimsediğimizi biliyorsun. Bu şekilde tesisimizde disiplin kuruyoruz. Açıklama istiyorsan bana gelmeden önce dön de kendine bak ne yaptım diye." dedi.

Bin parayı geri alamayacağını anlayınca konuyu değiştirdi ve Hou Nina'nın az önce ofiste kendisine akıl hastası dediğini söyledi.

Liu gayet sakin bir şekilde " Akıl hastasısın zaten." dedi. "Ben de böyle düşünüyorum."

"Ne?"

Ma parmaklarıyla şakağını göstererek "Evet, hepimiz senin aklından zorun olduğunu düşünüyoruz." dedi. "En iyisi bir hastaneye gidip beynini kontrol ettirmelisin."

"Ne? Siz ikiniz lidersiniz. Bana böyle hakaret etmemelisiniz."

"Sana hakaret eden kim?" dedi Ma şaşırmış gibi bakarak. Sonra da yumruğuyla Bin'i göğsünden ittirdi.

"Neden elini kullanıyorsun? Buraya sizden yardım istemek için geldim, ama siz beni dinlemek yerine bana hakaret ediyor, dövüyorsunuz."

"Seni döven kim?" diyen Ma, Bin'in suratına bir tokat indirdi.

"İşte dövüyorsun ya!"

Öne doğru gelen Liu, Bin'in ensesine bir şaplak attı ve kollarını arkadan sıkıca kavrayarak "Kim dövüyor seni? Kanıtlayabilir misin bunu? Şahidin kim?" dedi.

Ensesini ovan Bin, Bao ve Dongfang'a baktı. Orda sessizce oturmuş, gözlerini öylece masadaki bardağa dikmişlerdi.

Ma, Bin'i kapıya doğru iterek "Defol git buradan akıl hastası!" diye bağırdı. Arkasından poposuna bir tekme attı.

Hızla çarpılan kapı neredeyse Bin'in burnuna değecekti.

Bin, Liu'nun içeride küfür ettiğini duydu; "Geri zekâlının teki." Bin bağırarak içeri girmek ve iki liderin üstüne atlayıp onları boğmak istiyordu ama ikisiyle de boy ölçüşemezdi, özellikle de iri yapılı ve zamanında Halk Kurtuluş Ordusu'nun vilayet takımında basketbol oynamış olan Ma ile. Hem Liu da öldürücü etkide görünen yeni potinler giymişti.

Öfkesini bastıramayan Bin bağırmaya başladı; "Sizin ceddinizi sikeyim! Hepsini çifter çifter sikeyim!" Kapıyı tekmeledi ve hızla oradan uzaklaştı.

Bin, bir zamanlar babasının ona köydeki yaşlı bir adamdan kung fu dersleri almasını söylediğini, hatta parasını da kendisinin ödeyeceğini söylediğini hatırladı. Bin kung fu dersi almak istememişti, bunun yerine boş zamanlarında ilkokuldaki sanat öğretmeninin yanına gidip resim yapmayı öğreniyordu. Şimdi nasıl da pişman olmuştu babasının sözünü dinlemediğine! Keşke kung fu dersleri almış olsaydı da büroya dalıp o iki tavşanı kartal pençesi hareketiyle tek hamlede yere serseydi.

Bin o akşam yemek istemedi. Meilan kaygılanmıştı ve bir şeyler yemesi için onu ikna etmeye çalışıyordu. Bin için iki tane salamura yapılmış yumurta bile soymuştu. Bin, yine de yemek

çubuklarına dokunmayı reddediyor, masasında oturmuş iç çekerek sigara içiyordu. Gözlerinin kenarlarındaki kırışıklıklar derinleşmiş ve kalınlaşmıştı. Bin'in bu kararmış suratı Meilan'a resim albümlerinden birindeki yaşlı bir köylünün ağaç baskısıyla yapılmış portresini anımsatıyordu.

En sonunda Bin'i masaya getiren Shanshan oldu. Annesinin dediklerini yapan Shanshan, "Baba sen iyi bir çocuksun. Ben de senin peşinden geliyorum. Sen yemezsen ben de yemem." dedi.

Bebeğe gülümseyen Bin derin bir iç çekti; sonra da masaya gelip mısır ununda yapılmış çorbayı içmeye başladı. Çorbanın içinde pişmiş bir ekin bitinin yüzdüğünü fark etti. Bir çift yemek çubuğuyla biti kâseden çıkarıp yere attı.

Meilan, Bin'e en azından şimdilik liderlerle zıtlaşmamasını söylemeyi istedi. Bin'e "Serçe kendini kuzgunla bir tutmamalı." sözünü hatırlatmak istiyordu ama sustu ve Bin'in öfkesinin dinmesini bekledi.

***

Ertesi gün öğleden sonra işçiler ve personel Sekreter Liu'nun hazırladığı yıllık edinimlerin ön raporunu dinlemek üzere yine yemek salonunda bir araya geldiler. Liu, tesisin bu üretim yılında hedef üretim miktarını %8 oranında aşarak 940 ton gübre ürettiğini; yirmi dört ailenin daha yeni evlere yerleştirildiğini; içlerinden tek çocuk politikasına aykırı olan 9 yeni bebek doğduğunu; 134 işçi ve personelin maaş zammı aldığını ve 16 kişinin de mevkilerinin yükseltildiğini duyurdu. Sözlerini "Bu çok başarılı bir

yıldı. Bu başarıyı tesisimizdeki işçiler ve yöneticiler arasındaki dayanışma ile birlik ve beraberliğe borçluyuz." diyerek tamamladı.

Toplantı çok sıkıcıydı. İnsanların çoğu ya uyukluyordu ya da akılları başka yerlerdeydi. Fakat Sekreter Liu yeni diğer bir konu başlığı olarak Shao Bin'in son zamanlarda yaptıklarından söz etmeye başlayınca dinleyiciler bir anda dikkat kesildiler.

Liu dinleyicilere Bin'in ciddi bir iftira işine giriştiğini söyledi. Evrak çantasını açarak içinden bir tomar kâğıt çıkardı. "Yoldaşlar" dedi, "Burada kuvvetli delillerim var. Bakın bu beyaz zemine yazılmış siyah kelimeler Shao Bin'in el yazısı. Hepsi fırçayla yazılmış otuz sayfalık bir suçlama mektubu. Vay be, amma da güzel bir fırça yazısı. Ne emek ama! Bin böylesi bir çalışma yapabilmek için gereken enerji için oldukça fazla et ve yumurta yemiş olmalı! Ben şimdi Yoldaş Genç Shao'ya birkaç soru sormak istiyorum: Neden asıl işin tesisatçılık için daha fazla enerji harcamıyorsun? Neden sık sık işe geç kalıyorsun? Bunca zamandır çalışmana rağmen neden hâlâ çok amaçlı torna tezgâhını çalıştırmaktan acizsin? Kaç defa denemene rağmen neden istif makinesini bir türlü tamir edemiyorsun? Neden başkaları hakkında hikâyeler uydurmaktan ve dedikodu yaymaktan böylesine zevk duyuyorsun?"

Liu kâğıt tomarını masaya çarptı ve en alttaki sayfayı eline aldı. Konuşmaya devam etti; "Burada Bin'in insanlara nasıl iftira attığı yazıyor. Bölge Yönetimi'ne "Liu Shu ve Hou Nina arasında bir aşk ilişkisi olduğuna inanıyorum. Lütfen kapsamlı bir soruşturma emri veriniz." yazıyor. Shao Bin sen tam bir

sahtekârsın! Nina evlenmek üzere olan bir kadın. Ona neden bunu yapıyorsun? Onu kimsenin evlenmek istemeyeceği biri haline getirmek mi istiyorsun? Evet, ben onu seviyorum ama sadece bir yoldaş olarak, kızımmış gibi seviyorum. Shao Bin, seni kara kaplumbağanın oğlu, ahlâksız! Açıkçası ben Hou Nina'yı manevi kızım olarak benimsemeyi düşünüyorum bir süredir. Evet, onu seviyorum. Sen ne istersen onu söyle zavallı ahmak."

Dinleyicilerin bir kısmı kahkaha attı, bir kısmı da dönüp dik dik Bin'e baktı. Birden Nina bağırarak öne fırladı. Bin'in oturduğu masaya doğru bir hamle yaptı. Uzun saçları omzunun etrafında sallanıyordu; birkaç insan ayağa fırladı ve Nina'yı durdurdu.

"Bırakın beni. Bırakın da tırmalayıp yüzünü parçalayayım şunun!" diye çığlık attı Nina ağzını kocaman açmış, gözlerini kapatmış bir şekilde.

Liu iki genç kadına Nina'yı ofisine götürmelerini söyledi. Kadınlar gittikten sonra salon o kadar sessizleşmişti ki, Liu'nun nefes alış-verişi duyuluyordu.

Sekreter "Dün birisi Bin'e 'akıl hastası' demiş." diye anlatmaya devam etti. "O da şikâyette bulunmak için Müdür Ma'nın odasına geldi. Ben de ona benim de onun bir akıl hastası olduğunu düşündüğümü söyledim. Neden mi? Siz de gördünüz yoldaşlar Bin'in neler yaptığını. Masum bir kızın hayatını mahvetmeye çalışıyor, tesisimizin adını rezil ediyor ve aslına bakılırsa bu mektupta daha birçok kişinin alnına leke sürüyor. Kendi kendime sorup durdum, bu arkadaşla ilgili olarak ne yapabilirim? Eğer normal bir insanmış gibi davranırsam hiçbir şey düzelemeyecek ve aksine Bin daha çok sorun çıkaran bir suçlu haline gelecek.

Böyle olursa bu yoldaşı düşman sınıfının arasına koyarım. Bin'i altı yıldır tanıyorum ve aslında böylesine kötü niyetli biri olmadığını biliyorum; o yüzden sorunun beyninde olduğunu düşünüyorum. Evet, büyük ihtimalle zihinsel bir rahatsızlığı var Bin'in. Zaten bu yüzden de dün ona gidip bir hastanede beynini kontrol ettirmesi gerektiğini söyledim."

İnsanlar Bin'e bakarak kıkırdamaya ve fısıldaşmaya başladılar. Bin öfkeden kudurmuştu ama oradaki kimseyi gerçekten neler olduğuna ikna edemezdi; o yüzden sessizliğini korudu.

Tekrar söze başlayan Liu, "Konuşmamı tamamlamadan önce lütfen Yoldaş Shao Bin'e bir tavsiyede bulunmama izin verin. Karınca ağacı sallayamaz. peygamber devesi bir traktörü durdurmaya çalışırsa ezildiğiyle kalır. Lütfen yine böyle bir şeyler yapmadan önce otur ve düşün." dedi.

Liu yerine geçip bir çay fincanı alırken Müdür Ma ayağa kalktı ve öne doğru ilerledi.

"Yoldaşlar!" dedi Ma, "Ben de Shao Bin'in akıl hastası olduğunu düşünüyorum. Dün biz tam bir toplantının ortasındayken geldi. Ona meşgul olduğumuzu ve başka bir zaman gelmesini söyledim. Birden bağırmaya başladı ve 'Sizin ceddinizi sikeyim! Hepsini çifter çifter sikeyim!' dedi."

Erkeklerden bazıları kafalarını geriye doğru atarak kahkaha attı. Ma söze devam etti: "Hong Bao ve Huang Dongfang da bu olaya şahit oldular. Muhtemelen bu küfürlerine onların atalarını da kattı." Bazıları tekrar kahkaha attı. "Yoldaş Shao, lütfen atalarımızı rahat bırak. Artık ölüler ve toprağa karıştılar, emin ol artık çekicilikleri kalmamıştır. Eğer bizden memnun

değilsen, sakin sakin konuşalım ve sorunu öyle çözelim. Bizler insanız, mantıklı varlıklarız değil mi?"

Bin ayağa fırlayıp "Sizin ananızı da kızınızı da becereyim!" diye bağırmak istedi. Ama kendine hâkim oldu ve hareketsizce oturmaya devam etti. Dikkatini dağıtmak için pencereden dışarı bakmaya zorluyordu kendini. Gri gökyüzündeki bulutlar üst üste biniyor, dalga, kaya, tarla ve orman gibi farklı şekiller oluşturuyordu. Birkaç kurumuş yaprak havada kıvrılarak dönüyor, Bin'in baktığı yere doğru süzülüyordu. Bin, toplantı bitene kadar bulutları seyretti.

Liderlerin bu tavrı Bin'i hiç korkutmamıştı. Bin, o günden itibaren fırçasıyla her zamankinden daha fazla meşgul olmaya başladı. Her gece durmadan yazı yazıyor, bazı zamanlar sabah güneş doğana kadar çalışıp ancak iki üç saatlik bir uyku için yatağa giriyordu. Artık Bölge Sekreteri Yang'ın da aynı çete içinde olduğunu biliyor, daha yüksek mevkideki liderlere yollamak üzere yeni bir suçlama mektubu yazıyordu. Bu mektupta Yang'ın suçlarını da anlatacaktı. Yeni mektubun birer kopyasını ildeki, bölgedeki, eyaletteki parti merkezlerine ve hatta Pekin'deki Devlet Konseyi'ne yollayacaktı. Gökyüzündeki kargaların hepsi siyah bile olsa Bin'e yapılan haksızlığı ortaya çıkaracak ve adaleti sağlayacak bir yer olmalıydı.

Liu Shu ve Ma Gong kimdi ki? İki tane boş konuşan, görgüsüz ve cahil düşük kademeli lider; bir şarap fıçısı ya da pirinç çuvalı kadar önemsizlerdi. Varlıkları yeryüzü için adeta bir külfetti; Bin ise yüzlerce kitap okumuş, yol yordam bilen bir insandı.

Bin, bir anda kendini hiç yorulmadan gece geç saatlere kadar yazı yazabilecek enerjiyle dolu hissetti.

DÖRT

Gece kırağı düşmüştü. Dismount şehrindeki çocuklar sabah okula giderken keçe şapka ve atkı takmaya başlamışlardı. Öğleden sonraları aileler turşu yapmak için lahana kaynatırken ortalığı kaplayan bağrış çağrış her yerden duyuluyordu. Evlerin bazılarında kimçi[4] turşusu yapılıyordu; havada yoğun bir sarımsak kokusu vardı.

Shaoların canı sıkkındı. Odalarında büyük bir çömleği koyacak yer olmadığı için lahana turşusu yapamıyorlardı. Öyle büyük bir çömleği kaldıkları yurt evinin koridoruna da koyamazlardı, zira hem geçişi engeller, hem de berbat kokardı. Meilan lahana turşusu yerine sadece uzun bir kavanoz içine turp tuzlamıştı. Bin de taze sebzeleri muhafaza etmek için avlunun güney tarafındaki sokak duvarının oraya bir çukur kazmaya başlamıştı. Ortalık buz tuttuğunda lahana ve turplarını bu çukura koyacak, üstünü de süpürge sapları, saman çuvalı ve toprakla kapatacaktı. Buna karşın İşçi Parkı'nda yaşayan aileler turşu çömleklerini evlerinin arka odasına koyuyor, taze sebzelerini muhafaza etmek için de yine kendi bahçelerine çukur açıyorlardı; hatta bazıları sıcak yaz günlerinde bira ve meyvelerini koymak için mahzen bile inşa etmişti.

[4] Kore'ye özgü bir tür lahana turşusu. Ç.N.

Bin, pazar günü öğlen sebze çukurundaki toprağı boşaltmıştı. İçeri biraz sıcak hava girsin diye güney taraftaki pencereyi açtı. Sokaktaki bir direğe bağlanmış hoparlör müzik yayınlamayı kesti ve parazitli bir ses çıkmaya başladı. Sonra gevrek bir kadın sesi Sekreter Yang'ın İl Halk Meclisi başkan yardımcılığı için aday olduğunu duyurdu. Bu tüm bölge için bir onurdu. Başkan yardımcılığı için adaylığını açıklayan iki aday daha vardı ve seçim yarından sonraki sabah il yönetim binasında yapılacaktı.

Bin'e göre, Yang da düşmanlarından biriydi. Belli ki, Yang ona gönderdiği suçlama mektubunu tesis liderlerine yollamıştı; bu yaptığı partinin memnuniyetsiz kitleleri koruma politikasının resmen çiğnenmesiydi. Şüphesiz üç lider de aynı hizip içindeydi ve üçünün de ifşa edilmesi gerekiyordu. Bin, yeni suçlama mektubunda "Bu üç adam aynı pantolonu giyiyor, aynı burundan nefes alıyor." diye yazmıştı. Şimdi, Yang'ın il meclisi için adaylığını koyması Bin'e cesur bir fikir vermişti. Yang'ın seçimi kaybetmesi için bir şeyler yapmalıydı; Halk Meclisi insanlara gerçekten hizmet edecek dürüst kişilerin elinde olmalıydı.

Bin, bir süre daha düşününce Yang'la zıtlaşmak için bu kadar acele etmenin ihtiyatsızlık olup olmadığı konusunda şüpheye düştü. Kendisi sıradan bir işçiydi, Yang'sa partinin Dismount şehrindeki patronuydu. Acaba insanlar Yang hakkında söyleyeceklerine inanırlar mıydı?

Daha sonra, birkaç gün önce etrafta başkaları yokken Hsiao Peng'ın kendisine söylediklerini hatırladı; "Haydi Bin moralini bozma. Onların seni yıldırmasına izin verme. Bakım-Onarım Bölümü onları

ifşa etmeni destekliyor. Yang Chen mektubunu Liu Shu'ya yolladığı için kınanmalı." Hsiao Peng'ın bu sözleri Bin'i işçi arkadaşları arasında kendisi için örgütlü bir destek olduğuna ikna etti. Eğer vilayet yönetimi bu durum hakkında soruşturma yürütecek olursa mutlaka liderler aleyhine şahitlik yapacak insanlar olacaktı.

Böylece Yang'ın hakkından gelmeye karar verdi.

O gece keçi kılından yapılmış büyük bir fırça aldı ve büyük bir kâğıda ***"Yang Cheng Durmadan Bana Eziyet Ediyor!"*** yazdı. Mürekkep kuruduktan sonra yazıyı bir mukavvaya yapıştırdı. Makasla mukavvanın üst kısmına iki delik açtı ve kırmızı kurdeleyi bu deliklerden geçirdi.

Bin yazdığı beş kelimenin de etkili ve zarif olduğunu düşündü; hepsi sağlam birer tuğla gibiydi. Çalışmayı bitirdiğinde gözlerini kısıp hayran hayran hat yazısını seyretmekten kendini alamadı. Bu sırada eşi ve kızı güney tarafındaki pencerenin yanındaki yatakta uyuyorlardı. Meilan hafif hafif horluyordu; suratı solgun ve sararmış, burun delikleri belli belirsiz genişliyordu. Meilan henüz yirmi sekiz yaşındaydı ama şimdiden alnında ve şakaklarında çizgiler oluşmuştu. Uyurken permaları bozulmasın diye saçlarını sarı bir havluya sarmıştı. Bacaklarından biri üstündeki çiçekli yorgandan dışarı çıkmış, derisinin altındaki mavimsi damarlar görünüyordu. Ayakları düzgün şekilliydi, ama tırnaklarında mantar vardı. İki gün önce kırık bir cam parçasına bastığından ayak topuğunda yaklaşık bir cm uzunluğunda bir kesik vardı. Kesik iltihaplanmış göründüğünden Bin meşe sandığının üstünde duran küçük ecza dolabına gitti ve içinden bir şişe antiseptik

aldı. Makasın ucunda tuttuğu pamuk yumağı ile kırmızı ilacı Meilan'ın yarasına sürdü. Bin pamuğu dokundurduğunda belli belirsiz inleyen Meilan ayağıyla hafif bir tekme attı ve bacağını yorganın altına çekti.

Bin, şişeyi dolaba geri koyduktan sonra karısını ve tombul yüzü soğuk rüzgârdan çatlayan kızını izlemeye devam etti. Derin bir iç çekti ve utanç hissetti. Mantıken, bu kadar güzel hat yazısı yazdığı için en azından kendi yaşadığı şehirde seçkin bir adam olmalıydı. Bu eller fırça kullanmak için yaratılmışsa eğer, neden hâlâ işçi olarak çalışıyorum? diye kendi kendine sordu. Benim gibi bir insan neden ailesi için yaşayacak doğru düzgün bir ev sağlayamıyor? Şu odaya bak, resmen bir köpek kulübesi, salyangoz kabuğu.

Bin, düşündükçe kendini daha kötü hissetti. Yemin ederim, dedi kendi kendine eninde sonunda aileme güzel bir ev alacağım! Bana ev vermedikleri sürece de onların canını sıkmaya devam edeceğim.

Ertesi sabah erken saatte Meilan'a İl Yönetim Binası'na gidip bazı propaganda posterlerinin tasarımına bakacağını ve ikinci vardiyaya gecikmeyeceğini söyledikten sonra tren istasyonuna doğru yola koyuldu. Bin, sağ eliyle gidonu tutmuş bisikleti sürüyor, sol eliyle de insanlar cam ya da ayna sansın, diye kırmızı bir paket kâğıdına sardığı afişi sıkı sıkı tutuyordu. Tren istasyonuna vardığında bisikletini tahta çitin üstündeki demir parmaklığa kilitledi, sonra da saat sekiz treni için bir bilet aldı.

Gold ili yüz yirmi km. Batı'da yer alan bir şehirdi, sadece bir saat sürüyordu oraya varmak. Sarı Deniz'e

sınırı olması ve güneyindeki körfezin yüzyıldan fazla donanma üssü olarak kullanmasından dolayı tarihi ve askeri önem taşıyan dikkat çekici bir şehirdi. Ruslar ve Japonlar bu körfez için yıllarca savaşmış, sırayla iki ülkenin filoları burayı ele geçirmişti.

Hava soğuk olmasına rağmen güneş ısıtıyordu. Gold ili tren istasyonuna varmadan hemen önceki plazanın etrafındaki ağaçlar yapraklarını dökmüş, öyle çıplak duruyorlardı. Doğuda, sıra sıra dizilmiş kavak ağaçlarının arkasında taşındıkları trenden henüz indirildikleri anlaşılan bir dizi Rus yapımı kendinden tahrikli top duruyordu. Askerler topların üzerine oturmuş kahvaltı yapıyor, mataralarından su içiyorlardı. Toplardan birinin arkasından ara sıra siyah bir duman çıkıyor, hava mazot kokuyordu. Kuzeyde, bulvarın girişinin yakınında, kalabalık bir gurup toplanmıştı; erkekler omuzlarına ayaklarından bağlanmış tavuklar ile domuz yavruları yüklenmiş, kadınlar da bir yandan ağlayan bebeklerini, bir yandan da ağzına kadar meyve, sebze ve yumurta dolu sepetlerini taşıyorlardı. Bin kalabalığa katılmak için yolun karşısına geçti. Sonra otobüs geldi. Bir süre devam eden itiş kakışın ardından Bin otobüse bindi.

Bin, il yönetim binasına ulaştığında seçim henüz başlamıştı. Konferans salonunun kapısındaki korumalar bilgece bir görünümü olan ve küçük parmağıyla taşıdığı afişle dalgın dalgın yürüyen Bin'i gördüklerinde bir şeyden şüphelenmediler. Bin'in ya faaliyet düzenleme görevlisi ya da adaylardan birinin yardımcısı olduğunu düşündüler. Kırmızı kâğıda sarılmış olan şey de muhakkak bir döviz veya resim olmalıydı.

Fakat Bin konferans salonuna girer girmez başka bir adam haline geldi. Sekreter Yang, orta yaşlı bir kadın ve köylü kılıklı yaşlı bir adamın uzun bir masada oturduğu sahneye doğru hızla ilerlemeye başladı. Arkalarındaki eflatun perdede Başkan Mao'nun devasa bir portresi vardı; portrede büyük liderin omzundan yukarı doğru dört tane kırmızı bayrak uzanıyor, adeta görkemli kanatları varmış gibi görünüyordu.

Yang mavi renkli bir Mao takımı giymiş, tepesindeki keli kapatan siyah bir şapka takmıştı. Yaklaşık elli yaşlarında olan Yang'ın sakalları yoktu ve yumuşak teni onu zor koşulların yıpratmasından koruyan resmi görevini açığa vuruyordu. Sahnede bir de tel çerçeveli gözlükleriyle seçimlere başkanlık eden genç ve uzun bir adam vardı. Salondan tükürük ve burun çekme sesleri ile gevezelik yapanların ve çıtlayan çekirdeklerin gürültüleri yükselirken uzun ve genç adam elindeki mikrofonla seçim kurallarını ve ayrıntılarını açıklıyordu.

Sahnenin sağ tarafındaki kısa merdivenleri tırmanan Bin aşağıda oturan üç yüz kişiye döndü. Sahnenin tam kenarına gelip kırmızı paket kâğıdını yırttı ve elindeki afişi seyircilere doğru kaldırdı. Salonda aniden bir kargaşa başladı. İnsanların çoğu ayaklandı; bazıları da afişte yazılanları daha iyi görebilmek için ileri doğru uzandı.

Kadının biri "Ne kadar güzel bir el yazısı!" dedi.

"Adam bilge birine benziyor, hiç de yalancı biriymiş gibi durmuyor."

"Vay!"

"Kim bilebilirdi ki, Yang Chen'ın iblisin biri olduğunu?"

Genç bir köylü ellerini ağzının etrafında boru gibi tutmuş "Utanmaz Yang burada olmamalı!" diye bağırdı.

"Aşağı in Yang Chen!"

"Yang seçim dışı oldu."

Sahnedeki üç aday oturdukları yerden afişte ne yazdığını göremiyorlardı, bu yüzden ayağa kalktılar ve bakmak için o tarafa gittiler. Afişte yazanları görür görmez pis pis sırıtan kadın ve adam kafalarını sallayıp yerlerine geri döndüler. Yang'sa "Bu adamı tanımıyorum! Bu bir iftira, tamamen uydurma! Yemin ederim bu adamın kim olduğunu bile bilmiyorum." diye feryat etti. Yang yerleri tekmeledikçe koca kafası sarsılıyor, sahnenin arka tarafında köşelere yerleştirilmiş hoparlörlerden ayakkabısının beyaz plastik topuklarından çıkan gümbürtünün yayını yapılıyordu.

Yang'ın Bin'i tanımadığı doğruydu. Doğal olarak, bu durumun bazı insanların onun için tertiplediği pis bir oyun olduğunu iddia ediyordu. Seğiren kocaman ağzı ve tıkanmış burnuyla bağırmaya devam eden Yang "Bana komplo kuruldu, hiçbir şey yapmadığım halde bana iftira atıldı!" dedi. Sürekli diğer iki adaya dönüp ateş püsküren gözlerle bakıyordu.

Bin, Yang'ın sözünü keserek konuşmaya başladı. "Ben senin kim olduğunu biliyorum. Sen beni tanımıyor musun? Sen, benim sana yolladığım suçlama mektubunu Hasat Gübreleme Tesisi'nin liderlerine iletmedin mi? Bu liderlerin farklı görüşteki insanları bastırmasını ve onları eleştirenlere zulmetmesini alenen desteklemedin mi? Derini soysan seni kemiklerinden tanırım ben!"

Yang sağ elini havaya kaldırıp, "Sen kimsin yahu? Ne tür bir şeytanlıktan bahsediyorsun sen?" diye bağırdı.

Benim adım Shao Bin. Nasıl oluyor da bu kadar unutkan olabiliyorsun?"

Yang hâlâ bu adama ne gibi bir haksızlık yaptığını hatırlayamamıştı."Seni tanımıyorum! Komünist parti üyeliğim üzerine yemin ederim ki, kim olduğunu, nerden geldiğini bilmiyorum!" diye bağırdı. Diğer adaylara dönerek, "Lanet olsun, bu durum hakkında bir soruşturma istiyorum." dedi. Hırıldadıkça etli yanakları pembeleşiyordu.

İki güvenlik görevlisi Bin'i sahneden aşağıya çekti. Bu ikisi Bin'i kollarından tutmuş çıkış kapısına doğru sürüklerken başka bir adam da arkalarından afişi getiriyordu. Bu sırada kalabalık çığlıklar atıyor, kahkaha atıp öksürüyor ve aralarında konuşuyordu. Görünüşe bakılırsa çoğu Yang'ın dediklerine inanmamış, adaylığı konusunda fikirlerini değiştirmişti. Yang henüz üç yıl önce transfer olmuştu ve insanlar onu henüz Bin'in suçlamalarından şüphe duymacak kadar iyi tanımıyorlardı.

Yang gerçekten de Shao Bin'in adını daha önce hiç duymamıştı. Aynı şekilde suçlama mektubunu da hiç görmemişti. Sadece yardımcısı Dong Cai tarafından baş belası bir işçinin gübre tesisi liderleri hakkında upuzun bir rapor yazdığı hakkında bilgilendirilmişti. Dong Cai belgeyi öylece bir gözden geçirdikten sonra kıskançlık yüzünden yazıldığını düşünerek Liu ve Ma'ya yollamıştı. Kendini daha önemli başka konulara adayan Yang tabii ki mektup hakkında daha fazla bir şey sormamış, hatta tamamen unutup gitmişti bile. Ne

olduğu belirsiz birkaç sayfa yazının böyle büyük bir seçim skandalına yol açacağını kim tahmin edebilirdi? Artık Yang'ın adaylığı mahvolmuş, yakın zamanda il halk meclisi başkanı olmaya dair hayalleri suya düşmüştü.

Bin'in davetsiz ziyareti yüzünden Yang aday olduğu pozisyon için yeterli oy alamadı. Seçimi kazanan kadın otuz dört oyla Yang'ın önüne geçti. Yang'ın içi nefretle tutuşuyordu. Bölge Yönetim Binası'na döner dönmez tesisi aradı. Liu telefonu açtığında amirinin kustuğu öfkeden adeta bayıldı. Liu, amirini Bin'in kendini resim ve yazıya adayan deli bir adam olduğuna ve kimsenin onun sözlerini ciddiye almadığına ikna etmeye çalıştı.

Yang, "Aptal biriymiş gibi görünebilir, ama emin ol her ikinizden de daha akıllı o. Zamanlaması, seçtiği kelimeler, el yazısı ve hatta afişi havaya kaldırış biçimi... Lanet olsun, kim bundan daha iyisini yapabilir?" diye gürledi.

"Evet Sekreter Yang, tam bir baş belası o."

"Derhal bu adam hakkında bir rapor gönderin bana. Onun hakkında daha çok şey bilmek istiyorum."

"Tabii, hemen hazırlıyoruz."

Yang aslında iyi huylu biri olduğundan ve nadiren sinirlendiğinden bu tepkisi Liu'yu resmen afallatmıştı. Bu yüzden lâfı uzatmadan Bin'i daha yakından takip etmediği ve amirini böyle bir duruma soktuğu için hatanın kendinde olduğunu kabul etti. Bundan böyle o deliyi kontrol altına almak için her türlü çabanın sarf edileceğine söz verdi. Eğer benzer bir durum tekrarlanırsa da verilecek her türlü disiplin cezasını kabul edeceğini bildirdi.

Liu, Ma'nın yanına giderek heyecanla olan biteni anlattı. Ma o kadar şaşırmıştı ki, otuz saniye hiçbir şey söylemeden öylece kalakalmıştı. Bir kara kurbağasının kanatlanıp gökyüzüne yükselebileceği kimin aklına gelirdi ki?

İki lider oturup Bin'i nasıl idare etmeleri gerektiğini konuştu. Her ikisi de sakin kalmaları ve şu an Bin'i daha fazla tahrik edecek bir şeyler yapmaktan kaçınmaları gerektiğine karar verdi. İçten içe çok korkmuşlardı. Bu deli köpek Shao Bin'in ne zaman, ne yapacağı belli olmuyordu. Çok gözü kara ve çok yaratıcıydı; aklına yatan her şeyi yapabilirdi. Tesiste üniversite mezunu olup da liderlerin yanlışlarını düzelten üniversite mezunu entelektüellerin aksine, bu sözde alim kimseden korkmuyordu. Hiçbir şeyden korkmayan bir insana ne yapabilirsin ki? Şeytan bile korkusuz bir adamı yıldıramazdı. Aynı zamanda Bin fevkâlade güzel resim yapıyor, yazı yazıyordu; yıkıcı kalemi de her gece durmaksızın çalışıyordu. Ara ara da dergi ya da gazetelerde bir şeyler yayınlatıyordu. Bu adamı nasıl durdurabilirsin ki, nasıl?

Liu ve Ma bir noktada Bin'e ev ataması yapmadıklarına pişman olmuşlardı. En başından böyle yapmasalardı Bin'in böylesine acımasız bir düşman haline gelmesine sebep olmazlardı. Ama artık çok geçti; tek yapabilecekleri sanki seçimlerde olanlar hakkında hiçbir şey duymamış gibi yaparak sakin bir tavır sergilemek ve şu ara onu kendi başına bırakmak olabilirdi. Ama bu yaklaşımları Bin'in öylece olaydan yakasını sıyırmasına izin verecekleri anlamına gelmiyordu. Hayır, doğru zaman gelince kesinlikle skoru eşitleyeceklerdi.

Şimdilik Sekreter Yang'a gönderilecek raporda kullanmak üzere Bin'in aleyhine bilgi toplaması için gençlik cemiyetinin Sekreteri Dongfang'ı aile geçmişi ile son beş yıl içindeki etkinliklerini kusursuz bir şekilde araştırmakla görevlendirdiler. Bin sorunuyla yeni baştan uğraşacaklarsa bu kez tek hamlede bitirmelilerdi işini.

BEŞ

Tesisteki işçiler Bin'in seçimleri nasıl karıştırdığını duymuş, oldukça etkilenmişlerdi. Onlar Bin'in sadece bir kitap kurdu olduğunu düşünürken, o hiç de beklenmedik şekilde bir strateji ve eylem adamı olduğunu göstermişti. Haliyle bazı genç işçiler gelip onunla el sıkışmıştı.

İçlerinden biri "Shao kardeş, helal sana" dedi.

Bir diğeri söze karışarak "Bin bunu bizim için yaptın. O liderlere biz işçilerin buranın asıl sahipleri olduğunu göstermeliyiz." dedi.

"Onların bu sözleri Bin'i çok etkiledi ve kendine olan güvenini arttırdı. Liu ve Ma'nın günlerdir süren sessizliğinin seçimde yaşananlardan oldukça etkilendikleri anlamına geldiğini düşünen Bin kaygısızdı. Gerçekten de, eğer patronlarını böyle mahvedebiliyorsa, o iki lideri kolayca bozguna uğratabilirdi.

İş arkadaşlarının övgüleriyle iyice yüreklenen Bin sendeleyen düşmanının peşini bırakmamaya karar verdi. İki lider hakkında yeni bir karikatür çizmek için düşünmeye başladı; çok yakında bahar bayramı vardı ve Bin liderlerin huzurlu bir tatil geçirmelerini istemiyordu. Ayrıca bu bayram Çin'deki tüm resmi yetkililerin ikramiye peşinde koştuğu, oradan buradan hediyeler topladığı ve amirleri ile onların yakınlarına rüşvet verdikleri bir zamandı. Bin, iyi bir yurttaş olarak

yolsuzluğa karşı tam da zamanında bir uyarı yapmanın önemli bir görev olduğuna karar verdi.

Bin, karısı ve çocuğu uyuduktan sonra iki tane çiğ yumurtayı pişirmeden öylece yedi ve yanında koca bir kupa sıcak süt içti. Sonra da bir parça mürekkep çubuğunu öğütüp fırçasını ıslattı. Masaya kâğıdını da serdiğinde resim yapmak için hazırdı.

Liu ve Ma'ya benzemelerine dikkat ederek yürüyen iki kişi çizdi. Yönetici oldukları belli olsun diye Liu'nun kolunun altına üzerinde orak ve çekiç sembolü olan bir *Parti Sekreterleri için El Kitabı* koydu, Ma'nın geniş kemerine de kocaman tutamaklı resmi bir mühür tutturdu. Her ikisinin boynunda sarımsaklardan yapılmış birer çelenk, pantolonlarının ceplerinde birer şişe Maotai likörü vardı. Sırtlarında ananas ve portakallarla dolu heybeler ile bu heybelerde ayaklarından kafa aşağı bağlanmış çırpınan horozlar taşıyorlardı. Adamların sol elleriyle tuttukları filelerde güçlükle nefes aldıklarından çırpınan dört tane sazan balığı, sağ ellerinde de ikişer kutu büyük Çin sigaraları vardı. Giysilerinin göğüs kısmındaki ceplerin her birine de deste deste 10 yuanlık paralar sıkıştırılmıştı. Taşıdıkları hediyeler o kadar ağırdı ki, adamlar çarpık çarpık yürüyor, her yerlerinden ter fışkırıyordu. Yine de ağızları kulaklarına varmış kendinden geçmişçesine sırıtıyorlardı.

Bin çizimi tamamladığında bir anlığına duraksadı. Samur kılından yapılmış ince bir fırçayı dalgın dalgın mürekkebe batırdı. Nasıl bir başlık koysam? diye düşündü. "Bahar Bayramı Hediyeleri"? Hayır, bu çok düz ve sıradandı. "Eve Giderken"? Hayır. İyi bir başlık vurucu olmalıydı; okuyucuyu tahrik, düşmanıysa rahatsız etmeliydi.

Birkaç dakika düşündükten sonra kâğıdın tepesine ***"Bayram Kutlamak Çok Zor!"*** yazdı.

Ertesi gün öğleden sonra karikatürü tirajı çok yüksek olmayan fakat bütün Çin'de okunan bir sendika gazetesi, *İşçilerin Günlüğü*'ne yolladı.

Görev tamamlanmıştı; Bin çok neşeli hissediyordu kendini. Bu neşesi çok geçmeden coşkuya dönüştü. Kafasının içinde Başkan Mao'nun sözleri yankılanıyordu: *"Savaşan Gök'ün sonsuz sevinci, savaşan Yer'in sonsuz sevinci, savaşan insanın sonsuz sevinci!"* Proletaryanın azmini temsil eden bu sözler Bin'in yüreğini ısıtmış, kanının akışını hızlandırmıştı; bir sürü ginseng ve geyik boynuzu yemişçesine genç hissediyordu kendini. Evet, elinde fırçasıyla düşmanla mücadele etmeye hazırdı.

Bin'in aile geçmişi ve son zamanlardaki etkinlikleriyle ilgili rapor tamamlanmıştı. İşlerine yarayabilecek önemli bir şey çıkmaması liderlerin canını sıkmıştı. Bin'in babası eski Çin'de otuz yıl boyunca dilencilik yapmış bir adamdı, tüm akrabaları fakir köylülerdi ve hiçbirisi politik bir harekette hedef haline gelmemişti. Bu açıdan Bin'in sicili boş bir sayfa kadar temizdi. Bin'in kendi yaptıklarına gelince de sadece ufak tefek şeyler bulabilmişlerdi. İki yıl önce yemek salonundaki pervaneyi tamir ederken çaktırmadan iki tane yumurta aşırıp yemişti. Daha sonra bu yaptığından dolayı kınanan Bin hem yumurtaların parasını ödemiş, hem de hâlâ dosyasında saklanan on iki sayfalık bir özeleştiri yazmıştı. Bu olay çoktan kapanmıştı ama hiç değilse Bin'in dürüst bir adam olmadığını göstermek için kanıt olabilirdi. Bin'in ahlâksız tutumu Finans Bölümü'ne

yanlış belge ibraz etmesiyle de doğrulanmıştı. Bin, önceki kış yeni bir su pompasının takılmasına yardım etmesi için Ox Köyü'ne gönderilmişti; orda sadece iki gün kalmasına rağmen geri döndüğünde üç günlük bir masraf göstermiş, ödenmesi gerekenden altmış fen daha çok para almıştı. Bu çok büyük bir para olmamasına rağmen, özellikle işin içine para girdiği zaman Bin'in güvenilmeyecek bir insan olduğunu gösteriyordu. Sahtekârlığı başka bir olayla daha doğrulanabilirdi: Bin bir keresinde de tesise ait bir kitabı, *Bisiklet Tamiratı,* hiç kimseye söylemeden evine götürmüştü. Kamu malı olan bu kitabı iki ay sonra işçi arkadaşlarından biri görene kadar geri getirmemişti. O zamana kadar da Bakım-Onarım Bölümü kitabın yenisini almıştı. Bir insan meyve çaldıysa fırsatını bulduğunda meyve bahçesi de çalar.

Fakat bu ahlâksızlıkların hiçbiri Bin'in işini bitirmek için yeterli değildi. Liderler, Sekreter Yang'a gönderecekleri raporda Bin'in karakterindeki bozuklukların yanı sıra yayımlattığı sanatsal çalışmalar ile kazandığı ödülleri de belirtmek zorundaydılar. Ama herkes bilir; etkileyici bir özellik bir düzine önemsiz kusuru kapatır. Ma ve Liu böyle bir raporun Bin'in lehine olacağını düşündüler. Çünkü Sekreter Yang diğer önemsiz şeyleri dikkate almaz, Bin'in yeteneğinden ve gayretinden etkilenirdi. Bu durumda da Bin için bir fırsat yaratmış olurlardı. Böyle bir şeyin gerçekleşmesini engellemek için raporda Bin'in akli bozuklukları olan verimsiz ve güvenilmez bir işçi olduğunu vurguladılar.

Karikatür iki hafta sonra *İşçilerin Günlüğü* gazetesinde yayınlandı. Bin, eserinin bu kadar çabuk yayınlanmasına hayret etmişti; ama bir kez daha düşününce editörlerin topluma zarar veren bu ahlâksızlıkla mücadele edebilmek için karikatürü Bahar Bayramı'ndan önce yayınlamaya karar vermiş olduklarına kanaat getirdi.

Karikatür gerçekten de liderlerin tatil keyfini berbat edecek bir zamanlamayla yayınlanmıştı. Liu ve Ma karikatürü gördüklerinde Bin'i ofise çağırarak ona zalimce bir ders vermeyi plânladılar; hiçbir şey yapamasalar da tatilde eğlenmesini engelleyeceklerdi en azından. Uzun süre beklediler ama Bin gelmedi.

Bin hiçbir şekilde onların odasına tek başına gitmezdi. Ya onu morluklar ve çürükler içinde bırakacak kadar kötü döverlerse? Böyle bir riski alıp bayramdan önce yaralanmak istemiyordu. Onların sandığı kadar aptal değildi. Sun Tzu'nun *Savaş Sanatı*'na göre otuz altı taktik arasında en önemli olanı ne zaman kaçmak gerektiğini bilmekti. Evet, en iyisi olabildiğince çabuk eve gitmeliydi. Lanet olası salaklar onu beklediklerini bilmediğini sanıyorlardı. Eğer intikam almak istiyorlarsa önce onu yakalamaları gerekliydi.

Bin, elindeki çekici ve eğeyi bıraktı, iş kıyafetlerini çıkarıp hızlıca bisikletine binip gitmek üzere tesisten çıktı. Ön tekerini gövdeyle aynı hizaya getirdikten sonra her zaman yaptığı gibi gidondaki zili çalarak pedal çevirmeye başladı. Çıkış kapısına geldiğinde bisikletten inerek karikatürün bir kopyasını bantla ilan panosuna yapıştırdı.

Hemen bir gurup işçi oraya toplanarak karikatüre baktı ve sesli sesli yorum yapmaya başladı. Orta yaşlı bir kadın "Liu Shu'nun bu kadar şişko olmasına şaşırmamalı. Başka insanların etlerini, balıklarını tıkınıyor." dedi.

Başka birisi "Hayır, et ve balık değil; başkalarının teri ve kanıyla tıkınıyor resmen." diye düzeltti kadının sözlerini.

"Kim onlara Maotai vermiş?"

"O Maotai'lar servet eder. Kimmiş o kadar zengin olan?"

"Vay! Ne kadar çok ananas var!"

Sekreterin odasında oturan iki lider henüz karikatürün yarattığı şok etkisinden kurtulamamışlardı. Artık bütün Çin onları insanların kanını emen ahlâksız rüşvetçi memurlar olarak biliyordu. Bu tamamen iftiraydı ve Shao Bin bunun hesabını vermeliydi. İki lider vakit kaybetmeden masumiyetlerini kanıtlayacak delilleri bir araya getirmeye başladılar. İkisi de kimseden sarımsak almamıştı; kaldı ki, Ma sarımsaktan öylesine nefret ediyordu ki sık sık tanrı olsaydı sarımsak'ı yasak edeceğini söylüyor, karısının balık pişirirken bile yemeklere sarımsak koymasını engelliyordu. Bunun yanı sıra hayatlarında bir kez bile egzotik bir meyve olan ananas yememişlerdi. Maotai için de aynı şey geçerliydi; ikisinin de burada Maotai temin etmesi imkânsızdı; tüm Dismount şehri aransa bir şişe bile Maotai bulunamazdı. Liu Maotai'nın sadece adını duyduğunu ve hayatında tek bir damlasını dâhi içmediğine yemin ediyordu; Ma ise bir defasında basketbol takımında oynadığı zaman Chanchung

şehrinde iki bardak Maotai içmişti. Ama bu yirmi yıl önce olmuştu. Bugünlerde her şey kısıtlıydı ve bu şehirde hiç kimse Çin'in en iyi likörünü bulamazdı. Söylentilere göre, sadece bir resmi ziyafette Maotai ikram edilmişti. Zaten şarap imalathanelerinde üretilen içkilerin çoğu da Japonya ve Güney Asya'ya ihraç ediliyordu. Ah o yabancılar, Çin'in en iyi şeylerine hep onlar sahip oluyordu!

Liu, "Lanet olsun o deli köpeğe!"diye küfretti. "Bir damla Maotai içseydim bari gam yemezdim!"

Ma, "Boş ver Maotai'ı şimdi" dedi. "Tadı West Phoneix ile aynı gibi, adı var sadece. Biz asıl şimdi Bin'i ne yapacağız? Bayram bitene kadar bekleyecek miyiz?"

"Hayatta olmaz!"

Bin'in evine bir gurup adam gönderip evindeki tüm eşyaları parçalatmayı düşündüler; ama Bin ve ailesi halk mağazasının yurdunda yaşıyordu ve yurdun kapısında yirmi dört saat bekçi vardı. Üstelik böyle bir şey yapmak hiç de akıllıca değildi, zira yurtta oturan diğer insanlar olaya şahit olabilirlerdi. Ayrıca, Bin'in karısının köylerde yaşayan bir sürü akrabası vardı ve o köylüler kadının intikamını almak için onları öldürmekte tereddüde düşmezlerdi. Polise gidip Bin'in tatil süresince gözaltında tutulmasını söyleseler nasıl olurdu? Bu da işe yarar bir fikir değildi. Genç polis memuru Shen Li de amatör bir ressamdı ve zamanında Bin'den ders almıştı. Geleneklere göre, yalnız tek bir gün ders almış olsan bile öğretmenine ömür boyu babanmış gibi saygı göstermen gerekirdi; Shen Li de şüphesiz öğretmenini hemen serbest bırakırdı. Maaşını

ödemeseler? Ama kanunu çiğnemediği müddetçe böyle bir şey yapmalarına izin veren bir kural yoktu.

Birlik Başkanı Bao aceleyle içeri girene kadar konuşmaya devam ettiler. Bao yüksek sesle "Sekreter Liu ve Müdür Ma tesiste kargaşa çıktı. Bir sürü insan ilan panosunun önünde toplanmış karikatüre bakıyor. Size Maotai verenin kim olduğunu öğrenmek istiyorlar." dedi.

Liu ayağa kalktı ve ellerini sıkarak "Ne?" diye gürlerdi. "Onların anasını sikeyim!"

"Gidip bir bakalım." dedi Ma.

Yaklaşık yetmiş işçinin toplanıp küfrederek konuştuğu ön taraftaki kapıya gittiler. Kar yağıyordu, gri toprak beyazlaşıyordu. Kalabalık liderleri görür görmez sustu. Liu da, Ma da sessizliğin içindeki gerilimi hissedebiliyordu; kalabalık bu ikisinin oracıkta suçlarını itiraf etmesini bekler gibi görünüyordu. Liu güvenlikçilerin olduğu bölümün önündeki tuğla merdivenlere çıktı ve yüzünü işçilere doğru çevirdi. Nedense bir gülme hissi geldi içinden ama kendini tuttu. Burnuna bir kar tanesi düştü; gıdıklandı ama yine de silmedi. Ma da aksak aksak yürüyerek Liu'nun yanına gitti, onun bir basamak altında ayakta durdu.

Liu, "Yoldaşlar!" diye bağırdıktan sonra boğazını temizlemek için duraksadı. "Yoldaşlar, bu karikatürü ciddiye almayın. Shao Bin akıl hastasının teki ve durmadan bir şeyler uyduruyor. Müdür Ma sarımsak'ın kokusuna dayanamaz, bunu hepiniz biliyorsunuz. Nasıl olur da bir demet sarımsak'ı hediye olarak alır?"

"Beni hiç sarımsak yerken gördünüz mü?" diye sordu Ma.

Bazılarının kafalarını salladığını gören Liu tekrar konuşmaya başladı; "Shao Bin bizim birer çuval ananas aldığımızı çizmiş. Bu bir yalan. Doğrusunu söylemek gerekirse hayatımda hiç taze ananas görmedim. Ne kadar büyük olduğunu bilmem. Hayatımda sadece bir kez konservelenmiş ananas yedim, tazesi nasıl yenir bilmem. Soyulur mu, kesilir mi, kaynatılır mı, ya da ne bileyim salamura mı edilir? Nasıl olduğunu siz söyleyin bana. Hadi ama söylesenize; aranızdan bazıları güneyli, taze ananasın nasıl yendiğini muhakkak biliyorlardır."

Arkadan bir erkek sesi "Kesilir!" diye bağırdı. Bazıları güldü.

Ma, "Ben de hiç ananas yemedim, hatta filimler dışında görmedim bile." dedi.

Liu, "Yine söyler misiniz bana, aranızdan hanginiz bir şişe Maotai gördü?" diye devam etti.

Bazı kızgın gözler liderlere dik dik bakmayı sürdürse de kalabalık sessizleşti. Liu konuşmayı sürdürdü; "Dürüst olmak gerekirse ben hiç görmedim. Nasıl göründüğünü bilmiyorum, tadının nasıl olduğu konusunda hiçbir fikrim yok. Shao Bin'in resmi tam bir iftira! Eğer bir şişe Maotai varsa birinizde bana göstersin nasıl bir şey olduğunu. Hepinizi evime davet edip sizlere ikram edeceğim. Kendim için sadece küçük bir bardak isterim, fazlası değil. Bu kadar yıl boşuna yaşamadığımı hissetmem için yeterli. Kadının birini kıkırdadı. Esintiyle gelen kar taneleri Liu'nun keçe şapkasının etrafında uçuşuyordu. Tam anını yakalayan Liu "Yoldaşlar, büyük büyük babamın mezar taşı üzerine yemin ederim eğer hayatımda bir şişe Maotai

gördüysem, tek bir damla Maotai içtiysem deyyusun teki olayım." dedi.

"Ben de!" diye bağırdı Ma. Ama sonra birden o likörden içtiğini hatırladı. Aman yarabbi, nasıl geri alacaktı sözlerini şimdi bu kalabalığın önünde!

Liu, Ma'nın açıklaması karşısında şaşırdı ve gözlerini kısarak ona bakmaktan kendini alamadı.

Sekreterin dudaklarının öfkeden morardığını, müdürün yüzününse kıpkırmızı olduğunu gören işçiler liderlerin doğru söylediğine ikna oldular. Liderlere bakınca, eğer Bin'i yakalarlarsa canlı canlı derisini yüzecek gibi göründüklerini düşünüyorlardı. Şansına Bin burada değildi. Arka sıradakilerden bazıları arkalarını dönerek mekânı terk ettiler.

İşçiler sakinleştirilmiş olsa da karikatür liderlerin Bahar Bayramı'nı mahvetmişti. İşçilerin aldığından iki kat daha fazla pirinç, et, balık, şeker ve soya yağı aldıkları önceki yılların aksine bu yıl eve ancak tesisteki diğer herkese verilen miktarda yiyecek götürebildiler. En iyisi şu an için başka hoşnutsuzluk yaratmamaktı; ama dur, her şeyi geri alacaklardı Shao Bin'den ve onu torunlarıymış gibi hizmet ettireceklerdi kendilerine.

ALTI

Tesis Bahar Bayramı'ndan sonra üretimini artırmaya yöneldi. Liderler Bin'i daha fazla bela çıkarmasını engellemek için tüm Bakım-Onarım Bölümü'nün buhar kazanlarının elden geçirilmesi ve esas olarak Halkın Kurtuluş Ordusu için patlayıcı üreten Dördüncü Atölye'deki damıtıcının da yenilenmesi ile görevlendirdi. Bin'in çizdiği karikatürleri destekleyen Bakım-Onarım Bölümü Şefi Hsiao Peng şimdi Bin konusundaki fikrini değiştirmişti; zira onun bölümüne tek seferde bu kadar çok iş verilmesinin nedeninin Bin olduğunu anlamıştı. Hsiao Peng iş yükünün nedenini gizlice diğer işçilere anlatınca atölyede Bin'e karşı bir düşmanlık oluşmuştu.

Günde iki saat fazladan çalışsa da Bin şikâyet etmiyordu. Ne de olsa fazladan çalıştığı saatler için de para alıyordu; hem Bakım-Onarım Bölümü'ndeki tüm işçiler aynı durumdaydı. Geceleri eve döndüğünde yorgunluktan tükenmiş, gözlerinden uyku akıyor olsa da fırça çalışmaları için uygulama yapmayı ihmal etmiyordu.

Bugünlerde ismi *Resim Yapma Sanatı* olan eski bir monografiyi çalışıyor, fırça darbelerinin akıcılığını ve doğaçlamasını arttırmak istiyordu. Özellikle de mürekkep sıçratma tekniğinde usta olmak istiyordu. Açıklamaları dikkatle uyguluyorsa da kitapta anlattığı gibi sarp kayaların sağlamlığını ve azametini

yansıtamıyordu kâğıdında. Tesiste çok yoğun çalıştığı ve günün sonunda hiç enerjisi kalmadığı için böyle olduğunu düşünmüştü. Bundan böyle iş yerinde kendini yormayıp daha çok aylaklık etmeye karar verdi. Öyle de yaptı.

Kayısı ağaçları çiçek açarken tesis ofis binasının önüne otuz adıma on iki adımlık tahtadan bir propaganda panosu yerleştirdi. Liderler, partinin mevcut siyasi kampanyası *–Kapitalist Yola Karşı-* doğrultusunda işçilerin ideolojik eğitimlerini güçlendirerek sınıf mücadelesi ile ilgili farkındalıklarını arttırmaya karar vermişlerdi; bu eğitimse propaganda çalışmaları ile başlamalıydı. Bu yüzden rengârenk bir panoya ihtiyaçları vardı. Hem böyle bir çalışma tesisteki liderlerin ve işçilerin ilerici bakış açısını yansıtır, ziyaretçileri ve amirleri etkilemek için önemli bir araç olurdu. Panonun ahşap kısmı tamamlanmasına rağmen üzerine yapılacak propaganda çalışmasının kim tarafından gerçekleştirileceği hâlâ bilinemiyordu. Tesiste Bin'den başka kimse fırça işinde yetenekli değildi. Öte yandan liderler Bin'i bu propaganda işinden uzak tutmaya kararlıydılar.

Bin bu işi yapmak için gerçekten çok hevesliydi. Her gün kir ve yağ ile kaplandığı o atölyede çekiç kullanmaktan ve somun anahtarı çevirmekten nefret ediyordu. Bunlar vasıfsız işçilerin yapacağı işlerdi, onun yeteneklerine sahip birinin değil. Öte yandan bu propaganda çalışması tam ona göreydi ve uzun süreli bir işe dönüşebilirdi; ileride resmi bir pozisyon haline gelerek Bin'in sonsuza kadar Bakım-Onarım Bölümü'nden kurtulmasını sağlar ve onu yönetici

kadrosunun içine sokardı. Anlaşılır biçimde sanatsal başarılarını göstermek için çok hevesliydi.

Ama iki lideri de onun yeteneklerini sergilemesini engellemek için elinden gelen her şeyi yapabilecek ölümüne düşmanları haline getirmişti. Geçen birkaç ay içinde liderlere o kadar bela çıkardığına şimdi çok pişmandı. Farkında olmadan eline geçecek bu fırsatı mahvetmişti; düşmanına atmak için kaldırdığı taş kendi ayaklarını parçalamıştı.

Bin, şansının ne olduğundan emin olamasa da liderlerin nabzını yoklamak istedi. Ma'nın Liu kadar kötü bir adam olmadığını düşünerek onun ofisine gitti. Ma en azından o kadar da sert konuşmuyordu. İşi almak için her şeye katlanmaya razı olan Bin kendini kaba sözlere hazırlamıştı. Kendi kendine durmadan, birkaç tane susam çekirdeği için kavga edeceğim, diye koca karpuzu kaçırmamalısın, deyip duruyordu.

Ma'nın odasına varınca Liu'nun da orada olduğunu görmek Bin'i çok şaşırttı. Söyleyeceklerinden vazgeçmesi imkânsızdı ama Liu buradayken de Ma'nın nabzını yoklayamazdı; durum böyle olunca öne ilerleyerek doğrudan işe talip olduğunu söyledi.

Ma, parmaklarını masaya vurarak "Propaganda işini iyi yapabileceğini mi düşünüyorsun?" diye sordu.

"Evet, bu iş için tesisimizdeki en yeterli insanın ben olduğumu düşünüyorum."

Liu söze karışarak, "Evet doğru, bu işi yapabilecek birisin. Hem hakikaten de tesiste işin üstesinden gelebilecek bir insan yok. Sen yetenekli birisin değil mi Genç Shao?" dedi.

Bin, gözleri parlayarak "Evet Sekreter Liu" dedi.

Liu, "Yetenekli olduğunu biliyoruz ama senin yeteneğini kullanmak istemiyoruz. Satacak bir şeyin var, ama hatırlatırım, biz senden bir şey almak istemiyoruz. Doğrusunu söylemek gerekirse bu iş için dışarıdan birini kiralamaya ve senin de zırvalarınla baş başa kalmana karar verdik. Git de asıl işini düzgün yapmayı öğren sen. Gökten ağzına kızarmış bıldırcın düşeceğini hayal etmeyi bırak." dedi.

İki lider kahkaha atarken Bin, öylesine afallamıştı ki dişlerini sıkmış öylece kalakalmıştı. Liu'nun suratına tükürmek istedi ama kendini tuttu. Hiçbir şey söylemeden kapıya doğru gitti.

Bin çıkarken Liu "Önüne geleni içine alan bir göt!" dedi.

Bin arkasına döndü. "Bana böyle hakaret edemezsiniz. İnsanlık onuruma saygı duymalısınız—"

Liu ayağa kalkıp parmağını Bin'in suratına doğru tutarak "Kes şunu!" diye bağırdı. "Senin gibi ikinci sınıf entelektüellerin becerilmekten hoşlandığını biliyorum ama pantolonunu indirip poponu kaldırsan bile sana ilgi duymuyorum. Hayır, bu işi sana vermeyeceğiz, ilgilenmiyoruz seninle, nokta."

Ma ağzını bir mektup kâğıdıyla kapatarak kıkır kıkır güldü. Bin buna daha fazla dayanamadı. Bin, sağ eliyle fırça kullanıyormuş gibi yaparak "İkinizi de rezil edeceğim!" diye bağırdı.

***

Bin, propaganda işinin kime verildiğini görmek için günlerce uygun olan her fırsatta ofis binasının önünden geçti ama kimse yoktu; çıplak tahta öyle pürüzsüz ve

beyaz bir sanatçı elinin ona dokunmasını bekliyordu. Bir hafta geçmeden panonun önünde astar boyası yapmaya hazırlanan bir adam olduğunu gördü. Adam dizlerini genişçe açmış yere çömelmişti ve kocaman poposu neredeyse yere değecek gibiydi. Yanında bir kova siyah boya vardı ve adam büyük bir fırça kullanıyordu. Bin adamın yüzünü göremese de bu tıknaz vücut ona çok tanıdık gelmişti; özellikle de o kalın boyun ve yuvarlak omuzlar. Bin adamı birkaç dakika uzaktan seyrettikten sonra kim olduğunu anlamak için yanına gitti.

Bin'in ayak sesleri dikkatini çekince büyük gözlü ve kalın kaşlı adam arkasını döndü. Bin, adamın ahbap olduğu Yen Fu olduğunu görünce çok şaşırdı. Yen Gold ilinde sanat kadrosundaydı.

Yen yüzünde şaşkın bir ifadeyle ayağa kalkarak "Shao Üstat, nasılsınız?" diye sordu. Hemen elini uzattı.

"İdare eder, hâlâ yaşıyorum."

İki adam el sıkıştı. Büyük ağzını biraz açan Yen gülümseyemedi; Bin'e karşı mahcup hissediyordu.

Bin, Yen'le biraz konuştuktan sonra burada iyi zaman geçirmesini dileyerek oradan ayrıldı; kendini çok aşağılanmış hissediyordu. Çünkü Yen gerçekten de iyi bir ressam değildi. İkisi, üç yıl önce Bin'in eyalet galerisinde sergilenen bir manzara resmi üçüncülük ödülü aldığında Sheng-yang şehrinde tanışmışlardı. Ödül töreninden sonra Yen Bin'i arayıp bulmuş, ikisi bir Moğol restoranına gidip yemek yemiş, çömlek içinde ateşte pişen yemeği paylaşmışlardı. Yemek yerlerken Yen sürekli Bin'in çalışmalarına duyduğu

hayranlığını dile getirmişti. Bu yüzden Bin'e Üstat diyordu.

Yen, *Çevre* isimli küçük bir gazetenin sanat editörlüğünü yapmasına rağmen sanatsal olarak birçok açıdan Bin'in altındaydı. Bin'in çoktan bu tesisi terk etmiş olduğunu düşünen Yen buraya geldiğinde onunla karşılaşmayı hiç beklemiyordu. Onun gibi büyük bir balık, böyle küçük bir havuzda nasıl olurdu? Sanki o Bin'in bir yerlerde sanat dersleri verdiğini duymuştu.

Yen, Bin'le karşılaştıktan sonra liderlerin tongasına düştüğünü ve orada ondan üstün bir yetenek varken kendi hünerini gösterme aptallığına düştüğünü düşündü. Budalalığını telâfi etmek için ertesi akşam bir şişe sorgum likörü ve iki yuan ederinde domuz kanından yapılmış sosis alarak Bin'i ziyarete gitti. Yen, Bin'in kendisini çok dostane karşılamasına ve hatta birlikte içki içmeyi teklif etmesine çok sevindi.

Yen vardığında Shaolar akşam yemeğini çoktan yemiş olduklarından Meilan iki adamın sohbet ederken atıştırması için yağ ve sütle dört tane ördek yumurtası pişirdi, denizanası ve lahanadan bir salata hazırladı ve Yen'in getirdiği sosisleri dilimledi. Daha sonra doğrama tahtasını temizledi, ellerini yıkadı ve tığ ile ördüğü yastık kılıfı işine devam etti. Meilan bacak bacak üstüne atmış yatağın üstüne oturmuş, Shanshan da kucağında oyun oynuyordu.

Bir adım yüksekliğindeki oval yemek masası zemine yerleştirilmişti. Bin masaya iki tabak, iki fincan ve porselen likör çanağını koydu.

Bu sırada Yen yazı masasına oturmuş çayını yudumluyordu. Bin'in yengeç şeklindeki mürekkep

kabını fark eden Yen "Hangi taştan yapılmış bu?" diye sordu.

Bin, "Buraya getir de yerken anlatayım sana." dedi.

Yen yere oturdu ve mürekkep kabını yemek masasının üzerine koydu. "Bana misafirmişim gibi davranma Üstat Shao." dedi.

"Sen de bana Bin ya da Yaşlı Bin de, tamam mı?"

Yen yüksek sesle "Peki, Bin" dedi.

İkisi de güldü; Meilan da. Kupalarını kaldırarak ikisi aynı anda "Arkadaşlığımıza" diyerek içmeye başladılar.

Bin, iri bir parça sosisi çiğnerken mürekkep kabı hakkında konuşmaya başladı. "Bu, Shandong Eyaleti'ndeki Fei şehrinde çıkartılan altın yıldız taşı; bu türdeki taş sadece orada bulunuyor." Daha yakından görmesi için mürekkep kabını Yen'e doğru uzattı. "Şu benekleri görüyor musun? İşte onlar yıldız. Eskiler "Sağlam bir mürekkep kabını eskitmek zordur." der. İşte bunun gibi dayanıklı kapları kastederler. Altın yıldız taşı aslında o kadar sert değildir; sert olduğu abartılıyor. Bu küçük yıldızlar mika parçaları. Geceleri bu beneklere gözünü ayırmadan baktığında Büyükayı takım yıldızını seyrediyor gibi hissediyorsun. Gece yıldızların altında puslu ve esrarengiz; sen tek başına oturmuş çalışıyorken köyler, kasabalar, şehirler, hepsi uykuda. Yeterince dikkatli ve uzun süre bakarsan eğer bir mürekkep kabı olduğunu tamamen unutuyor, uçsuz bucaksız bir manzarayı seyrediyor gibi oluyorsun. Sözün kısası, çok ama çok şiirsel bir taş."

Bin'in mürekkep kapları hakkındaki bilgisi Yen'i çok etkiledi. Bin'e Gold ilinde eski bir dükkân

olduğunu ve günün birinde beraber oraya gidebileceklerini söyledi.

Birden bebeğin acı acı ağlaması duyuldu. Bin karısına "Ne oldu?" diye sordu.

Meilan Shanshan'a dönerek "Eteğimi ıslattı." dedi. "Kaç kere söyledim sana çişin geldiği zaman bana söyle diye ha çocuk?"

Ağlamaya devam eden Shanshan kauçuk bebeğini yere düşürdü. Meilan ayağa kalktı; bej rengi eteğinin önünde pinpon raketi büyüklüğünde ıslaklık vardı.

Bin karısına dönüp "Hadi ilgilenmeyecek misin onunla, bak Yen kardeş burada." dedi.

Meilan giysi dolabına gidip çocuk için bir pantolon kendi içinde bir elbise çıkardı. Sonra da Shanshan'ı alıp sağ yanında taşıyarak dışarı çıktı.

Yen, Shaoların evinde bir oda daha olduğunu ve kadının üstünü değiştirmek için oraya gittiğini düşünerek Bin'e "Bir odanız daha mı var?" diye sordu. Bin, "Hayır, koridorun karşısındaki satıcı kızın odasına gitti." dedi.

Tanıdıkları ressam ve hat ustalarından konuşmaya devam ettiler. Görünüşe göre, bahsettikleri herkes Bin'den daha çok ilerlemişti, Yen bile son üç yıl içinde iki kere terfi etmişti; Bin ise, maaş zammı bile alamamıştı. Bu aklına gelince yine sinirleri bozuldu.

"Gübre Tesisi tam bir tımarhane. Seni kıskanıyorum Yen kardeş." dedi.

"Uzun zaman önce sanat kadrosuna alınmalıydın Bin. Burası sana göre bir yer değil."

"Ne yapabilirim ki bunun için?"

"Yeteneğin resmen harcanıyor burada. Mantıklı olarak yer değiştirmemiz, benim senin işini senin de benim işimi yapmam gerekirdi. Ne dengesiz bir dünya değil mi?"

Meilan safran rengi bir elbisenin içinde odaya döndü. Yen, Meilan'ın tamamen başka bir kadın gibi göründüğünü düşündü; özellikle arkadan bakınca daha zarif ve hoş bir kadın. Giydiği elbise onu daha ince göstermiş, düzgün vücudunu ortaya çıkarmıştı. Çocuk üstünden çıkan giysiyle benzer olan popo kısmı açık pantolonuyla yine aynı görünüyordu.

Yen tesis liderlerinin propaganda çalışmasını neden Bin'e yaptırmadıklarını merak ediyordu. Bin bir iç çekip en başından, ilk çizdiği karikatürden şimdiki cepheleşmelerine kadar bütün hikâyeyi anlattı. Yaşanan tüm olayları açıkladıktan sonra umutsuz bir biçimde "Eski zamanlardan beri büyük tahtalar mobilya yapılmak için kullanılmaz. Bu benim kaderim." dedi.

Meilan misafire dönüp "Çok inatçı." dedi. "Bir kerecik olsun inadından vazgeçsin, diye kaç defa yalvardım ama işe yaramadı."

Yen, "Onlarla sürekli kavga etmek hiçbir işe yaramaz. Nasıl hissettiğini anlıyorum Bin, ama akıllı bir adam tüm şartlar ona karşıyken dövüşmez." dedi.

"Ben dövüşmek istemiyorum ki. Ama bir türlü beni rahat bırakmıyorlar. Kana susamış gibi durmadan saldırıyorlar bana."

"Peki şuna ne dersin; yarın onlarla konuşup senin hakkında iyi şeyler söyleyeyim ve sana kötü davranmaktan vazgeçmelerini isteyeyim. İşe yarayıp yaramayacağını bilemiyorum ama denemeye değer. Ne dersin?"

Yen sözünü bitirir bitirmez Meilan "Ne olur yap bunu." dedi. "Bu şekilde yaşamaya devam edemeyiz. Prim ödemelerini ve bir ev vermeliler Bin'e."

Bin uysal bir şekilde gülümsedi.

İki arkadaş ertesi gün öğlen tesisin yemekhanesinde buluştu. Yen, Bin'e liderlerin onunla görüşmeyi kabul ettiklerini, öğleden sonra saat üçte Liu'nun ofisine gitmesini söyledi. "Anlattıklarımı dinliyor gibiydiler." dedi Yen. "Onlara, senin propaganda işi için ideal insan olduğunu ve bana bu işi öğretebileceğini söyledim. Of, görmeliydin nasıl etkilendiler." Yen, bu iş oldu der gibi sol kaşını kaldırdı; Bin ona teşekkür etti.

Liderler aralarında olağandışı bir ilişki olduğundan şüphelenmesin, diye öğle yemeğinde yan yana oturmadılar. Yen yemekhanede kalırken, Bin iki tane fırınlanmış buğday gevreği ile bir tabak yağda pişirilmiş yumurtadan oluşan öğle yemeğini alıp bahçedeki kömür yığınının oraya gitti ve işçi arkadaşlarının arasına katıldı.

Nedendir bilinmez öğle tatilinden sonra Bin'e garip bir neşe gelmişti. Erdemli bir insanın arkadaşları eksik olmaz diye düşündü. Yen iyi bir arkadaş, iyi kalpli güvenilir bir insan. Bu yüzden resimleri ve el yazısı bu kadar çok gelişti; kendine has bir tarz oluşturmaya başladı. Bin'in aklında Yen'in propaganda panosuna yazdığı altın rengindeki yazı karakterleri vardı: ***"Kapitalist Sapmalara Azimle Direniyoruz!"***

Nedense kulaklarında Tang döneminde yazılmış bir elveda şiirinin iki mısrası çınlamaya başladı:

Yolda arkadaşım yok diye endişelenme;
Gökyüzünün altında kim senin
adını duymadı ki?

Garajın yanındaki dış tuvalette uzun bir çimento oluktan yapılmış pisuara işerken üç kere tekrarladı bu mısraları. Tuğla duvarın arka tarafındaki kadınlar tuvaletinden bir kadının kıkırdadığını duydu. Bu kıkırdayış Bin'i kendine getirdi; ne de olsa bir tuvalet şairi olarak ün salmak istemiyordu.

Bin, Hsiao'a liderlerin kendisiyle görüşmek istediğini haber verdikten sonra saat ikiyi elli geçe sekreterin ofisine gitmek üzere atölyeden ayrıldı. Ofise vardığında Liu da, Ma da oradaydı; sigara içip gülüyor, Nina'yla sohbet ediyorlardı. Tavandaki pervane hızlı hızlı dönüyor; pervanenin altında birkaç sinek uçuşuyordu. Masada bir bira şişesinin içinde sarı zambaklar duruyor, oda çimensi kokuyordu. Bin'i görür görmez gülüşmeyi kesip doğal görünümlerine döndüler. Nina ayağa kalktı ve kapıya doğru yürüdü; at kuyruğu hafifçe sallanıyordu arkasında. Bin'in yanından geçerken huysuz bir bakış attı ona.

Eliyle bir sandalyeyi gösteren Ma "Gel otur Genç Shao." dedi.

Ma üstünde kapağı olan porselen bir çay fincanını işaret ederek "Biraz çay iç." dedi yumuşak bir sesle.

Bin oturdu ve Ma'ya teşekkür etti. Fincanı aldı, kapağını kaldırıp yüzen çay yapraklarını kenara sürükledi ve bir yudum aldı. Eksik dişini ortaya çıkarsa da kendini gülümsemekten alamıyordu.

Liu, "Yoldaş Shao Bin seni bir konu hakkında bilgilendirmek istiyoruz." dedi.

Bin ümitle kafasını salladı.

Liu, "Arkadaşın Yen iyi bir konuşmacı" diye devam etti. "Bizi senin parlak bir deha olduğuna ikna etti. Biliyorsun ki bizim tesisimiz büyük bir birim değil. Burada sadece üç yüz insan var; senin gibi büyük bir kaplumbağa için çok küçük bir havuz. Bu yüzden seni daha uygun bir iş yapabileceğin başka bir yere transfer etmek istiyoruz. Seni burada tutup yeteneğini geliştirme fırsatını kaçırmanı istemeyiz. Görüyorsun, her zaman için genç insanlarımızın gelişmesini önemsiyoruz."

Alaycı bir ifade takınan Ma, "Evet, seni kabul eden yeni bir yer bulduğunda gitmene izin vereceğiz." diye ekledi.

Bin'in nutku tutuldu, hiç aklına gelmemişti liderlerin onu bu şekilde başlarından savacakları. O zaman beni buraya sadece sıkıntı çektirmek ve kötü hissettirmek için çağırdılar, diye düşündü. Lanet olsun size geri zekâlılar. Hesabınızı yanlış yaptınız. Ben kimsenin dokunmak istemediği yemek artığı değilim.

Liderler pis pis sırıtıp onun afallamış suratını seyrederken Bin ayağa kalktı sert bir sesle "Peki, deneyeceğim." dedi.

Liu, "Biliyorsun, senin sorunun her zaman gökyüzünün ne kadar yüksek, okyanusun ne kadar derin olduğunu bildiğini sanman. Küstah budalanın tekisin." dedi.

Ma da "Doğru, her zaman kendini olduğundan fazla yetenekli sanıyorsun." diye ekledi.

Bin, hiç cevap vermeden kapıya doğru döndü, sırtı ve boynu dimdik yürüyüp gitti. Fakat odadan çıkar çıkmaz kin ve nefretten sersemlediğini, kendini

kaybettiğini hissetti. Merdivenlerden inebilmek için demir parmaklıklara tutunmak zorunda kaldı.

Yen o akşam Bin'i ziyaret etti. Bin ofiste olanları anlatınca Yen öfkeden çıldırdı. Liderlerin bu yaptığı Bin'in söylediği gibi şeytani kişiliklerde olduklarını doğrulamıştı; insanın yüzüne baka baka yalan söyleyebiliyorlardı.

Bu sefer sadece Bin'i değil, Yen'i de oyuna getirmişlerdi. Liu ve Ma, Yen'e Bin'in tesisteki mevkisini yükselteceklerine bilgisinden ve yeteneklerinden faydalanacaklarına söz vermişlerdi. Şimdi resmen onu defetmeye çalışıyorlardı. Resmen eşkıyalar. Düzgün bir insan evladı nasıl olur da onların liderliğinde çalışır, yaşardı? Bin'in burada cehennem azabı çekmesine şaşmamalıydı.

İkisi yarım saat liderlere küfür ettikten sonra iş transferi konusu hakkında konuşmaya başladılar. İlk başta felâketmiş gibi görünen şey dikkatlice düşününce o kadar da kötü görünmedi. Bu deli sularda durmaya devam etmek ve o ahlâksızlarla mücadele etmeye çalışmak hem çok yorucuydu, hem de Bin'in zamanını boşa harcaması demekti. Bin, sanatsal gelişimi açısından çok önemli olan bu yıllarda yaratıcılığı ve ilerlemesi için huzurlu bir kafaya, çalışmalarına yoğunlaşabilmeye ihtiyaç duyuyordu. Herkes yeteneğin büyüdüğü toprağın sükûnet olduğunu bilir. Ama böyle oyun üstüne oyun yapılan bir yerde kimse sanatkârane yaşayamaz; sadece bir üzücü olay bile insanın birkaç gününü berbat eder ki bu süre içinde de doğru düzgün bir çalışma yapmak zaten mümkün değildir. Bin daha besleyici, kendini geliştirebileceği bir yer bulmalıydı.

Yen, Bin'in yeteneklerinde bir adamı kabul edecek bazı çalışma birimleri olacağından mutlaka emindi. Şehir merkezinde Bin'e göre bir iş olup olmadığını araştıracağına söz verdi.

Yen, ayrılırken saat çoktan on biri geçmişti; Meilan da Shanshan da yatakta uyuyorlardı. Bin, Yen'le beraber tren istasyonunun ters yönündeki Gündoğusu Misafirhanesi'ne giden tüm yolu yürüdü. Havayı pagoda ağaçlarının ay ışığında kar taneleri gibi parıldayan çiçeklerinin mis kokusu sarmıştı. Nedense çıkardığı gürültü uzaktan da duyulan gübre tesisindeki püskürtücü bu gece sessizdi. Bir dizi lambayla aydınlatılan demiryolu hattı giderek kıvrılıyor, karanlık dağın içinde kayboluyordu. Şehir uykudaydı ve çok huzurluydu.

Yoğun havayı içine çeken Yen "Ne kadar güzel bir gece! Doğa ne harika."

Bin, "Ama insanlar değil." diye tamamladı Yen'in sözlerini.

İkisi de güldü. Kahkahaları özgür ve coşkunca çınladı sessiz gecede.

Bin, "Tanrım, uzun zamandır böyle gülmemiştim." dedi.

Misafirhanenin girişinde yaşlı, sarhoş bir kötürüm köylü onları durdurdu ve para dilendi. Yen beş yuan verip eliyle gitmesini işaret etti. Sonra da iki arkadaş vedalaştı.

Bin, ertesi geceden itibaren onu işe alabileceğini düşündüğü editörlere ve sanat kadrosundaki yöneticilere mektup yazmaya başladı. İşini garantiye almak için iri bir sansarın kıllarından yapılmış olan iyi fırçasını kullanıyor ve her bir kelimeyi etkileyici, her

bir satırı düzgün ve ölçülü, her bir sayfayı hoş karakterlerin eşitçe dağıtıldığı bir görünümde yapıyordu. Başvurduğu kişileri şehirde yaşamasını mümkün kılan oturma belgesi olduğuna dair bilgilendiriyor, mektuplarında barınacak yer ve yüksek maaş beklentisi olmadığını yazıyordu. Ailesi bir süre daha Dismount şehrinde oturmaya devam edebilirdi; o da yeni işine yerleştiğinde ailesine kendi imkânlarıyla bir ev sağlamak için uğraşabilirdi.

Bin adım adım yol alması gerektiğini anladı. Başlangıçta çok masraflı görünmek çok ahmakça olurdu.

YEDİ

Bin, hiç keyfi olmadığından iki haftadır ne resim yapıyor, ne de hat yazısı çalışıyordu. Teneke kutudan bir kaba koyduğu fırçaları canlılıklarını kaybetmiş gibi görünüyordu. Yeni bir çalışma birimi bulma gerekliliği gittikçe acilleşiyor, sıkıntı daha dayanılmaz bir hal alıyordu. Meilan sürekli kocasının kurulmuş saat gibi gergin olduğunu hissediyordu.

Bin ne zaman Liu veya Ma ile karşılaşacak olsa liderler sahte sahte gülümseyip yeni bir iş bulup bulmadığını soruyor, rahat olmasını ve kendine fazla yüklenmemesini söylüyorlardı. Hatta tesistekilere ayrılma kararının Bin'e ait olduğunu, kendilerinin de ona destek olduklarını duyurdular.

Bin, Mayıs ayının ilk günlerinde Gold İli Kültür Merkezi'nden onu bir yıllığına "ödünç almak" istediklerini, her şey yolunda giderse de merkezde kadrolu olarak çalışmaya devam edebileceğini bildiren bir mektup aldı. Ona bir ofis ve kalacak bir yer için ödenek vereceklerdi. Mektup ayrıca transfer işlemlerinin başlatılması için Hasat Gübreleme Tesisi'ne haber verdiklerini de söylüyordu.

Bin, mektubu üç kez okuduktan sonra damarlarındaki kanın tekrar akmaya başladığını hissetti.

Bir süredir, yaşadığı hayal kırıklıklarının ve depresyonun kendisini *İnsan Düşmanı* lakabını gerçekten hak edecek şekilde bir mizaca çevire-

ceğinden korkuyordu. Şimdi, yeryüzünde iyi insanların da olduğunu ve herkesin doğuştan kötü olmadığını anlıyordu.

Bin, ertesi gün öğleden sonra hamamın giyinme odasında Sekreter Liu ile karşılaştı. Uzun bir oturma sırasının üzerinde ayakta duran Liu fanilasını çıkarıyordu; iki kolon gibi duran bacakları kırmızı şortuyla örtünmüştü. Banyosunu bitiren Bin, bir eliyle gömleğinin düğmelerini ilikleyip diğer elinde de bir leğen taşıyarak kapıya doğru yürüyordu. Liu'nun yanında kimsenin olmadığını görünce ona doğru yaklaşıp "Sekreter, İl Kültür Merkezi'nden yollanan mektubu aldınız mı?" diye sordu.

"Ah, evet aldım." Liu ipek şortunu çıkarmak için ellerini şortun esnek beline götürdü; ama sonra fikrini değiştirdi ve ellerini belinden çekip sıraya oturdu.

Bin, "Bu durumda gitmeme izin verecek misiniz?" diye sordu.

"Müdür Ma ile bu konuyu düşündük. Ne yazık ki hayır. Bu o kadar kolay değil. Seni kimseye "ödünç vermek" istemiyoruz. Onlara bir cevap yazdık ve seni gerçekten istiyorlarsa eğer, temelli olarak alıp geri göndermemeleri gerektiğini vurguladık. Tesisimizde çalışanlar için sabit bir kota var. Başkaları için çalışırken, bir yanda da buradaki kadronu devam ettiremezsin. Gidiyorsan temelli olarak gitmeni istiyoruz; böylece senin kadrona başka birini işe alabiliriz. Kullanmayacaksan tuvaleti meşgul etmek adil değil."

Gözlerinde yaşlar biriken Bin "Kahrolası!" diye lanet etti. "Gitmeme izin vereceğinize söz vermiştiniz! Neden fikrinizi değiştirdiniz? Neden?" Bin hiddetinden

elindeki leğeni savurdu; içindeki terlikler ve sabun kutusundan patır kütür ses geldi.

Liu korkuyla sindi. Daha sonra odanın diğer tarafında iki kişi olduğunu görünce soğukkanlılığını geri toparladı. "Söz verdiğimiz doğru, ama bu şekilde ayrılabileceğini söylememiştik biz, öyle değil mi?" dedi. Sol ayağını sıraya dayayıp başparmağını ovarak pis pis güldü.

Bin yine oyuna getirildiğinin farkına vardı. İki lider onun acı çekmesini istemişti ve onun çaresizliğini izlemekten zevk alıyorlardı. Bin dişlerini sıkarak "aramızdaki düşmanlık hiç bitmeyecek!" dedi ve ayağını yere vurarak hamamdan dışarı çıktı.

Liderler, Gold İli Kültür Merkezi gibi önemli bir yerin Bin'le ilgilenebileceğini hiç tahmin etmemişlerdi. Bin'in iş arayışındaki bu büyük adım onları bir ölçüde korkutmuştu. Kendilerine yollanan resmi mektup açık açık kotaları elverirse Bin'in ileride sanat kadrosu yöneticilerinden olabileceğini söylüyordu. Liu ve Ma onun böylesine önemli bir pozisyona gelmesine nasıl izin verirdi? Bu resmen, kafese kapatılmış bir kaplanın tekrar geldiği dağlara salıverilmesi ya da zehirli bir yılanın kanatlanıp vahşi bir ejderha haline gelmesi gibi bir şey olurdu. Bin'in üzerindeki kontrollerini bir kez kaybettiler mi, Bin istediği şekilde yazı yazıp resim yapar ve kesinlikle liderlerden intikamını alırdı. Doğal olarak, Liu ve Ma fikirlerini değiştirdiler ve Bin'i kendi ellerinde tutmaya karar verdiler.

Fakat transfer işlemleri başlatılmıştı ve hemen bir gecede durdurulamıyordu. İki hafta içinde Dalian Demiryolları Şirketi'nin sahibi olduğu gazete ve bir

halk sanatları dergisi de Bin'in kendi yazı işleri ofislerine transfer edilmesi için yapılması gereken işlemleri halletmeleri için tesise görevliler yollamıştı. Bin'in bu kadar becerikli olduğunu hiç tahmin etmeyen Liu ve Ma bu görevlilerin ziyaretlerinden oldukça etkilenmişlerdi. İki ayrı propaganda birimi Liu ve Ma'nın kendi çocukları için hayal bile edemeyecekleri işleri Bin'e teklif ediyordu. Besbelli Bin sanat kadrosuna dâhil olursa onları yerin bin metre dibine gömebilirdi. O kadar saplantılıydı ki, çocuklarını da mahvetmeye kalkışabilirdi; bu yüzden ne pahasına olursa olsun gitmesine izin vermemeliydiler. Liu, ziyaretçilere "Yoldaş Shao Bin'i almak istediğiniz için çok memnunuz. Onu burada alıkoymayacağız; ama bize bir konuda söz vermeniz lazım" dedi.

"Nedir?"

"Onu hiçbir şekilde geri göndermeyeceksiniz."

"Neden?"

Ma işaret parmağıyla şakağını işaret edip başparmağını çevirerek "Ruh hastası" dedi. Gözlerinden biri sanki acı çekiyormuş gibi kapalıydı.

Bu herhangi birini korkutup kaçırmak için yeterliydi. Ziyaretçi guruplardan biri bu sözleri duyunca Bin'in dosyasını okuma zahmetine bile katlanmadan on dakika içinde tesisi terk etti.

Gazete ve dergi yetkilileri Bin'e tesis liderlerinin ona önerilen görevleri için uygun olmadığını söylediğini bildirdi. Çok öfkelenen Bin, liderlerin neden fikir değiştirdiğini bir türlü anlayamıyordu.

Bir hafta sonra liderlere gidip bir açıklama istediğinde Ma esnedi ve gayet açık bir şekilde "Doğru

düzgün bir 'yuva' bulabilmen için sana yardım etmek istiyoruz ama mademki sen bu kadar önemli bir insansın gitmen için Sekreter Yang'ın iznini almak zorundayız." dedi.

Söze karışan Liu, "Evet, Sekreter Yang ileride özel bir işte kullanmak için seni burada tutmak istiyor. Sana iyi bakmamızı söyledi." dedi.

Bin'in kendilerine inandığını gören liderler kahkaha attı. Ofisinin köşesinde tükürük hokkası olmasına rağmen Ma burnunu çekip yere tükürdü.

Bin gözyaşlarına daha fazla hâkim olamıyordu. Kalbi güm güm atarak hızla odadan dışarı çıktı. Dışarı çıkar çıkmaz gözyaşları yanaklarından aşağı sel gibi aktı; çığlık atmamak için avuçlarıyla ağzına bastırıyordu. Sekreter Yang'ın transfer işine müdahale edebileceği hiç aklına gelmemişti.

Eğer Yang onu elinde tutmaya karar verdiyse, bu, Bin'in sonsuza dek bu tımarhanede kalacağı anlamına geliyordu.

Ne kadar pişmandı altı ay önce seçimi karıştırdığına! Yine etraflıca düşünmeden kendi kendine tuzak kurmuştu.

Bin o akşam karısına Yang'ın transfer işine müdahalesini anlattı; Meilan o kadar büyük bir hayal kırıklığı yaşamıştı ki, Bin'e hak ettiği cezayı bulduğunu ve buna kendisinin sebep olduğunu söyledi. Herkes barış içinde yaşamanın ne kadar önemli olduğunu bilir; birinci sınıf öğrencisi bile bunu öğrenmiştir. Ama nerdeyse otuz iki yaşına gelmiş bir adam olan Bin, bölge parti sekreteri ile bile bile sorun çıkarmıştı. Bu hiçbir işe yaramazdı. Resmen kendini ateşe atmıştı.

Gerçekten de çok düşüncesizce hareket ettiğinin farkına varan Bin cevap vermedi. Ne kadar acı bir dersti. Durup durup yumruklarıyla göğsüne vuruyordu.

İşçi Eğitim Ofisi genç çalışanlarını Temmuz ayında yapılacak üniversite sınavına girmeleri için teşvik ediyordu. Geçen yıl vilayetteki birçok fabrika ve kuruluştan bir ya da iki kişinin bu sınavları geçip üniversite ya da meslek okullarına girmesine rağmen gübre tesisinden sınavlara giren bile olmamıştı. Bu durum tesisin imajı için hiç de iyi olmadığından Sekreter Liu bir toplantıda sınavlara girecek herkesi destekleyeceklerini duyurdu. Liu işçi ve personele yaptığı konuşmada "Diğerlerinin bizi cahil bir kabile olarak düşünmesini istemiyoruz. Sınava girmek isteyenlere hazırlanmaları için iki hafta izin vereceğiz. Ayrıca sınava girenlere para ödemesi de yapılacak." dedi.

Bin dışında hiç kimse denemeye cesaret edemedi. Bin sınavlar için ismini yazdırdığında liderler kahkaha atıp Bin'in yine çılgınca hareket ettiğini düşündüler. Birincisi, sınavlar için yaşı geçmişti; hiçbir okul yirmi sekiz yaşından büyük birini yeni öğrenci olarak kabul etmezdi. İkincisi, Bin sadece beş yıllık ilkokul mezunuydu; arada bir eline fırça alıp eski şiirlerden birkaç satır yazabiliyor olmasına rağmen matematik, kimya, fizik, siyaset bilimi, antik Çince ve edebiyat ile İngilizce, Japonca veya Rusça'dan biri olmak üzere yabancı dil alanlarında yapılan sistemli sınavlarla başa çıkabilmesinin imkânı yoktu. Bu yüzden Bin'in başvurmasına izin verdiler. Ama bir şartları vardı; hiçbir şekilde vazgeçmeyecekti sınavlara girmekten.

Bin, vazgeçmeyeceğine söz verdi; her ne pahasına olursa olsun bu tesisten ayrılmalıydı. Liderler, Bin'in yine kendi başına çorap örmeye başladığını düşünüp memnun oldular; Bin yine alay konusu olacaktı.

SEKİZ

Dismount şehrindeki yollar yıkanmış, duvarlar badana edilmişti. Ağaç gövdelerine ve elektrik direklerine sloganlar yapıştırılmış; büyük kapılar ve sundurmalar kâğıttan yapılmış çiçekler, kırmızı bayraklar ve renkli flamalarla süslenmiş; sokaklara bakan bütün pencereler yıkanıp temizlenmişti. Tüm şehirde sinekler, fareler ve böceklerden kurtulmak için sıkı önlemler alınmıştı. Hava da ağır bir haşarat ilacı kokusu vardı.

Şehirde, ülkedeki tüm evlerde metan kullanımıyla ilgili bir konferans düzenlenecekti ve eyalet merkezinden bazı önemli görevliler de bu konferansa katılacaktı.

Bölgedeki Willow köyü tüm evlerin metan kuyularının inşasını tamamladığından Dismount şehri konferansa ev sahipliği yapması için seçilmişti. Köylüler yemek pişirmek ve aydınlanma için çürük sebze, ot ve gübreden üretilen gazı kullanmaya başlamışlardı. Köy, tüm eyalette metan kullanan ilk yerdi ve bir model haline gelmişti. Dismount şehrindeki birçok tuğla duvara kireçle ***"Metan Kullanın, Atıkları Hazineye Çevirin; Ülkemizi Geliştirmek İçin Enerji Kaynaklarını Koruyun; Metan Kullanımı Büyük Bir Hedef; Parti'nin Çağrısını Yanıtlayalım, Evlerimizi Güzelleştirelim."*** sloganları yazılmıştı.

Konferans için düzenlenen bir hazırlık toplantısında Sekreter Yang ve bölgenin Parti Başkanı Ding Liang şu

an için en önemli işlerinin bu konferansa ev sahipliği yapmak olduğunu ve herkesin hazırlıklara yardım etmesi gerektiğini söylediler. Shaoların kaldığı yurt tipindeki evin koridorundaki hoparlör bugünlerde durmadan Willow köyünün başarısını duyuruyordu.

Bin duvar yazıları ve sloganları görmüştü; ama birkaç ay içinde üniversite sınavlarına gireceğinden bu işlere hiç bulaşmaması gerekliydi. Duvarlardaki sloganların çok kötü yazılmış olduğunu düşünüyordu. Kelimeler sanki kendi başlarına duramıyor gibi titrek görünüyor; sadece yan yana dizildikleri için az çok düzgün duruyor ve düşmemek için birbirlerini tutuyormuş izlenimi uyandırıyorlardı. Üstelik duvarlara bu yazılardan başka ne bir poster, ne de resim asılmıştı.

Yazıklar olsun, dedi Bin kendi kendine; otuz binden fazla insan yaşayan bölgede propaganda posteri yapacak bir adam bulamıyorlar. Gelen ziyaretçiler kesinlikle burada yetenekli birinin olmadığını düşünecekler.

Bin sınavlara hazırlanmakla meşgul olmasaydı bölge idaresine gidip birkaç tane propaganda posteri hazırlamak için gönüllü olduğunu söyleyecekti; böylece Sekreter Yang'ı da etkileyebilirdi. Ama şimdi matematik ve siyaset bilimi çalışmak zorundaydı. Neyse ki, başvurusunu güzel sanatlar alanında yaptığından yabancı dil, fizik veya kimyadan sınava girmesine gerek yoktu. Sadece üç sınava girecekti; Çin dili ve edebiyatı, matematik ve siyaset bilimi. On gün önce üç tane üniversiteye yaptığı resimler ve el yazılarının fotoğrafları ile yayınlanmış eserlerinin listesini göndermişti; böylece profesörleri etkileyip

göze çarpan bir aday olmayı umuyordu. Şimdi matematiğe yoğunlaşmalıydı. Gece gündüz daha önce hiç duymadığı ve resmen başına korkunç ağrılar saplayan cebirsel denklem, logaritma ve trigonometrik fonksiyonlardan oluşan bir labirentte kaybolmuştu. Yine de azimle çalışmaya devam ediyordu.

Edebiyat, klâsik Çince, Çin komünist partisi tarihi veya diyalektik materyalizm konularını gözden geçirmek için vakit yoktu. Bu alanlardaki soruların üstesinden gelmek için genel kültür ve sağduyusuna güvenmek zorundaydı. Keşke bu dersleri çalışabilmek için bir ya da iki yılı olsaydı. Kendini matematik kitaplarına verdikçe ümitsizliği daha da artıyordu; arada bir kitapları parçalamak için güçlü bir istek duyuyorsa da kendini zor tutuyordu.

Haziran ayının sonlarına doğru bir gün Gold iline giden beş trenine bindi. Göğüs ceplerinde üç tane dolmakalem ve asker çantasında yirmi tane katı yumurtayla altı şişe soda vardı. Sınava bir ortaokulda girecekti ve geceyi orada geçirecekti. Trende Apple kasabasındaki Mil Fabrikası'nın ortaokulunda okuyan bir gurup öğrenciye rastladı; onlar da sınava gidiyordu. Bin aralarından iki oğlanla konuştu ve aynı yerde sınava gireceklerini öğrendi. Oğlanlar okula birlikte gidebileceklerini söyleyince Bin gerçekten çok rahatlamıştı; çünkü oraya nasıl gidildiğini bilmiyordu. Saat sekizde, tam zamanında okula vardılar.

İlk önce matematik sınavı vardı; resmen felâketti. Problemlerin çoğu Bin için tamamen anlaşılmazdı; hepsini atlamak zorunda kaldı. Birinci bölümdeki cebirsel hesaplamalar ilk bakışta çok da zor görünmüyordu; ama ikinci dereceden denklem soru-

suna takılmıştı ve iki saat önce trende tekrar ettiği formülü bir türlü hatırlayamıyordu. Neticede bu bölümün yarısından fazlasına dokunamamıştı bile. Daha sonra sözel problemlerin olduğu bölüme koyuldu. Başlangıçta çok basit görünen bir buldozer ile kazma ve küreklerin verim oranını soran birinci soru tek başına neredeyse bir saatini aldı. Elinden geldiği kadarını yapabilmek için kendini o kadar zorlamıştı ki, bu sorudan sonra gözleri ağrımıştı. Tekrar tekrar elindeki dört sayfaya bakıyordu ama soruların çoğu Bin'in yapamayacağı kadar zordu. Tüm vücudu terliyor, kendi kendine söyleniyordu; burada olmamalıydım.

Etrafına bakındı. Diğerleri kâğıtlarını doldurmakla meşguldü. Sınıf o kadar sessizdi ki, Bin kalemlerden çıkan hışırtıyı duyabiliyordu. Önce sağ tarafındaki yüzleri inceledi sonra da sol; bu oğlanlar ve kızlar çok gençti. Bin ise, neredeyse onların babası olacak yaştaydı. Bu iyi eğitimli gençlerle yarışmaya çalışmak çok aptalcaydı; bile bile kendini küçük düşürmekti. Bin gerçekten çok üzgün hissetti kendini; ama dikkatini toplayıp başka bir sözlü problem çözmeye çalıştı.

Zil çaldı. Sınav kâğıdının neredeyse tüm sayfaları boş olduğundan çok utanmıştı; kâğıdı öğretmene teslim ederken ters çevirip vermişti. Bin, sınav hakkında konuşup, cevaplarını karşılaştıran öğrencilerle okuldan dışarı doğru yürürken çözdüğü az sayıdaki problemden emin olamıyordu. Büyük ihtimalle doğru yanıtlayamamıştı. Ara sıra içini müthiş bir mutsuzluk kapladığını hissetse de matematiği unutup kendini bir sonraki sınava hazırlamaya çalıştı.

Kötü ruh haline rağmen öğle yemeğinde altı tane yumurta yedi. Oyun parkının kenarındaki büyük bir

karaağacın altına oturdu; çalışma notlarının olduğu sayfaları çevirerek bazı genel siyaset bilimi sorularının cevaplarını tekrar etti. Etraftaki pagoda ağaçları çiçeklerini dökmüştü ama havada hâlâ tatlımsı bir koku vardı. Ağaç gölgelerinin altında bazı anne babalar bir sonraki sınav için dinlenen çocuklarına öğle yemeği yediriyor ve onları yelpazeyle serinletmeye çalışıyorlardı. Anne babaların bu sevgisini görmek Bin'de yalnızlık hissi uyandırdı. Hayatı boyunca hiç kimse ona böyle bir sevgi göstermemişti; babası onu döver, ince çubuklarla sırtına vururdu. "Bir erkek tek başına ayakta kalabilmeli." diye mırıldandı.

Sırada siyaset bilimi vardı. Bin, çoktan seçmeli sorulardan oluşan birinci bölümü görünce resmen bocaladı. İlk seçeneğe karar vermesi neredeyse beş dakika sürdü; hâlbuki Bin bunun için en fazla bir dakika harcayacağını düşünüyordu. Daha sonra ani bir kararla geri kalan on bir sorunun hepsinde B şıkkını işaretledi. Bin, dört tane kompozisyondan oluşan esas bölüm için vakit kazanmak istiyordu; kalemi asıl bu bölümde çalışacaktı. Kompozisyonlar için iki saatten fazla bir süre harcayarak uzun ve güzel yazılar çıkardı ortaya; özellikle doğruluğun ölçütleri konulu kompozisyon çok güzel olmuştu. Ama koridordaki zil çaldığında *Çin Komünist Partisi Tarihi* konulu bölümü tamamlayamamıştı. Keşke fazladan bir on dakikası olsaydı. Yine de siyaset sınavı o kadar zor gelmemişti.

Kâğıdını teslim edip sınav salonunu terk ettikten sonra bacakları öylesine ağrıyordu ki, sanki iki koca kum torbası yüklenmiş gibi hissediyordu. Durmadan yaşlıyım ve bu akıllı çocuklarla rekabet edemem, diye düşünmekten kendini alamıyordu. Sınavlara girdiği için

tekrar pişman oldu. Hiç çekinmeden atılmıştı bu sınav olayına. Hiçbir okul onun yaşındaki bir adamı kabul etmezdi, sınavı geçmesinin imkânı yoktu. Zaten sınavlardan çok iyi puanlar alsalar bile bu gençlerin de sadece yüzde bir ya da ikisi kabul ediliyordu üniversiteye; onun şansı sıfıra yakındı bu durumda.

Bin, yurt odasını gece için evine dönemeyen üç oğlanla paylaşıyordu. Yanında battaniye getirmeyi unutmuştu, ama hava o kadar da kötü değildi; konaklama ücretsizdi ve yarınki sınav için çalışan çocuklar da oldukça sessizdi.

Aslında Çin dili ve edebiyatı Bin için pek de zor olmamalıydı, ama son sınavda hiç de iyi yapamamıştı. Eski Çince metinleri modern dile çevirme kısmında iyiydi; bazı mısraları verilen klâsik şiirlerin hangi şairlere ait olduğunu cevaplama da güzel gitmişti; cümle ve deyim oluşturmada da sorun yoktu. Canını sıkan sınav puanının yüzde altmışını oluşturan kompozisyon kısmıydı.

Kompozisyon kısmında verilen konu başlığı ***"Ne zaman Güneş Kızıl Doğudan Doğar?"*** idi. Bin kompozisyonuna çabalarken nasıl olduysa drama yazmaktaki yeteneği yazıya hâkimiyet kurdu. Kalemi, iş arkadaşlarının her sabah bu şarkıyı söyleyerek güne başladığını anlatan bir hikâyenin içinde gezinmeye başladı. Bin o dramatik havaya öylesine kaptırmıştı ki kendini kalemi hiç durmadan dört nala gidiyordu. Hikâyede kusursuz bir mizansen yaratmak için, işçiler içeride yüreklerini ısıtan şarkıyı söylerken dışarıda kaz tüyü gibi uçuşan kar tanelerinden ve pencere camını tıklatan çam dallarından bile bahsetmişti.

Bin, son dakikaya kadar ölmüş olmasına rağmen Çin ulusuna gökteki güneş gibi ışık saçan Başkan Mao'ya olan sonsuz sevgisini ifade etmek için bir hikâye değil; bir deneme yazısı yazması gerektiğini kavrayamamıştı. Ah, yazmaya yeniden başlamak için çok geçti, zil çoktan çalmaya başlamıştı bile.

Bin, yazısına deneme havası vermek için hikâyenin sonuna birkaç kısa cümle daha yazmak istedi, ama kadın öğretmen gelip Bin'in elinden kâğıdını aldı; diğer herkes kâğıdını çoktan teslim etmişti.

Bin eve geldiğinde suratı asıktı ve diş etinde apse oluşmuştu. Ama Meilan onu görür görmez iki yanağındaki gamzelerle gülümseyerek "Müjde!" dedi. Meilan, Bin'e beyaz bir zarf uzattı.

Bin mektubu okumaya başladı. Mektup Eyalet Öğretmenleri Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü'nden Profesör Gong Zheng'dan geliyordu. Profesör, mektupta iş arkadaşları ve kendisinin Bin'in onlara yolladığı fotoğraflardan ve yayınlardan çok etkilendiklerini, üniversite birinci sınıf öğrencisi olmak için çok yaşlı olmasına rağmen onu özel öğrenci olarak kabul edebileceklerini söylüyordu.

Bin gülümsemesine engel olamıyordu; gözyaşları elinde tuttuğu ince mektup kâğıdına damlıyordu. "Beni kabul edecekler. Ha-ha-ha, beni kabul ediyorlar!" diye ağlarken karısının belinden tutarak onunla beraber dönmeye başladı. Hızla kalkan ayaklarından biri Shanshan'ın omzuna çarptı ve onu yere düşürdü.

Bebek, sadece düştüğü için değil, babasını gözyaşları içinde görünce annesiyle kavga ettiğini sanarak birden ağlamaya başladı. Bin Shanshan'ı

yerden kaldırıp yanaklarından öptü. "Güzelim, korkma. Hep birlikte Shengyang şehrine gideceğiz. Babacığın çok mutlu. Biliyor musun oradaki hayvanat bahçelerinde koca pandalar var. O kocaman pandaları görmek istemez misin ha? Söyle bakalım babacığına, ister misin, istemez misin?"

Kirli ellerinin tersiyle gözündeki yaşları silen Shanshan "Hıh-hı" dedi.

Meilan kutlama için hazırladığı bir kâse kızarmış uskumruyu çıkardı; Bin de karısının en sevdiği olan tatlı şaraplardan bir şişe açtı. Meilan ve Bin balıklarını yerken tekrar tekrar bardaklarını tokuşturdular; Shanshan'a da küçük bir bardak şarap vermişlerdi, ama o balığın tadını beğenmemiş, dilimlenmiş karpuz yemeyi tercih etmişti. Meilan ve Bin üç yıl önce kasabada gizlice fal bakan kör falcının söylediklerini hatırladı; Bin otuz iki yaşına geldiğinde şansının döneceğini, işlerin onun istediği gibi gideceğini söylemişti. Görünüşe bakılırsa kadının baktığı fal çıkıyordu. Meilan, her zaman Bin'in öylesine bir işçiden daha fazlası olacağına inandığını, onunla bu yüzden evlendiğini söyledi. Sözleri neredeyse Bin'i tekrar ağlatacaktı.

Meilan müzik dinlemek için radyoyu açtı. *"Kutlu Gök ve Mutlu Dünya"* şarkısının melodisi odayı doldurdu, ama hemen ardından Sekreter Yang'ın yumuşak sesi müziği kesti ve metan konferansının önemi hakkında konuşmaya başladı. Yang, yarın kasabada bir bayram havası yaratılması ve herkesin ziyaretçiler karşısında kibar ve terbiyeli olması konularını vurguluyordu. Yang'ın sesi yemek masasındaki mutlu ortamın tadını kaçırdı. Bin sıkıntılı

bir şekilde arkasını döndü ve konuşmayı kesti; suratı iki karış, burnundan soluyordu. Yine işime karışırsa Yang ne yaparım? diye düşündü. Yang kesin benim üniversiteye gitmeme izin vermezdi; beni burada alıkoymaya kararlıydı.

Bin'in kafasından geçenleri anlayan Meilan "Yang'ın yine seni engelleyeceğini mi düşünüyorsun?" diye sordu.

Bin kafasını sallayarak iç çekti.

Yang'ın bu sefer de araya girmesini engellemek için bir yol bulmalıydılar. Ama düşmanlık tohumları çok derinlere ekilmişti ve kısa sürede Yang'la arayı düzeltmenin imkânı yoktu.

Üstelik Bin sadece bir işçiydi ve şehrin parti patronunun yanına yaklaşabilmesinin bir yolu yoktu. İşin aslı, bir kez diz çökerse eğer Bin, Yang'ın gözünde hiçbir değeri kalmayacaktı ve vereceği herhangi bir uzlaşma işareti Yang'ın kibrini körükleyerek Bin'i ezmek için onu daha da hevesli bir hale getirecekti.

Meilan ve Bin bir saat konuştuktan sonra birtakım önleyici tedbirler almaya karar verdiler. Eğer Bin Yang'ın onu ezemeyeceği kadar güçlü olduğunu kanıtlarsa Sekreter'in onu serbest bırakacağını düşünüyorlardı. Merhamet dilemek hiçbir işe yaramazdı.

Bin o gece vilayet liderlerine göndermek üzere bir şikâyet mektubu üzerinde çalıştı. En ince uçlu fırçasını kullandı ve kanuni meselelerdeki eski adetlere ilişkin bilgisini göstermek için eski usulde yazdı. Mektubu okuyan kişiler el yazısından etkilenirlerse, kaçınılmaz olarak yazan kişinin erdemli bir alim olduğuna ikna olacaklarını düşünüyordu. Mektupta, Yang'ın sadece sanatçı ruhlu ve açık sözlü olduğu için tekrar tekrar

zulmedilen, bilgili ve devrimci bir işçi olan Shao Bin'e yaptığı kötülükler sıralanmıştı. Mektup sadece dört sayfaydı ama tamamlanması Bin'in üç saatini aldı.

DOKUZ

Bin, kahvaltıdan sonra şikâyet mektubunu giysisinin iç cebine koydu ve konferansın düzenlendiği pazar yerindeki toplantı salonuna gitti. Pazar yeri bu saatlerde genellikle oraya buraya koşuşturan insanlar, sergilerdeki kümes hayvanları, sebze ve meyve ile dolup taşar, etrafı patlayan mısırların, bağırış çağırış, yük arabalarının demir çerçeveli tekerleklerinin sesleri kaplardı. Ama bugün çok sessizdi. Pazardaki satıcı ve esnafa tren istasyonunun önündeki meydana gitmeleri söylenmişti. Pazar yerinin girişindeki granit duvara pazar için gelen insanların meydana gitmelerini söyleyen büyük bir duyuru asılmıştı.

Bin, uzaktan birkaç tane milis askeri görünce konferansa katılan memurlardan biriymiş gibi görünmek için çerçevesi kaplumbağa kabuğundan yapılmış gözlüğünü taktı. Geniş adımlarla temkinli bir şekilde yürürken sanki bir şey düşünüyormuş gibi arada sigarasından bir nefes alıyordu.

Toplantı salonuna giden yol boyunca Bin'i durduran kimse olmadı. Bin doğruca iğde ağacından yapılmış ön kapıya giderek içeriye girdi. İçeride kalabalık bir gurup vardı. Bin, sahneye çıkmak için kalabalığa karışarak katılımcıların yerlerini almasını ve liderlerin takdim edilmesini beklemeye karar vermişti. Doğrudan vilayet yönetiminin en üst seviyedeki yetkilisinin yanına gidecek ve iki eliyle tuttuğu şikayet

mektubunu verecekti. Daha sonra kalabalığa dönüp "Yang Chen bu bölgedeki devrimci kitleleri eziyor! Kahrolsun Bürokrat Yang Chen! Bize dürüst bir Parti Sekreteri verin!" diye bağıracaktı. Bunu elinden geldiğince çarpıcı bir şekilde yapmak istiyordu; öylesine çarpıcı olacaktı ki, Yang Chen yüzlerce insanın ve düzinelerce amirinin önünde hiçbir şeyi açıklayamayacaktı.

Sekreter Liu, Bin'in yanına geldiğinde o hâlâ nereye oturacağına karar verememişti. Liu sert bir şekilde "Ne yapıyorsun burada Shao Bin?" diye sordu.

"Öylesine bakınıyorum."

"Burası vitrin bakma yeri değil. Tesise git ve işinin başına dön."

Bu sırada Müdür Ma da koşarak geldi. Daha az önce Bin'i görmüştü ama gözlükleri yüzünden onu bir memur sanmıştı. Liu'nun sesini duyunca Bin olduğunu anlamıştı.

Bin, Liu'ya aldırış etmeden oturmak için yan tarafa geçti.

Liu sinirle tıslayarak "Gel buraya, haydi çıkıp gidiyorsun buradan." dedi ve Bin'in kolundan tuttu.

Ma öbür tarafa geçip Bin'in diğer kolunu tuttu ve "Kahrolası, sorun çıkarmadan yaşayamıyorsun." dedi.

Bin, kurtulmak için mücadele ediyor, "Yardım edin! Yardım edin! Beni kaçırıyorlar! Kurtarın beni!" diye bağırıyordu.

İnsanlar ayağa kalkıp neler olup bittiğini görmek için o tarafa gidiyorlardı. Bin'i kendine doğru çeken Ma, "Seni kaçıran kim?" diye haykırdı. Ma o kadar sinirlenmişti ki, diziyle Bin'in kasıklarına şiddetli bir tekme attı.

"Ah!" diye bağıran Bin yere düştü; zar zor nefes alıyor, inliyordu. Sırt üstü yere yatmış, iki eliyle kasıklarını tutuyordu; bacakları uçan kaz sürüsünün şekli gibi "v" şeklinde gerilmişti.

İki lider bir an için felç olmuş gibi davranan bu adamla ne yapacaklarını bilemediler. Sonra Birlik Başkanı Bao ve birkaç genç adam gelerek ayağa kalkması için Bin'i ikna etmeye çalıştı. Ama Bin hareket etmiyor, gözlerini kapatmış öylece yatıyordu.

Liu, Bin'in yakınına doğru gelip dişlerini sıkarak "Buraya şov yapmaya geldiğini biliyorum; toplantıları berbat etmeye bayılıyorsun. Şimdi, ayağa kalkmazsan eğer şuracıkta işini bitireceğim senin. Kalk ayağa, pezevengin oğlu!" dedi.

Bin hâlâ kımıldamıyordu. Ma eğilip Bin'in yanağına bir tokat attı ama Bin sadece inleyebildi. Liu, herkesi şaşırtan bir şekilde harekette bulunarak bacaklarını ata biner gibi iki yana açıp koca poposuyla Bin'in yüzüne oturdu. "Pekâlâ, seni şuracıkta boğup öldüreceğim." dedi.

Liu'nun ağırlığı ile Bin'in gözlüğü çatırdadı ve camlardan biri çimento zemine düştü. Ma kösele ayakkabısıyla camı ezip parçaladı. Bin nefes alamıyordu ve ses çıkarmayı kesti; kolları ve bacakları sanki artık vücudunda yokmuş gibi hissizleşmişti. Liu'nun soğan kokan poposu o kadar ağırdı ki, bir şeyler yapmazsa kısa süre sonra baygınlık geçireceğini fark etti Bin. Böylece kafasını hafifçe kaldırıp can havliyle Liu'nun poposunu ısırdı.

"Ah!" diye ayağa fırladı Liu; anlaşılan yaralanmıştı. Liu, sağ eliyle poposunu tutmuş topallayarak Bin'in yanından uzaklaşıyor ve "Ah, popom. Popomu ısırdı!"

diye bağırıyordu. Bir elinin avuç içiyle poposunu tutmaya devam ederken, diğer elinin işaret parmağıyla Bin'i gösteriyordu.

Ma, Bin'in bacağına bir tekme attı ve oraya gelmeleri için adamlarına eliyle işaret etti. "Çıkarın onu buradan."

Bin, "Gözlüğümü kırdılar, testislerimi parçaladılar!" diye bağırırken adamlar Bin'i gövdesinden kaldırıp sürükleyerek giriş kapısına götürdüler.

Birisi, kalabalıkta neler olduğunu göremeyenlere dönüp "Delinin teki." dedi.

Diğer biri de "Akıl hastası lideri ısırdı." diye ekledi.

Bin toplantı salonunun dışarısında iri bir taş parçasının üstüne oturmuş zihnini toparlamaya çalışıyordu. Karnının alt kısmı ağrıdan sızlıyordu ve testislerinin kan topladığını düşünüyordu. Testisleri o kadar çok ağrıyordu ki, eve gitmek için ayağa bile kalkamıyordu. Neyse ki, Hsiao Peng da toplantı salonundaydı ve gelip Bin'e onu bisikletle eve götürmeyi teklif etmişti.

On beş dakika sonra eve varmışlardı. Meilan evde yoktu. Bin, çay hazırlayamadığı için Hsiao'dan özür diledi, Hsiao da zaten susamadığını söyledi. Hsiao gitmek üzereyken Bin kararsız bir şekilde dayak olayı için tanıklık edip etmeyeceğini sordu. Hsiao, "Unut bunu Genç Shao. Niye bu kadar zevk alıyorsun kavga etmekten? Böyle yapmaya devam edersen hiçbir şey yoluna girmeyecek, biliyorsun bunu değil mi? Daha fazla kavga çıkarma, tamam mı? İşinle ve ailenle ilgilen." dedi.

Sesinden öfkelendiği anlaşılan Bin, "İş derken neyi kastediyorsun?" diye sordu. "İşimi iyi yapmadığımı mı

kastediyorsun?" dedi.

"Evet, sadece işleri berbat etmeyi biliyorsun. Dürüst olmak gerekirse Bakım-Onarım Bölümü'nde olmamanı isterdim. Kim seni sürekli gözetim altında tutabilir ki?"

"Sana sürekli beni izlemeni mi söylediler? Neler yaptığımı takip etmeni?"

"Lanet olsun, her şeyi anlıyorsun ama değiştirmek için hiçbir şey yapmıyorsun. Davranışlarını değiştirmelisin."

Hsiao ipe dizilmiş cam boncuklardan yapılmış kapı perdesini kaldırıp çıkarken Bin sessiz kalmıştı. Bin, Hsiao'un arkasından "Korkak" diye küfretti belli belirsiz bir ses tonuyla.

Bu şekilde yaralanmak ne kadar da utanç vericiydi. Bin, kasığındaki morartıyı bir doktor ya da hemşireye göstermek zorunda olduğu Bölge Kliniği'ne gidemeyecek kadar utanıyordu. Tüm yapabildiği yassı bir şişenin içine soğuk su doldurup morarmış bölgeye koymaktı. Meilan ağlamış, liderlere giderek onlara ve atalarına lanet okumak istemişti; ama Bin onu vazgeçirmişti. Sadece kaba kuvvet dilinden anlayan o vahşilerle tartışmanın hiçbir faydası yoktu.

Bin'in aksine, Liu insanlara arkasındaki ısırığı göstermekten çekinmiyordu. Konferans öğle yemeği için ara vermeden önce toplantı salonundan çıkmış pazar yerine yakın ana caddedeki fotoğraf stüdyosuna gitmişti. Liu stüdyoya vardığında fotoğrafçı Jia Cheng loş ışıklı bekleme odasında oturmuş bir yandan kasaba gazetesini okuyor, bir yandan da piposunu içiyordu.

Liu, fotoğrafçıya "Yaşlı Jia, bir fotoğrafımı çekebilir misin?" dedi.

"Elbette Sekreter Liu, bugün çok işimiz yok."

Jia piposunu avucuna vurarak ayağa kalktı ve stüdyoya doğru yürüdü. "Hayır, orada değil." Poposundaki yaranın fotoğrafını çektirmek istediğini anlatan Liu büyük fotoğraf makinesine gerek olmadığını ve bu işi sakin bir yerde halletseler daha iyi olacağını söyledi.

Ne yazık ki, dükkânın küçük Seagull marka fotoğraf makinesi tamir için Dalian şehrine yollanmıştı. Büyük makineyi kullanmaktan başka seçenekleri yoktu. Liu, kulaklarının arkasında birer tutam saç olan solgun benizli kabulde çalışan kıza seslenerek kapıda durmasını ve içeriye kimseyi almamasını söyledi. Sonra poposunu fotoğraf makinesinin objektifinin hizasına getirebilmek için aile ya da gurup fotoğrafları için kullanılan ve çevresindeki kuvvetli ışıkların ısıttığı yüksek düzeneğe çıktı. Yüzü, arka plândaki, her tarafta kırmızı bayrakların dalgalandığı ve bir sürü insanın kazma ve kürekle çalışıp sırtlarındaki sepetlerde toprak taşıdığı teraslandırılmış tarlaların resmedildiği yağlı boya tablosuna dönüktü. Pantolonunun düğmelerini açtı ve ayaklarına kadar indirdi. Biraz dönüp poposunun sağ tarafını objektife doğru çevirdi. Bacağını kaldırıp kırmızı iç çamaşırını sıyırınca popo kıvrımının altındaki yara göründü.

Yarayı gören Jia fotoğraf makinesini ayarlarken "Aman tanrım, mosmor! Köpek ısırığı mı?" diye sordu.

Liu dişlerini gıcırdatarak "Hayır, insan ısırığı" dedi.

"Nasıl oldu?"

"Pezevengin oğlu Shao Bin bu sabah konferansı mahvetmeye geldi. Onu durdurmaya çalışınca çılgına döndü ve bana saldırdı."

Kıkırdayarak fotoğraf makinesinin arkasına geçen

ve siyah örtünün altına giren Jia "Biraz daha sola, tamam böyle iyi." dedi.

Fotoğraf çekildikten sonra Liu pantolonunun düğmesini ilikledi ve stüdyodan çıkan Jia'yı takip etti. Gözleri fıldır fıldır dönen kız yüzünde hin bir gülümsemeyle Liu'ya baktı. Liu kıza gülümseyerek cevap verdi, sonra tekrar fotoğrafçıya döndü ve "Yaşlı Jia, fotoğrafları acele hazırlayabilir misin? Mümkün olduğu kadar çabuk beş tane fotoğrafa ihtiyacım var." dedi.

Elimden geleni yapacağım." dedi Jia genizden gelen bir sesle. "En kötü ihtimalle ertesi güne hazır olur. Tamam mı?"

"Olur, teşekkür ederim." Liu kıza döndü. "Ne kadar?"

"Bir yirmi sekiz."

Liu parayı ödedi ve dışarı çıktı. Ana caddeye çıkan yağmur oluklarının oradaki granit yol döşemelerine varmadan bir şey hatırladı ve fotoğraf stüdyosuna geri döndü. Kız onu görür görmez kıs kıs güldü.

Liu, "Fatura istiyorum." dedi.

Yüzü yere doğru dönük olan kız "Tabii." dedi.

Kız faturayı hazırlarken Liu, karanlık odada elindeki küçük fırçayla bir fotoğrafı renklendiren Jia'nın yanına gitti. Liu, "Yaşlı Jia, çok önemli bir şey unuttum." dedi.

Elindeki fırçayla ayağa kalkan Jia, "Nedir?" diye sordu.

"Fotoğraflara bugünün tarihini de koymanı istiyorum. 30 Haziran."

"Yaparım tabii. Sorun değil." Jia gülümseyince altından yapılmış azı dişi görünmüştü.

Liu, konferans katılımcılarının altı farklı servisten oluşan öğle yemeğini yediği Bölge Konukevi'ne giderken bu sefer Shao Bin'in işini bitirdiğini düşünüyordu. Bu ısırma olayını bütün şehirde yayıp Bin'i delinin teki, insan ısıran bir köpek diye dile düşürecekti. Evet, suyu kaynatıp bu şerefsizi canlı canlı pişirecekti.

ON

Liu fotoğrafları aldıktan sonra tesiste genel bir toplantı düzenledi. Herkes bölgenin toplantı salonunda olan bitenden haberdar olduğundan görülmemiş yoğunlukta bir katılım vardı; yemek salonu hiç bu kadar dolu olmamıştı. Pencere eşiğinde bile yaklaşık bir düzine insan oturuyordu.

Müdür Ma önce Shao Bin'in Liu'yu nasıl ısırdığını anlattı. Sonra da Bin'in geçici olarak görevden uzaklaştırıldığını duyurdu; böylece kendini sorgulamak ve özeleştirisini yazmak için vakti olacaktı. İşçilerden bazıları bu kararı duyunca Müdür Ma'yı yuhalamaya başladı; birkaç gün izin verildiği için Bin'i şanslı görüyorlardı.

Daha sonra sözü Liu aldı ve kalabalığa konuşmaya başladı. "Yoldaşlar, daha önce Shao Bin'in zihinsel bir hastalığı olduğunu fark etmiştim. İki gün önce yaşananlar bu gözlemimde ne kadar haklı olduğumu kanıtladı. O metan konferansının bölgemiz için ne kadar önemli olduğunu hepiniz biliyordunuz. Ama Shao Bin öylesine çıldırmış ki, konferans için harcadığımız tüm emeği mahvetmeye gitmiş oraya. Müdür Ma ve ben onu tam zamanında durdurduk ve dışarı çıkması için ikna etmeye çalıştık. Ama dinlemedi. Biz onu dışarı çıkarırken birden saldırganlaştı ve benim popomu ısırdı." Liu, bunu söylerken farkında olmadan sağ eliyle poposunu yokladı; sanki

yarası acıyordu.

Buna daha fazla katlanamayacak kadar öfkelenen Bin ayağa fırladı ve "Mahrem yerimi tekmelemeseydin eğer ne diye ısıracaktım seni! Sen suratıma oturmasaydın nasıl olacaktı da ağzım senin pis kokan popona ulaşacaktı!" diye bağırmaya başladı.

Kalabalıktan bazıları güldü.

Şaşırmış gibi görünen Liu böyle bir olayın yaşandığından haberi yokmuşçasına "Kim tekmeledi senin hayalarını?"diye sordu.

Kahkaha sesleri daha da yükseldi.

"Sen, sen tekmeledin mahrem yerimi!" Öfkeden Bin'in nefesi kesiliyordu ve cidden onu tekmeleyenin Ma'nın değil, kesinkes Liu olduğuna inanıyordu. Liu, gözlerini yarı kapatmış, küçümser bir ifadeyle gülerek "Ben mi tekmeledim?" dedi. "Kafayı yemişsin sen. Madem öyle göstersene hadi bize şu tekmelenmiş hayalarını."

Bin boynuna kadar kızarırken odayı bir kahkaha tufanı kaplamıştı. "Utanç yoksunu yılan!" diye küfreden Bin yerine oturdu.

Liu, "Sözlerine dikkat et Yoldaş Shao Bin." dedi. "Hepimiz aklı başında yetişkinleriz, değil mi? Sorunu halletmek için buradayız, birbirimize hakaret etmek için değil." Cebinden bir cüzdan çıkarıp açtı ve mosmor yarasının fotoğrafını kaldırarak kalabalığa gösterdi. "Bakın işte bu benim kalçam. Yoldaş Shao Bin, bu bir köpek ısırığı değil, doğru mu? Burada senin dişlerinin izi var. İşte bu da belirgin açık kanıtı, dağ gibi sağlam bir kanıt; üstelik üzerinde tarihi bile yazıyor." Liu fotoğrafı jelâtin kılıftan çıkarıp masanın üstüne fırlattı. "Toplantı bittikten sonra herkesin görmesi için fotoğrafı

burada bırakıyorum. Shao Bin, hayalarını tekmelediğimi söylüyorsun. Hani nerde o zaman yaralanmış hayaların? Kanıtın varsa göstersene bize."

Liu o kadar ciddi görünüyordu ki, kimse ses çıkarmaya cesaret edemedi; sadece kahkahalarını tutmaya çalışan az sayıda kişinin sesi vardı ortamda. Gözyaşları akmak üzere olan Bin ayağa kalkıp ve hızla kapıya doğru ilerlerken arkasını döndü ve "Sen toprak ağalarından ve kapitalistlerden daha kötüsün! Bir karşı devrimciden bile daha alçaksın!" diye bağırdı.

Bu sözleri salonda bir kahkaha patlaması yaratırken, Bin öfke içinden toplantıdan ayrıldı.

Bin tek bir kelime bile özeleştiri yazmadı. Onun yerine günlerini erik çiçekleri çizerek ve Han Hanedanlığı dönemine ait taş yazıtların kopyalarını yazarak geçirdi. Hep el yazısının bu eski çağlara özgü sadeliğe ve mükemmelliğe ulaşmasını istemişti. O yüzden bir anlamda mutluydu, çünkü tekrar sanat çalışmalarına eğilebilmesi için bir fırsat doğmuştu. Shanshan gündüzleri halk mağazasının çocuk yuvasındayken evde yalnız kalıyor, saat dörtte ailesi için akşam yemeği pişirene dek resim yapıp yazı yazıyor, durmadan çalışıyordu.

Huzur ve mutluluk hissediyordu; ama geçiciydi. Birkaç gün sonra liderler özeleştirisinin ne kadarını yazdığına bakması için Huang Dongfang'ı Bin'in yanına gönderdiler. Hiçbir şey yazmadığını anlayınca da tekrar işe dönmesini emrettiler; böylece Bin tesise döndü.

Bin, soğukkanlı görünse de oldukça kaygılıydı. Üniversiteden yollanan kabul mektubu kısa bir süre içinde tesise gelecekti. Okul, Bin'in dosyasını ve ahlâki

karakteri, çalışma düzeni ve yaşam tarzı ile ilgili güncel bir değerlendirme isteyecekti. Bu durum, liderlere onu yine engelleme fırsatı verecekti. Üstelik bunun için özel bir çaba harcamalarına bile gerek yoktu; sadece dosyasını yollamamaları her şeyi mahvetmek için yeterliydi. Öte yandan, şüphesiz tüm kasaba üniversiteden gelen kabulü biliyor olacağından, liderler Bin'i alıkoyacaklarsa bölgedeki insanların baskısına göğüs germek zorunda kalacaklardı. Yirmi yıldan fazla bir süredir bölgeden sadece bir erkek ve iki de kız öğrenci sınavları geçip üniversiteye kaydolabilmişti. İnsanlar onun bu başarısından etkilenecek ve "Shao Bin artık seçkin bir alim. Eyalet başkentine gidecek ve bir gün orada önemli bir memur olacak. Kim derdi ki, bu kümesten bir altın anka kuşu çıkacak? Şimdi her kim onun düşmanıysa dikkatli olsun; bir gün geri gelecek ve onları cezalandıracak." diyeceklerdi.

Bin, şu ana kadar kimseye kabulden bahsetmeye cesaret edememişti; Meilan'a da bu olay hakkında tek kelime bile etmemesi için söz verdirmişti. Mutluluğun kişiye özel bir şey olduğunu ve başkalarıyla paylaşılamayacağını öğrenmişti. Üstelik liderlerin resmi kabul mektubu gelmeden bu işten haberdar olmasını da istemiyordu. Haberin gök gürültüsü gibi aniden gelmesini ve liderlerin söyleyecek söz bulamamasını istiyordu. Eğer kabul olayını mektup gelmeden öğrenirlerse atacakları adımları hesaplamak için vakitleri olacaktı. Bu durumda da Bin'in onları etkilemeye çalışmak için çok az zamanı kalacaktı.

Bin, liderleri nasıl ikna edeceği konusunda emin olamıyordu; son zamanlarda aralarında gerçekten ciddi bir husumet oluşmuştu. Kasabadan kimseye akıl da

danışamıyordu; böyle yaparsa sırrını radyo ya da televizyonda yayınlamış gibi olurdu. Üstelik burada hiç yakın arkadaşı da yoktu.

Birkaç gün düşündükten sonra Yen Fu'nun fikrini sormaya karar verdi; ne de olsa Yen buradan oldukça uzakta yaşıyordu. Haber Gold ilinden Dismount'a yayılana kadar üniversiteden yollanan mektup da çoktan tesise ulaşmış olurdu.

Yen'e mektup yazarken dolmakalem kullandı. Yen onun el yazısını iyi bildiğinden fırça kullanmaya gerek yoktu. Mektup şöyleydi:

12 Temmuz

Sevgili Kardeşim Yen,

Seni görmeyeli neredeyse iki ay oldu; gerçekten çok özledim. Nasılsın? Son zamanlarda güzel resimler yaptın mı?

Ben ciddi anlamda kötü günler geçiriyorum. İki hafta önce Eyalet Öğretmen Üniversitesi'nden beni özel öğrenci-ressam olarak kabul ettikleri haberini aldım. Ondan sonra ise, Liu Shu ve Ma Gong'dan çok fena bir dayak yedim. Liu mahrem yerimi tekmeledi ve boğup öldürmek için suratıma oturdu.

Üniversiteye gitmek benim için çok çok daha önemli olduğu için çektiğim acının intikamını almayı düşünmüyorum. Bu tımarhaneden kurtulmak ve Shenyang şehrinde iyi bir eğitim almak istiyorum. Kardeşim Yen, bu benim son şansım. Fakat, Yang Chen de dâhil liderler gitmeme izin vermeyecek gibi görünüyorlar. Ne yapmalıyım? Buradaki durumu sen de gördün ve muhakkak benden daha iyi bir fikrin vardır;

ne de olsa ben dağın içindeyim ve bütününü göremiyorum. Lütfen bana akıl ver. Tavsiyelerin benim için altın kadar değerli.

Ellerini sıkıyorum,
Kardeşin:Shao Bin

Mektubu küçük bir zarfa koyan Bin tutkal şişesini bulamadı. Bu yüzden zarfı birkaç tane haşlanmış pirinç tanesiyle mühürledi. Çocuk yuvasından kızını almaya giderken mektubu da yanına aldı; postane yolunun üstündeydi.

Bin, üç gün sonra Eyalet Koleji Sınav Komitesi'nden yollanan bir belge aldı. Belgede sınav sonuçları yazıyordu: Matematik-18; Siyaset-73; Dil ve Edebiyat-64. Notlarından o kadar utandı ki, belgeyi tuvalet kağıdı olarak kullandı. Karısına da hiç bahsetmedi bundan. Aynı belgenin tesise de yollanmış olabileceğinden korktu. Eğer öyleyse, liderler bundan faydalanmayı bilirlerdi.

Yen'in mektubu ertesi gün öğleden sonra geldi. Bin'e sakin ve sabırlı olmasını tavsiye ediyor, işleri yoluna koymak için uygun zamanı beklemesini söylüyordu. "Kardeşim Shao, dayanmalısın, aksi takdirde bu fırsatı kaçıracaksın. Liderlere karşı gelme ve onlarla tartışma. Sakın ağzını açma, uslu dur." diye yazmıştı. Ayrıca, iki lider arasında Ma'nın daha az kötü olduğunu, dolayısıyla Bin'in Ma'yı etkilemesi gerektiğini söylemiş ve öncelikle onu ikna etmeye çalışmasını önermişti. Bu sırada Yen de Sekreter Yang'ı ikna etmesi için il merkezinden onu iyi tanıyan birini bulacaktı. Yang ve Ma, Bin'in gitmesine izin verirse

Liu da bunu kabul etmek zorunda kalacaktı.

Meilan ve Bin, Yen'in önerisini akla yatkın bulmuşlardı; hiç vakit kaybetmeden Ma'yı etkilemeye çalışmaya karar verdiler.

Akşam yemeğinden sonra Shanshan'ı yandaki odada oturan satıca kıza bırakıp Ma'nın evine doğru yola koyuldular. Bin, bisikletini sürüyor, Meilan da arkasındaki selede oturuyordu. Tesise yaklaşırlarken Bin uzaktan İşçi Parkı'ndaki düzgün biçimde sıralanmış evleri, yağmurda ıslanıp akşam güneşinde parıldayan kırmızı kiremitleri ve evlerin yanındaki tepeleri yapraklanmış çınar ağaçlarını gördü. Evlerin bu görüntüsü öfkesini yeniden alevlendirse de sakin olmaya çalıştı. Kendi kendine "Güçlü insanlar her duruma karşı dik durabilmelidirler." deyip duruyordu. Ev işi Bin'in dışında gelişen bir işti ve çok da fazla önemsenmemeliydi.

O gün öğleden sonra kabul edildiğiyle ilgili resmi haber tesise ulaşmıştı; ama Bin'in bundan haberi yoktu. Haber gerçekten de hiç beklenmedik idi ve liderlerin Bin'i tüm tesisin gözünde ahmak durumuna düşürme plânını alt üst etmişti. Shao Bin yine yaptı yapacağını!

Ona ne derseniz deyin, akıl hastası ya da deli köpek, yetenekli, enerji dolu ve doğuştan alim olduğunu reddedemezsiniz. Bu yıl bölgeden sınava giren üç yüz lise mezununun hepsi çuvallamış, bir tek Bin sadece beş yıllık eğitimle o zor sınavların üstesinden gelmiş ve üniversiteye kabul edilmişti. Kim Shao Bin'in olağanüstü bir zekaya sahip olduğunu reddedebilir?

Liderler, özellikle de Ma, propaganda işini Bin'in yapmasına izin verseydik diye düşündüler; onların

tarafından gelen böyle bir uzlaşmacı davranış Bin'le aralarındaki düşmanlığın artmasını engellerdi.

İşçi Parkı'na doğru yürürlerken Ma, Liu'ya "Biliyorsun, bu tuhaf adamı daha iyi idare etmeliydik ve geçen yıl ona bir ev vermeliydik." dedi.

Liu, düşünceli bir şekilde "Evet, ama artık çok geç." diye yanıtladı. "Onunla çoktan can düşmanı olduk. Bundan sonra onunla ilgilenirken çok dikkatli olmalıyız, yoksa o bizim teknemizi devirir. Kim bilebilirdi ki, onun böyle büyük bir balık haline geleceğini?"

Ma daha fazla yorum yapmadı ve Liu'nun yanından ayrıldı. Ma ve karısı en küçük kız torunlarının üniversite eğitimi için dört bin yuan biriktirmişlerdi ama kız, sınava girdiği her yıl başarısız olmuştu. Ama bu tesisat ustası Shao Bin sadece iki hafta süren bir hazırlıkla sınavdan geçmişti. Ne denilebilirdi ki? En azından muhteşem bir öğrenme yeteneğine sahip olduğu kabul edilmeliydi. Ma, içten içe Bin'e saygı duymaktan kendini alamıyordu. Görünen o ki, bu garip adamı durdurmanın bir yolu yoktu; Bin er geç önemli bir kimse olacaktı.

Ma, akşam yemeğinde olanları karısına anlattı. Bayan Ma, hem çok şaşırdı, hem de sinirlendi; iki gün önce, torunlarının sınavdan aldığı notun üniversiteye kabul edilmek için gerekenden otuz puan daha düşük olduğunu öğrenmişlerdi. Bu, gelecek yıl da torunlarının Gold ilindeki hazırlık okuluna göndermek zorunda oldukları anlamına geliyordu.

Bayan Ma bir yandan ağzındaki ıspanağı çiğnerken kocasına "Nasıl olur da sınav bu kadar kolay gelir Bin'e?" diye sordu.

"Hiçbir fikrim yok açıkçası."

"Biliyorsun, bu durum kasabada büyük bir haber olacak. Gitmesine izin verecek misiniz?" Bayan Ma'nın soğan biçimindeki burnu ter damlalarıyla ıslanmıştı.

"Bilmiyorum. Liu'yla konuşmadık bu konuyu henüz."

"Bence bu sefer gitmesine izin vermelisiniz. Eğer vermezseniz ömrünün sonuna kadar sizi aklından çıkarmayacak ve sizden daha fazla intikam almaya çalışacak. Onun yerinde olan kim öyle yapmaz ki?" Bayan Ma bunları söyledikten sonra kucağında oturan iki yaşındaki erkek torununun ağzına bir kaşık haşlanmış patates püresi götürdü.

Ma, karısına cevap vermedi ve mısır lapasını yemeye devam etti. Karısının işlerine karışmaması gerektiğini ilke olarak benimsemişti. Yemek çubuklarıyla kızarmış çupra balığından bir parça aldı ve bardağındaki darı liköründen yudumladı. Şu an için bu kabul olayını düşünmemeye çalışıyorsa da karısının sözleri aklını meşgul ediyordu. Beş çocuğu, bir erkek ve iki de kız torunu vardı; o öldükten sonra çocuklarına ve torunlarına iyi davranılması için arkasında bir takım iyilikler bırakmalıydı. Eğer Shao Bin'in canını bu kadar çok yakarsa Bin mutlaka onları mahvederdi.

Malar yemekten kalkar kalkmaz Meilan ve Bin geldi. Bayan Ma onlara birer fincan yasemin çayı ikram ettikten sonra bulaşıkları yıkamak için mutfağa gitti. Bin, liderlerin kabul haberini duyduklarını öğrenince donakaldı. Ma, kabul mektubunun henüz görüşülmediğini söyledi. Bin ona yalvararak sadece bu seferlik olsun iyilikseverliğini göstermesini ve gitmesine izin vermesini istedi. Ma, onu alıkoyma eğiliminde olma-

dığını ve onun üniversiteye kabul edilmesinin de tesis için bir onur kaynağı olduğunu söyledi.

Ma, bir ölçüde Bin'e karşı vicdan azabı duyuyordu; Bin, her ne kadar hayalarını tekmeleyenin Liu olduğunu düşünse de aslında bunu Ma yapmıştı. "Sekreter Liu ile konuşacağım." dedi. "Kısa süre içinde seni karardan haberdar ederiz." Ma elindeki sigarayı sallayınca kıllı bileğinin etrafını duman bulutu kaplamıştı.

Çift, bir ağızdan "Teşekkür ederiz Müdür Ma" dedi.

"Genç Shao, bak sana birkaç öğüt vereyim. Mütevazı ve sağduyulu olmayı öğrenmelisin. Kibir, her zaman insana kaybettirir; mütevazılık ise kazandırır." Ma, Başkan Mao'nun açıklamalarından birine atıfta bulunuyordu.

Bin, "Tamam, bunu unutmayacağım." dedi ve gülümsedi.

Ma, daha sonra sınavlara hazırlanmak için hangi kitapların daha faydalı olduğunu sordu. Bir an tereddütte kalan Bin, Jilin Üniversitesi'nin yayınladığı seti kullandığını söyledi. Ma, torununa o kitaplara bakmasını söylemek için aklının bir köşesine not aldı.

Ellerini bir havluya silerek gelen Bayan Ma içeri girince Meilan el çantasını açtı ve içinden üç tane yeşil elma çıkardı. Bayan Ma ile göz göze gelmekten kaçınan Meilan çekingen bir ifade ile "Bunlar çocuk için" dedi. Elmalardan birini yerde oyuncak tankla oynayan çocuğa uzattı. Çocuk elmaya baktı ama almadı.

Elmaları tekrar Meilan'ın çantasına koymaya çalışan Bayan Ma "Hayır, hayır; zaten meyvemiz var." dedi.

Çantasını koltuğunun altına sıkıştıran Meilan

"Sadece çocuk için abla. Bunlar Hint yeşili elma" dedi.

Başkalarının onları göreceğinden korkan Bin, daha fazla orada kalmak istemiyordu; bu yüzden Shaolar eve gitmek üzere izin istediler. Onlar gittikten sonra Ma'nın yüzü düştü; elmalar onu memnun etmemişti. Genç çift onların sesini duyamayacak kadar uzaklaştığında "Ne kitap kurdu ama!" dedi. "Daha nasıl hediye verilir onu bile bilmiyor. Sadece dört elma, deli." Küllük olarak kullandığı boş bal kavanozunun kenarına sigarasını silkeledi.

Elleriyle ayaklarına uzanan Ma vücudunu esnetti. Elmaları ikişer ikişer ceketinin ceplerine koyan Ma, Liu'yla Bin'in üniversite kabul işini konuşmak için evden çıktı.

Ertesi sabah, Hsiao Bin'in omzuna dokunup liderlerin onu saat dörtte işçi federasyonunun ofisinde yapılacak aile plânlaması toplantısında görmek istediklerini söylediğinde Bin, bir kaynak makinesiyle çalışıyordu. Bin şaşırmıştı; çünkü Meilan ve o tek çocuk politikasını çiğneyecek bir şey yapmamışlardı. Büyük ihtimalle politikanın uygulanmasında görev alması için toplantıya davet edildiğini tahmin etti. Eğer öyleyse, bu iyiye işaret değildi; eğer kısa süre içinde tesisten ayrılacaksa resmi bir göreve atanmamalıydı. Başka bir olasılıksa, Bin'i çok korkutmuştu; liderler sınavlardan aldığı puanları öğrenmişlerdi ve onunla dalga geçeceklerdi.

Bütün atölye ve büroların şefleri saat dörtte federasyon ofisine gelmişti. Ayrıca dört tane kadın temsilci ve ikinci kez çocuk sahibi olan dört tane de işçi vardı. Toplamda otuz kadar insan altı tane uzun sırada

guruplanarak oturmuşlardı. Bin, sıralardan birinin kenarına oturdu.

Toplantı, Federasyon Lideri Bao'nun tesisin aile plânlamasına ilişkin durumunu sunmasıyla başladı. Bao, çok okuryazar bir insan değildi ve iyi konuşamıyordu; bu yüzden de duraksaya duraksaya yardımcısı tarafından hazırlanan raporu okuyordu. Tesisin, aile plânlamasının uygulanmasına yönelik örnek bir model haline gelmeyi hedeflediğini, ama bu dört tane ikinci çocuğun plânı mahvettiğini söyledi. Salt Üçüncü Atölyede üç tane ikinci çocuk vardı.

Bao raporunu okumayı tamamladıktan sonra Sekreter Liu ayağa kalktı ve bu ikinci çocuk sahibi olan ailelerin bütün yıl için primlerinin kesileceğini, ayrıca iki yıl boyunca zam almayacaklarını duyurdu. Sıraların etrafından homurdanma sesleri yükseldi. Liu, "Yoldaşlar, ben acımasız biri değilim. İkinci çocuk sahibi olmaya ilişkin cezalandırma en son yayımlanan belgede apaçık yazıyor. İlk doğan çocuğunuzun zihinsel engeli ya da önceki evliliğinizden olduğunu kanıtlamadığınız sürece bu cezayı uygulamaktan başka seçeneğimiz yok." dedi. Sağ elini öne doğru uzatarak tartışmak isteyen biri varsa ayağa kalksın der, gibi parmaklarıyla işaret etti. Ma'dan başka kimse hareket etmedi.

Ma ayağa kalkarak yandaki odada oturan Nina'ya el sallayarak gelmesini işaret etti.

Nina, iki eliyle içinde yeşil elmaları olan büyük bir fileyi taşıyarak içeri girdi; meyveleri Liu'nun önündeki sıranın üzerine koydu ve gidip kapının yanındaki bir sandalyeye oturdu. Dudaklarını büzerek Bin'e aşağılayıcı bir bakış attı. Elmaları görür görmez Bin'in kalbi küt küt atmaya başladı; yolunda gitmeyen bir şeyler

olduğunu anlamıştı. Liu gözlerini kısıp ona baktı ve bıyıklarını titreterek sırıttı.

Liu, "Yoldaşlar, izninizle bir diğer kararı daha açıklayacağım burada." diyerek konuşmaya başladı. "Dün öğleden sonra Eyalet Öğretmen Üniversitesi'nden bir mektup aldık. Mektupta Shao Bin'i üniversitenin Güzel Sanatlar Fakültesi'ne kabul edebilecekleri yazıyor, biz liderlerden onun hakkında bir değerlendirme yazmamızı ve gitmesi için izin vermemizi istiyorlar. Biz henüz kararımızı vermeden, dün akşam Shao Bin ve karısı ellerinde bu hediyeyle Müdür Ma'nın evine ziyarete gitmişler." Liu, bunu dedikten sonra içinde otuz küsur elma olan fileyi havaya kaldırdı ve gümbürtüyle masaya fırlattı. "Sonra da Müdür Ma'ya gitmesine izin vermesi için yalvarmış. Ben diyorum ki, artık çok geç. Dört yıl boyunca Buda için bir tütsü yakmadıysan ya da ona secde etmediysen başın sıkıştığında ayaklarına kapanıp ondan yardım bekleyemezsin."

Liu, Bin'e döndü ve konuşmaya devam etti. Shao Bin, bizim hakkımızda karikatürler çizdin ve bizi rüşvetçi memurlar olarak resmettin. Ama sen kendin utanmadan yolsuzluk yapıyorsun, devrim kadrosundan birine rüşvet teklif ediyorsun? Sana şunu söyleyeyim; biz o kadar ucuz insanlar değiliz, bir file elmayla bizi satın alamazsın." Tekrar havaya kaldırdığı fileyi masaya geri koymadan bir fotoğraf makinesi flaşı patladı. Liu bunu toplantıdan önce ayarlamıştı; Dongfang toplantıya fotoğraf makinesi ile gelmişti.

Birkaç kişi kafasını sallayıp oflarken bazıları da pis pis sırıtıyordu. Liu konuşmasına kaldığı yerden devam etti. "Yoldaşlar, üç hafta önce Shao Bin popomu ısırdı.

Şimdi de Müdür Ma'ya rüşvet vermeye çalıştı. Açıkçası onun sadece şizofren ya da başka bir şeyden muzdarip bir akıl hastası olduğunu düşünürdüm; ama bu rüşvet işi fikrimi değiştirmeme sebep oldu. Ama anlaşılan ahlâki sorunları da var. Bu yüzden, parti komitemiz bu sabah üniversiteye popomdaki yaranın ve bu elmaların fotoğraflarının Shao Bin'in 'çalışmalarına' örnek olarak eklendiği bir mektup yolladı ve onlara kabul kararını onaylayamayacağımızı kayıt için de Bin'in dosyasını yollamayacağımızı bildirdi. Sözün kısası Bin ne aklen, ne de ahlâken üniversiteye gitmek için uygun niteliklere sahip değil."

Bin, etrafında oturanları korkutan bir çığlık attı. "Sizin ceddinizi sikeyim! Bekleyin de görün, kör kuyularda bırakacağım erkek torunlarınızı!" diye bağırdı.

Söylediği bu son cümle Liu ve Ma'yı dehşete düşürmüştü; her ikisinin de sadece bir tane erkek torunu, soylarını devam ettirecek tek dölleri vardı ve Bin açık açık onlara işaret eden "erkek torunlarınız" demişti. Söylediği şey asılsız bir blöf olabilirdi, ama çaresiz bir adamdan da her şey beklenirdi. Eğer öyle bir şey yaparsa ikisinin de soyları tükenecekti. Şimdi, ret mektubunu bu kadar çabuk yollamakla akıllıca bir iş yaptıkları konusunda şüpheye düşmüşlerdi. Çok fazla üstüne gitmiş, hiçbir çıkar yol bırakmamışlardı ona. O da doğal olarak patladı en sonunda. Ma ters ters Liu'ya bakmaktan kendini alıkoyamıyordu. Ma, aslında Bin'i gönderme yanlısıydı ama önceki gece görüştüklerinde Liu onu en iyi şeyin yine Bin'i ellerinde tutmak olduğuna ikna etmişti.

Ne Liu, ne de Ma iki dakika boyunca ne yapacaklarını bilemediler; Bin kafasını sıranın üzerinde kollarına gömmüş ağlayıp burnunu çekerken onlar öylece durup birbirleriyle fısıldaşıyor, stresten kafalarını ve boyunlarını kaşıyorlardı. Toplantı karman çorman bir hale gelmişti. Toplantıdakilerden bazıları, liderlerin Bin'in gitmesine izin vermeleri gerektiğini, prim ödemesini kesebileceklerini ve hatta onu dövebileceklerini, ama üniversiteye gitmesini engellemenin yapılmayacak şey olduğunu söylüyorlardı; bu resmen onun hayatını mahvetmekti. Hiç umudu kalmayan kim delirmez ki? Bazıları, liderlerin sınavı kazanan kim olursa olsun onu destekleyeceklerini söylediklerini anımsattı; Bin üniversiteye kabul edilmişti işte. Bu tesiste kutlanması gereken bir olaydı; liderler neden verdiği sözü tutmuyordu şimdi? Böyle yaparlarsa gelecek sene kim girerdi ki sınava? Kim inanırdı gelecekte onların sözüne? Liu ve Ma çok dar kafalılardı, ilerisini göremiyorlardı. File dolusu elmaya gelince de; Bin çaresizlikten böyle bir şey yapmıştı muhakkak. Tamamen kafası karışmış ve korkudan ne yapacağını bilemeyen bir insan için çok anlaşılabilir bir şeydi bu yaptığı. Öte yandan, bu sözde âlimden nefret edenler sessiz kalıyor, pis pis sırıtıyorlardı.

En sonunda Müdür Ma ellerini çırparak kalabalığı susturdu ve toplantının bittiğini duyurdu.

Bin, liderlerin yaptığını karısına anlatınca Meilan "Ah, gerçekten çok üzgünüm" diye inledi. "Malarda Hint elması yoktur, diye düşünmüştüm. Rüşvet vermek gibi bir niyetim yoktu."

"Neden söylemedin ki bana daha önce?" Bin, çok sinirliydi ve aklından onu tokatlamayı geçirmişti.

"Çok üzgünüm. İnatçılık edeceğini ve bana izin vermeyeceğini düşünmüştüm." Meilan ağlamaya başladı; Bin'in geleceğini mahvettiği için kendini suçluyordu. Meilan'ın gözyaşları Bin'i yumuşattı.

Bin, daha fazla soru sormadı ve Meilan'a ıslak bir havlu uzattı. O da bir açıdan kendini suçluyordu. Meilan'ın çantasında garip bir kabarıklık olduğunu fark etmişti aslında, ama çantanın içinde ne olduğunu sormamıştı. Meilan'ın tuhaf biri olduğunu bildiğinden, önemsememişti açıkçası bunu. Sonuç olarak, bu ne Meilan'ın ne de onun suçuydu. O eşkıyalar ona zarar vermek istemişlerdi ve amaçlarına ulaşmışlardı. Kötü bir olayın yaşanması sorun değil; asıl sorun böyle bir durumdan faydalanmak isteyen insanlar olması. Kötü insanlar kötü kaderler yaratırlar.

Bin o akşam Yen'e mektup yazdı ve olan biten her şeyi anlattı. Kuşkusuz, üniversite yetkilileri tesisten yapılan tebliği esas alacak ve onu kabul etmeyeceklerdi. Bin bir gün mutlaka bunun intikamını alacağına kendi kendine yemin etmişti; ama şu an ne pahasına olursa olsun buradan gitmeliydi. Liderlerin onu canlı canlı yakmaya çalıştığı apaçık ortadaydı. O kadar öfkeliydi, kalbi her an patlayacakmış gibi hissediyordu. "Bir bomba; kalbim bir atom bombası gibi her şeyi yok etmenin ateşiyle tutuşuyor." diye yazdı. Eğer biraz daha üstüne gelinirse Liu ve Ma'nın torunlarını yakalayıp onlara çok ciddi zarar verebilirdi. Mektubun sonunda Yen'e yalvardı; "Ne olur ağabeyine yardım et!"

Uzun bir mektup olmuştu; kalemle altı sayfa tutmuştu. Yazmayı tamamladığında o kadar bitkin düşmüştü ki, yatağa gidecek takati kalmamıştı. Masada oturmaya devam etmiş, kafasını kolunun üzerine koyup dinlenmek istemişti. Çok geçmeden ağzının kenarından ince bir çizgi halinde salya akmaya başladı. Horladıkça burnundan hafif bir uğultu sesi çıkıyordu.

Gün ışıyana kadar bu şekilde uyudu.

ON BİR

Perşembe akşamı genç bir adam Bin'i ziyarete geldi. Kendini Song Zhi olarak tanıtan bu adam *Çevre* gazetesinden Yen'in iş arkadaşı bir muhabirdi. Şapka takmamıştı ve üzerinde eski bir askeri üniforma vardı. Pantolonunun bir dizinde yeni yapıldığı anlaşılan dikdörtgen şeklinde bir yama vardı. Yen'in yazı kadrosuna onun hikâyesini anlattığını ve Liu ile Ma'nın güçlerini böyle kötüye kullanmalarının herkesi çok öfkelendirdiğini söyledi. Bu yüzden yazı işleri müdürü Jiang Ping olayı araştırması ve haber yapması için onu buraya yollamıştı.

Bin, sadece terbiyeli olmakla kalmayan aynı zamanda karemsi suratı, düz hatlı burnu, parıldayan gözleri ve geniş omuzlarıyla oldukça da yakışıklı görünen Song'dan çok etkilenmişti. Song'un sevecen ve güvenilir bir insan olduğunu düşünmüştü.

İkisi çay ve karpuz eşliğinde sohbet ettiler. Dışarıda, kavak ağaçlarının tepesinden görünen ay gümüş bir orak bulut kümelerini doğrar gibi sallanıyordu. Etraftaki çekirgeler cırıldıyor, bitişik avluda genç bir erkek sesi Pekin operası söylüyordu.

Bin, Liu ve Ma'nın ne kadar kötü insanlar olduğunu anlatıyor, Song onun söylediklerini not defterine yazıyordu. Yirmi dakika kadar anlattıktan sonra birden durdu ve yüksek sesle "Onlar komünist ahlâktan yoksun iki cani ve eşkıya. Bazen gerici ailelerden gelip

gelmediklerini merak ediyorum; aksi takdirde nasıl böylesine aşağılık olabilirler? Bir gece rüyamda Liu Shu'nun şişko bir toprak sahibi olduğunu, devrimci kitleler tarafından binlerce kez bıçaklanıp parça parça doğranarak öldürüldüğünü gördüm. Her halükârda bu zararlı parazitleri partiden defetmek zorundayız." dedi. Bunları söylerken öfkeyle bacaklarına vuruyordu.

Song, "Bu kadar duygusal olma Yoldaş Shao. Sadece gerçekleri anlat bana." dedi.

Song'un sözü üzerine Bin çayından bir yudum alarak sakinleşmeye çalıştı. Üyelik için başvurusunu yapmış olsa da hâlihazırda parti üyesi olmadığını hatırladı. Bu yüzden şu durumda partinin iki lideri cezalandırması konusunda konuşmamanın daha doğru olduğuna karar verdi.

Meilan, Bin'e dönüp "Her şeyi açık açık anlat Genç Song'a; yoksa nasıl ifşa edecek onları?" dedi.

Song sabırlı bir şekilde yazmaya devam ediyordu. Öfkesine hâkim olduktan sonra konuşmaya devam eden Bin, ev atamaları konusunda yapılan haksızlığı ve daha sonra da yayınladığı sanat eserleri yüzünden liderlerin ona çektirdiği eziyetleri anlattı. Bu arada ev atamaları ve yeni yıl rüşvetleri ile ilgili çizdiği karikatürleri çıkararak kanıt olarak kullanması için birer kopyalarını da Song'a verdi.

Daha sonra bu olaylarda Sekreter Yang'ın rolünü açıklayan Bin, Liu ve Ma'nın ona böyle göz göre göre işkence çektirmeye cesaret edebilmelerinin perde arkasında Sekreter Yang'ın olduğunu belirtti. O ikisi Sekreter Yang'a sanki dedeleriymiş gibi hizmet ediyor, karşılığında da Yang onların işlediği her türlü suçu örtbas ediyordu. O kadar yoğun bir kontrol meka-

nizması oluşturmuşlardı ki, bölge adeta kendi başına bir imparatorluk haline gelmişti; içinden bir iğnenin bile geçemeyeceği kadar sıkı bir mekanizmaydı bu. Bin, sözünü "Buradaki bütün resmi yetkililer kokuşmuş ahlâksız. Düşüncelerimizi açıklayabileceğimiz bir tane bile adil ve dürüst yetkili yok." diyerek tamamladı.

Song, Bin'in bu söylediklerini de yazdı; artık o da liderlerin yaptığı kötülükler karşısında oldukça öfkeliydi.

Bin, su ısıtıcısının kablolarını halka biçiminde sarıp büyükçe bir briketin içine yerleştirerek kendi kendine yaptığı elektrik ocağını açtıktan sonra Liu'nun hayalarını tekmelediğini anlatmaya başladı. "Vali yardımcısının gelip gelmediğine bakmak için toplantı salonuna gitmiştim. Bir keresinde il merkezinde onunla el sıkışmıştım, anlarsın ya. Ama Liu ve Ma beni toplantının düzenini bozmakla suçladılar. Hiçbir uyarıda bulunmadan bana saldırdılar. Liu tam burama tekme attı, resmen yere kapaklandım." Kasıklarını işaret ederek devam etti: "O kadar canım acımıştı ki ayağa kalkamıyordum, onlarsa yanaklarımı çimdikleyip kulaklarımı kıvırdılar ve beni yerde sürüklediler. Hareket edemez haldeydim, adeta kendimden geçmiştim. Daha sonra Liu Shu koca poposuyla yüzüme oturdu ve "Seni şuracıkta boğup öldüreceğim." dedi. Adam neredeyse yüz kilo ağırlığında. Gözlüklerim parçalandı, nefesim kesildi ve az kalsın burnum kırılacaktı. Ben de hayatta kalabilme içgüdüsüyle ağzımı açıp poposunu ısırdım."

Song az kalsın kıkır kıkır gülecekti: "Daha sonra ne oldu?" diye sordu.

"Liu o kadar utanmaz bir adam ki, poposunun fotoğrafını çektirdi ve ısırığın izini herkese gösterdi. Benim durup dururken ona saldırdığımı, bunun da benim akıl hastası olduğumu kanıtladığını söyledi. Görüyor musun nasıl kahrolası bir yalancı?"

"Durumu açıklığa kavuşturmak için bir şey yaptın mı?"

"Ne yapabilirdim ki? Eğer gerçekten saldırsaydım ısırmak için pis kokulu poposunu seçmezdim herhalde, öyle değil mi?"

"Hayır."

"Sonuçta o parti sekreteri ve benim sesimi kesecek kadar ağzı kalabalık biri. Hem hayalarımın fotoğrafını çekip herkese gösteremezdim, öyle değil mi? O rezil bir insan ama ben ondan da rezil hale gelemezdim, değil mi?"

"Doğru, çok doğru." Song kafasını sallayıp siyah dolmakalemiyle yazmaya devam etti.

Meilan ve Shanshan pembe bir havlu battaniyenin altında giysileriyle uyuya kalmışlardı. Meilan durmadan bir şeyler mırıldanıyor, gülümsüyordu. Saat oldukça geç olmuştu, neredeyse on buçuktu ve Song henüz her şeyi dinlememişti. Bu yüzden konuşmalarına ertesi akşam kaldıkları yerden devam etmeye karar verdiler. Bu sırada Song tesisi ziyaret edecek ve Liu ile Ma'yı görecekti. Böylece yazısını yazarken ortamın genel atmosferine ve karakterlere ait daha iyi bir kavrayışa sahip olacaktı. Bin, tesise nasıl geleceğini ve liderlerin ofislerinin nerede olduğunu da açıkladıktan sonra Song çayının son damlalarını içti, not defterini cebine koydu ve evden ayrıldı.

Gece puslanmıştı ve civardaki bir köpek havlamaya başlamıştı. Gökyüzünün kuzey tarafında sessiz bir yıldırım hızla çakarken uzaktan bir traktör geçiyor ve kornasını öttürüyordu.

Nedendir bilinmez, Bin'in içini uzun zamandır hissetmediği anlaşılmaz bir neşe kapladı. Song gibi kültürlü bir genç adamla tanıştığı için kendini şanslı hissediyordu. Öylesine heyecanlanmıştı ki fırçalarını ve mürekkep kabını çıkardı; üzerinde coşkun bir his vardı ve şu an bir şeyler resmetmeliydi. Parmaklarını gür saçlarının arasına sokmuş ne çizeceğine kafa yoruyordu.

Evet, Song için bir şey çizip ona duyduğu minnettarlığı ve güveni ifade etmeliydi. Çukur yaptığı avucuyla kapının arkasındaki lavabodan su aldı ve mürekkep kabının içine koydu. Daha sonra mürekkep çubuğunu öğütmeye koyuldu; aklı resmedeceği konuyla meşguldü. Birkaç dakika sonra tam olarak ne çizeceğine karar vermişti.

Kalın bir fırçayı mürekkebe batırıp iyice ıslattı ve çizmeye başladı. Birkaç fırça darbesinden sonra kâğıtta efsanevi şeytan infazcısı Zhong Kui'nin görkemli sureti oluşmuştu. Bin, Zhong Kui'ye uzun ve kalın bir sakal yapmak için sıçratma tekniğini kullanmış, onu öfkeyle sarsılır gibi göstermişti. Bol elbisesi de sanki bir taraftan sürekli rüzgâr esiyormuş gibi savruluyordu. Sağ eliyle geniş bıçak kısmı diz hizasına gelmeden yana doğru kıvrılan hilal şeklinde bir kılıç taşıyor, sol elinde de yakaladığı şeytanların isimlerinin listesini tutuyordu. Sol ayağındaki çizmesinin tabanı önündeki bir şeytanı ezecekmiş gibi havaya kalkmıştı.

Bir an Zhong Kui'nin kare şeklindeki yüzüne bakan Bin, çoktan çizdiği göz çukurlarının içine gözbebeği olarak iki çift nokta koydu. Şeytanların isimlerinin olduğu listeyi daha büyük çizememesi kötü olmuştu; öyle olsaydı Liu Shu ve Ma Gong'un isimlerini yazardı listenin üzerine. Elindeki fırçayı bıraktı ve daha ince bir fırça aldı. Yeteri kadar mürekkep emmesini bekledikten sonra kâğıdın sağ tarafına dikey şekilde "Şeytanların Ölümü" yazdı. Başlığın altına da el yazısıyla "Yoldaş Song Zhi için. Lütfen eksiklerimi mazur görün." yazdı. Daha sonra da ithafının altına dikdörtgen şeklindeki mührünü bastı.

Eserinden oldukça etkilenen Bin kendi kendine "Vay be!" dedi. Gözleri, mutluluk gözyaşları ile buğulanmıştı. Resmin yüce bir havası olduğunu ve onat bir ruh yaydığını hisseden Bin, bu resmin onun baş yapıtı olduğunu düşündü. Resimde hiç şeytan olmamasına rağmen resme bakan biri az sonra bir infaz gerçekleşecekmiş gibi hissederdi. Zhong Kui'nin haşmetli endamı bir şeytanı daha o tutup başını gövdesinden ayırmadan felce uğratabilirdi.

Bin resme bakıp bıyıklarını yalayarak "Vay anasını, ne eser ama." diye mırıldandı.

Bunca yıldır böyle bir parça üretmek için sarf etmiş olduğu gayret ve çalışmaya rağmen hiçbir zaman başarılı olamamasına karşın birden bire sanki yıllardır bu parçayı çizmek için uğraşmış gibi kolay, güçlü ve ustaca bir sonuç elde etmesinin nedenlerini sorgulamaktan alıkoyamıyordu kendini. Keyfinin yerinde olması bir açıklama olamazdı, zira kafasında onu rahatsız eden birçok şey vardı. Resmi yaptığı süreci anımsamaya çalıştı; sanki göğüs kafesinden bir şeylerin

kâğıdın üzerine fışkırdığını hissetmişti. İçinde sıkışan bu şey neydi ki? Büyük ihtimalle ilham veren son zamanlarda çektiği acı ve kederdi. Öyle ki, kılıcı çizerken fırça darbelerinin ne kadar şiddetli olduğunu ve kağıdı delip delmediğini görmek için durup baktığını hatırladı. Demek ki, fırçasıyla sanatında böyle bir ilerleme kaydetmesini sağlayan hissettiği acı ve öfkeydi. Kızgınlığın da sanatçının yaratıcı enerjiye dönüştürmesi gereken önemli bir güç kaynağı olduğunu fark etti.

Bin, çok geçmeden bu parçayı Song'a hediye etmek konusunda isteksiz olduğunu hissetti. Allah bilir bir daha ne zaman böyle bir eser yapabilirdi. Bir kez daha düşününce bu kararından vazgeçti; zaten çoktan ithaf yazısını yazmıştı. Ayrıca ona yardım etmek için buraya gelmekle Song bu eserin ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştu. Bu kadar bencil olmamalısın, diye uyardı kendi kendini.

Bin, ertesi gün tesiste ofis binasının önünde Song'la karşılaştı. Göz göze geldiler ama birbirlerine selam vermediler; zira liderlerin şüphelenmesini engellemek için insanların onların yabancı olduğuna inanması gerekiyordu.

Song ve Bin birbirlerinin yanından geçerken Liu ofisinden çıktı ve merdivenlerden aşağı doğru yürümeye başladı.

Bin yaklaşık elli metre uzaklıktan sanki eski arkadaşlarmışçasına "Günaydın Sekreter Liu!" diye bağırıp el salladı. Bunu Liu'yu Song'a göstermek için yapmıştı. Song dönüp tıknaz lidere baktı.

Açıkçası Bin'in bu samimi selamlaması Liu'yu korkutmuştu. Korkudan soluğu kesilen ve gözleri kocaman açılan Liu önce duraksadı, sonra da arkasını dönüp hızla odasına doğru koştu. Liu'nun şaşkın yüzünü gören Bin kuvvetli bir kahkaha attı ve kasılarak uzaklaştı. Bin'in bu kahkahası Liu'nun yüreğini hoplattı.

Allah bilir o deliyi bu kadar mutlu eden neydi. Mutlaka olan biten bir şeyler vardı. Liu birden torununu hatırladı ve koltuk altlarından resmen soğuk terler boşandı. Bir toplantının ortasındaydı ve eve gitmesi imkânsızdı. Koşarak Finans Bölümü'ne gitti ve evlerine gidip karısına bir an önce torunlarını tesisin çocuk merkezinden almasını, bugün için evde göz kulak olmasını söylemesi için neredeyse ağlayarak Nina'ya yalvardı. Lanet olsun bu deli köpek Bin'e! Keşke onu hapse tıkabilselerdi.

Liu'nun suratındaki korku ifadesi Bin'i çok keyiflendirmişti. Bakım-Onarım Bölümü'nde pirinç bir musluğu törpülerken şarkı mırıldanmaktan alamıyordu kendini. İş arkadaşları bu sabah neden bu kadar farklı olduğunu sormuşlardı. Onlara dün gece içinde balinaların ve onu alıp mavi okyanusa doğru götüren bir teknenin olduğu güzel bir rüya gördüğünü söyledi. Arkadaşları sormaya devam etti; ama o daha fazla bir şey anlatmadan gizemli bir şekilde gülümsedi. Arkasından "Batıl inançları olan bir kitap kurdu!" diye söylendiler. Bin, öğle yemeğinde domuz ve pırasayla karıştırılmış kızarmış tofu[5] ile bir kupa biradan oluşan güzel bir yemek aldı.

[5] Çinlilere özgü soyadan yapılan bir yiyecek. Ç.N.

Bin, muhtemelen bir başyapıt olacak "Şeytanların Ölümü" eserini çizdikten sonra artık hiç kimsenin ona boyun eğdiremeyeceğini düşünüyordu. Bu çalışması büyük ihtimalle insanların peşinden koştuğu, nesillerden nesillere aktarılacak bir hazine olacak ve her daim onu yaşatacaktı. Bunu Song'a verecek olması oldukça kötüydü aslında; aksi takdirde Pekin'deki Ulusal Galeri'ye yollayabilirdi. Eğer kabul ederlerse daha yeni hızlı hesaplama buluşu sayesinde büyük üniversitelerden biri tarafından matematik öğretmesi için davet edilen ayakkabı tamircisi gibi o da öğrenci olarak değil, öğretici ve hatta profesör olarak üniversiteye gidebilirdi.

Akşam Song tekrar geldi. Bin ona liderlerin söz verdikleri halde üniversiteye gitmesine izin vermemediklerini ve Liu'nun yaşam tarzına ilişkin şeyleri anlattı. Liu ve Nina'yı Quarry Köyü'ndeki baraj gölünün orada bankta sarmaş dolaş otururken görenlerin olduğunu belirtti ve hatta her pazar öğleden sonra göl kıyısına gittiklerini söyledi. Oraya giderken de Liu'nun Nina'ya üzüm, şekerleme, deniz salyangozu ya da buğulanmış karides gibi şeyler aldığını anlattı. Bin onların ilişkisini şöyle tanımlıyordu: "Liu Shu gücüyle Nina'nın kalçalarını satın alıyor. Bu yüzden Hou Nina'ya yeni bir ev verildi ve her yıl maaş zammı alıyor."

Konuşmaları bittikten sonra Bin "Şeytanların Ölümü" resmini çıkardı. Song heyecanla resme baktı ve "Yoldaş Shao Bin bize güvendiğin için teşekkür ederiz." dedi.

Song'un sözleri Bin'in kafasını karıştırdı. "Bu resmi size olan minnettarlığımı ve evet bir de güvenimi ifade etmek için yaptım." dedi.

"Eserinizin değerini bilecek, yazı işleri ofisimize asacağız."

Song daha sonra resmi rulo haline getirdi ve kolunun altına sıkıştırdı. Paltosunu sırtına atıp on trenine yetişmek için hazırlandı.

El sıkışıp vedalaştılar.

Bin, Song'un resmi alırkenki hoyratlığına çok bozulmuştu. Song resmi sanki bir poster alır gibi almıştı ve anlaşılan onu başkalarıyla paylaşmakta bir sakınca görmüyordu. Bu tavrından dolayı Bin Song'un kişiliğinden şüphe duymaya başlamıştı; en azından artık onu yakın bir arkadaş olarak görmeyecekti. Mandaya ut çalınmaz, dedi kendi kendine. Song şüphesiz güzel sanatlar konusunda cahildi ve gerçek bir çalışmanın değerini anlayacak yeterlilikte değildi.

ON İKİ

Gazetesinin Yazı İşleri Müdürü Jiang Ping, Song'un Bin olayı hakkında hazırladığı raporu okuduktan sonra birkaç küçük düzeltme yapıp yazıyı yayınlayabileceklerine karar verdi. Gazete esas olarak insanların doğal çevre ile ilgili konularda bilinçlendirilmesi amacını taşıyordu; ama toplumdaki ahlâki ve kültürel yozlaşmanın önüne geçmek açısından bir kere de böyle sosyal çevre ile ilgili bir konuyu yayınlamak iyi olabilirdi.

Haber, iki hafta sonra **"Shao Bin Efsanesi"** başlığıyla Çevre Gazetesi'nin baş sayfasından yayınlandı. Dört uzun bölümden oluşuyordu: İlki "Onat Bir Sanatçı"; ikincisi "İki Karikatürün Ardından Gelen Eziyetler"; üçüncüsü "Gücün Kötüye Kullanılması Karşısında"; dördüncü de "Kan ve Adalet İçin Haykırış." Haber, üç bin beş yüz kelimeden oluşuyordu ve Bin'in iki cm'ye üç cm bir fotoğrafının yanı sıra yazının tam ortasına yerleştirilen ev atamaları ve rüşvet konulu karikatürlerle sayfanın ilk bölümünde yer almıştı. Haberde ayrıca Bin'in helezonik tarzda oyduğu iki mührün baskısı da vardı; birinde "Kötüleri Defedin ve İyileri Yüceltin", diğerin de "Galip Gelen Adalet Olacak" yazıyordu. Haberdeki cümleler oldukça keskin ve etkileyiciydi; sık sık kullanılan ünlem işaretleriyle de güçlendirilmişti. Çevre Gazetesi hiç bu kadar canlı görünmemişti.

Bin haberi okurken gözlerinden öyle bir yaş boşanmıştı ki, yanında oturan kızı korkuya kapılmıştı. Kız elindeki biberonu fırlatıp koşarak kapıya gitmiş ve "Anne, babam ağlıyor!" diye bağırmıştı.

Meilan elinde metal bir kepçeyle hızla içeri girmişti. Yarısı dolu biberonun kirli zeminde olduğunu görünce sinirlenmiş, Bin'e bağırmak üzereydi. Bin ise, gülümseyerek elindeki gazete nüshalarından birini Meilan'a uzattı ve "Hakladım işte onları! Tek bir ağda hepsini yakaladım!" dedi.

Meilan gazeteyi aldı ve hızla üzerindeki tavada kereviz ve patates dilimlerinin cızırdadığı gaz sobasının yanına gitti. Meilan yürüyünce odaya pişirirken üzerine sinen soya sosuyla kızartılmış pırasanın kokusu yayıldı.

Bin'e göre haberin en önemli özelliği geniş kapsamlı olmasıydı; konuyla ilgili hiçbir detay atlanmamıştı. Sekreter Yang'ın adı tam on iki kez geçiyordu yazıda. Hatta yazar bir yerde Sekreter Yang'a doğrudan soru yöneltiyor: "Bölgenin başındaki kişi olarak Liu ve Ma'nın yaptıkları yanlışları düzelteceğiniz yerde, onlara göz yumup gizliden gizliye onlarla işbirliği yaptınız. Nerede kaldı gerçek bir komünistin göstereceği ilkeli duruş? Nasıl olur da bağlı kalmanız gereken ilkeleri unutup size yetki veren insanlara kötü davranırsınız? Yoldaş Yang Chen'a bu söylediklerimiz üzerine düşünmesini öneririz." diyordu.

Bin bu etkili cümleleri tekrar tekrar okudu ve haberi okuyan herkesin onun haksızlığa karşı duyduğu öfkenin gerçekliğine ve haklılığına ikna olacağını düşündü. Sekreter Yang bu sefer masum gibi görünüp perde arkasına saklanamayacaktı; işlediği bütün suçlarla yüzleşmek zorunda kalıp cezasını çekecekti.

Bin, akşam yemeğinden sonra bisikletiyle Kıyı Sokağı'na gitti ve haberin olduğu gazete sayfasını on iki tane raptiyeyle Bölge Yönetim Binası'nın önündeki propaganda panosuna astı. Oradan da diğer kopyayı asmak için doğruca tesise gitti. Yen'in gazeteden sadece iki nüsha yollamış olması çok kötüydü; keşke kendi arşivi için de bir kopya saklayabilseydi.

Bin ertesi gün işe gittiğinde gazete ilan panosundan kaldırılmıştı. Önce sinirlendi ama bazı işçilerin olaydan haberdar şekilde ona bakıp sırıttığını görünce biraz olsun rahatladı. İçlerinden biri: "Bin gazetede çok yakışıklı çıkmışsın, on sekizlik delikanlı gibisin." dedi.

Bir diğeri de "Haber için sana para ödediler mi? Kelimesine ne kadar veriyorlar?" diye sordu.

Ne kadar aptalca bir soruydu. Haberi kendisinin yazmadığını ve haber için para almadığını açıklamak istemeyen Bin soruyu cevaplamaya tenezzül bile etmedi.

İlginç olansa ne Liu'nun, ne de Ma'nın Bin'i sorgulamak için atölyeye geldiklerinde hiç korkmamış görünmeleriydi. Liu tüm işçilerin gözü önünde açık açık "Yaptıkların yeter artık, buraya kadar. Bize iftira attığın için seni dava edeceğiz, ayrıca yönetim de sana dava açacak!" dedi.

"Evet" dedi Ma da. "İnsanları becermekte iyi olduğunu sanıyorsun ama bu defa kendi kendini becerdin."

Bunun ardından Liu "Bize çabuk bu haberi kimin yazdığını söyle." diye emretti.

Bin sessiz kaldı. Söyledikleri sinirini bozmuştu; bu yüzden de tuvalete gitmesi gerektiğini, birkaç dakika içinde döneceğini ve sorularını o zaman cevaplayacağını söyledi. Elinde tuttuğu bir avuç maşalı pimi

önündeki tezgâha bırakıp sanki bağırsakları ağrıyormuş gibi iki yanını tutarak atölyeden çıktı. Liderlerin onu hırpalayacağından korkan Bin hemen İkinci Atölye'ye kaçtı.

Liu ve Ma Bakım-Onarım Bölümü'nde yirmi dakika bekledikten sonra Bin'in gelmediğini görünce bağırarak sövmeye başladılar. Liu, "Gelecek sefer onu banka bağlayıp sorgulayacağız. Pantolonunu pisletse bile gitmesine izin vermeyeceğiz." dedi.

Haber yayınlandığından beri Çevre Gazetesi'nin yazı işleri ofisindeki telefon hiç durmadan çalıyordu. Bir sürü insan benzer hikâyelerinin olduğunu söylüyor, onları da haber yapmaları için editörlere yalvarıyordu. Bunun yanı sıra bazı resmi yetkililer de ofisi arayıp haberin çarpıtmalarla dolu olduğunu ve editörlerin doğacak sonuçların sorumluluğunu almasını söylüyordu. Gazetenin finansal destekçisi olan Gold ilindeki Çevre Koruma Bürosu olayı araştırması için gazeteye iki yetkili ve bir de polis memuru yollamıştı. Buna ek olarak, liderler Jiang Ping'e büroya gelmesini emretmiş ve ona iyi bir fırça çekmişlerdi. Jiang'a bu gazetenin tüm toplumun sözcüsü olduğunu, kişisel kızgınlıkların açığa vurulması ve toplum içinde kargaşaya yol açmak için kullanılacak bir araç olmadığını hatırlatmışlardı. Buna rağmen, Jiang yanlış bir şey yapmadığı konusunda oldukça inatçıydı ve kötü niyetli kişileri haber yapmanın gazetenin amacına aykırı olmadığı konusunda ısrar ediyordu. Çünkü ona göre çevre başlığı hem doğal, hem de sosyal çevreyi kapsamalıydı. Her şeye rağmen üstleri Jiang Ping'e kişisel özeleştiri yazması ve haberin yayınlanma sürecini ayrıntılarıyla anlatan bir rapor hazırlamasını emrettiler.

Daha üst makamlardan gelen baskı büronun dayanamayacağı derecede ağırdı. Parti İl Komitesi, Halk Meclisi ve İl Yönetimi; hepsi de bürodan olayın soruşturulmasını ve gerçekleri çarpıtmasının yanı sıra kırsal bölgelerdeki parti liderlerinin imajının sarsılmasına yol açtığı için yazı işleri müdürünün kınanmasını talep etmişlerdi.

Büro bir hafta içinde bir belge yayımladı ve şu önlemlerin alınmasını bildirdi:

1. Gazetenin dağıtımının derhal durdurulması.
2. Yazı İşleri Müdürü Yoldaş Jiang Ping'in bu hataya sebep olan öznel nedenleri araştırması ve belirlemesi. Buna ek olarak, en kısa sürede kişisel özeleştirisini yazması.
3. Tüm yazı kadrosunun bu hatadan ders alması ve aynı hatanın tekrarlanmayacağının garantilenmesi.
4. Büro, nihaî cezalandırma kararını Jiang Ping'in tavrına ve şu an devam eden soruşturmanın sonuçlarına göre verecektir.

Tüm bunlara rağmen Jiang yaptığı görevin yetki dâhilinde olduğuna ve ortada bir kural ihlâlinin olmadığına inanıyor, özeleştiri yazmayı reddediyordu. Büro liderlerine ezilenlerin sorunlarını dile getirmenin gazeteciliğin genel bir uygulaması olduğunu belirtmişti. Parti gazetelerinin hepsi de bunu defalarca yapmıştı, Çevre Gazetesi neden aynısını yapamazdı ki?

Açıkçası Jiang alt kademe bürokratlardan çekinmiyordu, zira Pekin'de yakınları vardı. Eğer gerekirse Devlet Konseyi'ne şikayetini iletmesi için ona yardımcı olurlardı.

Soruşturma ekibi Yen ve Song'un ifadesini aldıktan sonra yazı işleri ofisinde asılı duran "Şeytanların Ölümü" resmine el koydular ve Bin'in yazı ekibine rüşvet verdiğinin kanıtı olarak saklayacaklarını söylediler. Jiang resmi duvara astırmak için yirmi yuan harcadığını, bu yüzden de resmin kısmi olarak ona ait olduğu konusunda yetkililerle tartıştı. Sonunda yetkililer resmi birkaç haftalığına "ödünç almak" için anlaştılar.

Ekip aynı gün iftiraya uğrayan yöneticilerle konuşmak için bir arazi aracıyla Dismount'a gitti. Sekreter Yang onları ağırlarken sanki göğsünde bir acı varmış gibi yüzünü buruşturuyordu. Shao Bin hakkında bilgisi olduğunu reddediyor ve bilinmeyen bir nedenden ötürü saldırıya uğradığı konusunda ısrar ediyordu. Bin gibi sıradan bir işçinin sanki kabileleri arasında uzun zamandır devam eden bir kan davası varmış gibi ona zarar vermek için böylesine gözü kara ve kararlı olamayacağını belirten Yang ekipten Bin'in arkasında kimin olduğunu bulmalarını istemişti. Yang, hem bu aşağılık haberi, hem de seçimlerdeki kargaşayı düşman olduğu Bölge Başkanı Ding Liang'ın tezgâhladığından şüpheleniyordu. Bin ise, sadece Ding'in doldurduğu bir silahtı. Hatta asistanı Dong Cai'yı, Bin ve Dong arasındaki bağlantıyı ortaya çıkarması için görevlendirmişti ama Dong henüz somut bir delil bulamamıştı.

Soruşturma ekibi konuyu son derece profesyonel bir biçimde inceleyecekleri konusunda Yang'a garanti verdi. Daha sonra da Liu ve Ma ile buluşmak üzere Hasat Gübreleme Tesisi'ne gittiler. İki lider de Bin'in akıl hastası olduğunu öne sürüp bütün her şeyi kasten

ve çıkarcı nedenlerle yaptığını iddia ettiler. Soruşturma ekibindekilere Liu'nun ısırılan poposu ile elmaların fotoğraflarını gösterip tesisin Bin'i şimdiye dek kovmamasının tek nedeninin Bin'in akli sorunlarının olması ve kızdırılırsa çok ciddi şeyler yapabilecek karakterde olduğunu söylediler. Üstelik ona acıyorlardı. Böylece soruşturma ekibini çok da çaba harcamadan haberin tamamiyle uydurma olduğuna inandırdılar. Sonuç olarak, ekip haberin tek taraflı bir hikâye olduğuna hüküm vererek bu sonucu büroya bildirdi.

Büro iki gün sonra bir belge daha yayınladı; belgede Jiang Ping'in görevini bırakması emrediliyordu. Liderler yeni bir yazı işleri müdürü atamadıkları ve gazetenin bundan sonra nasıl işleyeceği hakkında bir bildirim yapmadıklarına, bu durum gazetenin yasaklandığı ve kadronun da açığa alındığı anlamına geliyordu. Hâlâ gazetenin maaş cetvelinde yer almalarına rağmen Jiang, Yen ve Song işsiz birer adam haline geldiklerine inanamıyorlardı. Avarelik kesinlikle tahammül edemeyecekleri bir durumdu. Çalışmak istiyorlardı. Kimsenin onların halka ve anavatanlarına hizmet etmelerini engellemeye hakkı yoktu.

Gelgelelim bu felâket yazı kadrosu arasında görülmemiş bir dayanışma yaratmıştı.

Bir haftadır her akşam Yen'in evinde buluşuyor, kadrodan kimse işini kaybetmeden gazeteyi eski haline getirtmenin yollarını tartışıyorlardı. Yen'in kayınvalidesi hasta olduğu için karısı onun yanına gitmişti ve evi ona bırakmıştı. Böylece Yen'in evi yazı kadrosunun rahat ve gözlerden uzak gizli ofisi haline gelmişti. İki toplantıdan sonra şu an için yapılması gereken en

önemli şeyin olayın geniş kitlelere duyurulması ve liderler üzerinde kamu baskısı yaratmak olduğuna kanaat getirdiler. Bu olaydaki ilk kurban olması ve Jiang'ın aniden görevden alınmasının nedeni olduğu için de yapılan yanlışların halka duyurulmasında Bin'in başrol oynaması gerektiğine karar verdiler. Görünen o ki, eğer Bin olayı düzeltilmezse onların da eski durumlarına dönmeleri mümkün olamayacaktı. Böylece Yen Bin'e bir mektup yollayıp olanları anlatmış ve mümkün olduğu kadar çabuk Gold iline gelmesini istemişti. Mektupta "İşe yarar karşı önlemler almak zorundayız." diye yazmıştı. "Lütfen trenden indikten sonra doğruca benim evime gel."

Pazar sokağındaki şekerci dükkanına giderken Yen'in mektubunu okuyan Bin az kalsın bayılacaktı; yere yığılmamak için üç dakika boyunca bir direğe tutundu. Bisikletleriyle yoldan geçenler meraklı gözlerle ona bakarken, Bin iyi olduğundan ve yardıma ihtiyaç duymadığından emin olmalarını sağlamak için durmadan eliyle işaret ediyordu. Dükkâna gitmekten vazgeçip geri döndü ve aceleyle eve gitti. Kendi kendine "Şimdi tüm filo battı." dedi. "Benim yüzümden hepsi işini kaybetti ve üstelik gazete de gitti." Kahretsin! Buna değmezdi; ödenen bedel çok ağırdı. Hepsi mahvolmuştu.

Bin içgüdüsel olarak kendini korumak adına geri çekilmek için artık çok geç olduğunu hissetmişti. Üstelik şimdi vazgeçerse hepsi onu lanetlerdi ve onlarca yıl şehir halkının gözünde bir yığın kokuşmuş köpek pisliği haline gelirdi. Çaresiz onlarla güç birliği yapacaktı. Meilan'a mektubu gösterip ona son olanları anlatırken kendini çok hasta ve yorgun hissediyordu.

Bu kargaşa ve hengâmeden uzaklaşıp kısa bir tatil yapmayı o kadar çok istiyordu ki.

Bin'in şaşkınlığı karşısında Meilan oldukça soğukkanlıydı. Cüzdanından on yuanlık bir banknot çıkarıp Bin'e verdi ve "Gidip arkadaşlarına yardım etmek zorundasın." dedi. Meilan bunu öyle güven dolu bir sesle söylemişti ki, sanki Bin sanatsal yeteneğinin yanı sıra olayların akışını bütünüyle değiştirecek bir stratejistti. Bin parayı aldı ve Gold iline giden ilk trene bindi.

Bin, Yen'in evini hiç zorlanmadan buldu. Giriş kapısındaki büyük demir halkayı vurdu ama içeriden hiç ses gelmedi. Tekrar vurdu kapıya ama yine cevap veren olmadı. Birkaç dakika bekledikten sonra iterek kapıyı açtı ve bahçeye girdi. Granit duvarın altında sarı ve beyaz lalelerle dolu, kenarları tırtıklı tuğlalarla çevrilmiş iki tane oval çiçeklik vardı. Bahçenin ortasındaki taş masanın üstünde çelik çerçeveli bir akvaryum vardı; içinde, uçan kırlangıçlar gibi görünen tropik balıklar vardı ve çakıl kaplı dibinden sıra sıra hava kabarcıkları yükseliyordu. Sol tarafta içinde sırıklardan sarkan salatalık ve börülcelerin olduğu ince dallarla çevrilmiş küçük bir sebze bahçesi vardı. Bahçenin sonundaki koyu renkli tuğla evin önünde meyveyle dolup taşan iki şeftali ağacı ile bir kuyunun üzerine dikilmiş el tulumbası görünüyordu.

Bin çatıdaki siyah seramik çinileri görünce böyle bir evde oturduğu için Yen'i kıskandı; belli ki bu ev eski Çin'de zengin bir aileye aitti. Yen resmen ağa gibi yaşıyor, diye düşündü.

Bin dış odaya girince konuşma sesleri duymuştu. Song ve Yen'in yüksek sesle tartıştığı tam gaz devam eden bir toplantı yapılıyordu içeride.

Durup Bin'i selamladıktan sonra ona uzun bir şikâyet mektubu yazdıklarını, şimdi de mektubu nereye yollayacaklarını tartıştıklarını anlattılar.

Jiang'ın Pekin'de Adalet ve Demokrasi dergisinde editör olarak çalışan bir teyzesi vardı ve Jiang teyzesinin mutlaka Devlet Konseyi'nde tanıdıkları olduğunu, mektubu doğrudan Kişisel Şikayet Birimi'ne iletebilmeleri için onlara yardım edebileceğini düşünüyordu.

Aynı fikirde olmayan Yen ise, "Çin çok büyük bir ülke ve o birim her gün binlerce mektup alıyordur. Bizim mektubumuz da hiçbir şekilde özel olmayacaktır. Alışılagelmiş bu yönteme başvurursak kim bilir hangi yıl ele alacaklardır bizim olayımızı?" diye konuştu.

Bin, "Söylediği doğru." dedi. "Ben altı ay önce onlara bir mektup yolladım. Bu zamana dek hiç ses çıkmadı onlardan."

Duyduklarından rahatsız olan Jiang oturduğu yerde kıpırdandı; sonra bir kez daha düşününce haklı olabileceklerini kabul etti. Şu noktada zaman çok önemliydi; değil birkaç yıl bir ay bile kaybetmeyi göze alamazlardı. Nasıl bir hamle yapmalılardı bu durumda? Hepsi bu sorunun cevabı için kafa patlatıyordu.

Bin aniden eliyle dizine vurup yüksek sesle "Ya biz neden zaten bindiğimiz eşeği arıyoruz ki?" dedi. Jiang'a döndü ve "Neden teyzene mektubu Adalet ve Demokrasi'de yayınlamasını rica etmiyoruz? Adalet ve Demokrasi oldukça etkili bir dergi. İki yıl önce benim

de mühür baskılarımı yayınlamışlardı. Eminim liderler Pekin'den yükselen bir ses duyarlarsa korkudan altlarına işeyeceklerdir." dedi.

Hepsi de bunun iyi bir fikir olduğunu düşünüp sevinçle güldü. Song, "Bence bize yardım edeceklerinden emin olmak için hiç vakit kaybetmeden Pekin'e birini yollamalıyız. Bu bize zaman kazandıracaktır." dedi.

Yen de "Evet, bunu bir an önce yapmalıyız." diye destekledi Song'u.

Yazı kadrosundan birinin gitmesi üstlerinin şüphesini çekeceğinden Bin bu yolculuk için tek aday haline gelmişti. Üstelik esas kurban o idi ve yapılan yanlışların düzeltilmesi için sorumluluk almalıydı. Böylece Bin'den ertesi sabah direk ilçe merkezinden kalkacak olan dört treniyle Pekin'e doğru yola çıkmasını istediler.

Bin "Bu ne acele?" diye sordu.

Şikâyet mektubunun hafta içinde derginin yazı işlerine ulaştırılması gerektiğini ve hâlihazırda günlerden salı olduğu için vakit kaybetmeden yola çıkılması gerektiğini söylediler.

Bin başkente gitmeye karşı değildi ama bu durum öylesine apansız çıkmıştı ki, gerçekten de çok hazırlıksız yakalanmıştı. Bu yüzden de diğerlerine gitme konusundaki tedirginliğini açıklamaya başladı. Fakat diğerleri hemen içinde bulundukları kötü durumu düşünmesini, elde edecekleri başarınınsa bu yolculuğa bağlı olduğunu söylediler. Arkadaşlarının başı böyle büyük bir beladayken, resmen ateşlerde yanıyorlarken nasıl olur da öylece dururdu? Gitmek zorundaydı. Daha fazla vakit kaybedilmemeliydi. Arkadaşlarının on

dakikalık ikna çabalarından sonra Bin gitmeyi kabul etti.

Öte yandan yola çıkmadan önce çözülmesi gereken birkaç sorun vardı. Birincisi, başkente giderken iş giysisi olan keten bezinden dikilmiş pantolonunu ve sandaletlerini giyemezdi. Baksana, pantolonunun bacaklarında yağ lekeleri vardı ve sandaletlerinden birinin tokası düşmüş, bağlama şeridi parmaklarının arasına sıkışıyordu. İkincisi, yanında ne yemek kuponu vardı, ne de tren bileti için para vardı. Üçüncüsü, elinde resmi bir yazı olmadığı müddetçe hiçbir yer gece kalması için onu kabul etmezdi ve hatta tutuklanabilirdi. Dördüncüsü, eşi en kısa sürede Bin'in seyahati hakkında bilgilendirilmeliydi; aksi takdirde kaçırıldığını düşünebilir ve tesise gidip liderlerden onu bulmalarını isteyebilirdi. Beşincisi, bu seyahatini sağlık sorunlarını bahane göstererek gizlemeliydi, yoksa liderler ne yaptığını anlayıp karşı önlem alabilirlerdi. Altıncısı ve en önemlisi, Jiang'ın edebiyat alimi eniştesi için hediye olarak bir resim ya da el yazısı götürmeliydi. Bu bir rüşvet değildi. Bütün eğitimli Çinliler sanat eserlerinin ne yenilebilir, ne de giyilebilir bir şey olmadığını biliyordu; sanat eserlerinin fayda sağlar bir değeri yoktu ve sadece sanatçının birikimi ile kişiliğini yansıtırlardı. Birine resim hediye etmek bir nevi manevi mübadeleydi ve içinde bulunulan durum için tamamıyla gerekli bir şeydi. Soruşturma ekibindeki yetkililer ise, resmen entelektüel açıdan karanlıkta kalmış hödüklerdi; edebiyat çevresinin bu geleneğinden bihaber oldukları için "Şeytanların Ölümü" resmini rüşvet kanıtı olarak almışlardı.

Jiang, eve gidip Bin için yemek kuponları ve bir de yüz yuan getireceğini söyledi. Amcası İl Merkez Hastanesi'nde doktor olan Song gidip Bin için bir hasta izin belgesi hazırlamasını isteyecekti. Yen de belgeyi ertesi sabah Dismount'a götürüp Meilan'a verecek, o da öğleden önce Bakım-Onarım Bölümü'nün Şefi Hisao Peng'a iletecekti. Meilan kimsenin eve girmesine izin vermediği müddetçe insanlar Bin'in hasta olmadığı gerçeğini anlamayacaktı. Babasının evde olmadığı sırrını ortaya çıkarmaması için tabii ki Shanshan da dikkatli olmak zorundaydı. Resmi mektup işi için de Yen evde bulduğu gazeteye ait antetli kağıdı dolduracaktı.

Yen, Bin'in ayak numarasına uygun bir çift mokasen ayakkabı bulduysa da ölçülerine uygun bir pantolon yoktu. Diğerleri Bin'e göre ya çok şişman, ya da çok uzundular. Bu yüzden Bin onların giysilerini giyemiyordu. Acaba nasıl bir çözüm üretebilirlerdi? Yen, Bin'in boyunun eşinin boyundan uzun olmadığını düşündü. İçeri gidip giysi dolabını açtı ve denemesi için Bin'e siyah bir pantolon çıkardı. Bin pantolonu giyince ipek kumaş bacaklarına tatlı bir ürperti verdi. Şaşırtıcı bir şeklide pantolon Bin'e tam uydu. Song, "Kung fu ustası gibi görünüyorsun." dedi. Hepsi güldü.

Doğrusu, siyah pantolon üstündeki V yakalı tişört ve Bin'in boyuna iki cm daha ekleyen kalın tabanlı ayakkabılarla bir araya gelince ortaya oldukça doğal ve şık bir görüntü çıkmıştı.

Gelgelelim sanat eseri işi oldukça zordu. Herkesin bildiği gibi sanatsal ilham çağrılınca gelen bir şey değildi. Bin içinde bulundukları durumun baskısı altında bir hat yazı çalışması yapsa da eseri bir gece de

çerçeveletmelerinin imkânı yoktu. Yen'in yaptığı birkaç resim vardı ama onlar da bu özel durum için yeteri kadar iyi değillerdi. Sonunda çözüm üreten yine Yen oldu. Bin bir çeşit yazıt uzmanı olduğuna göre neden Jiang'ın eniştesi için bir mühür oymuyordu ki? Bir insanın taş üzerine birkaç kelime yazması için ilhama ihtiyacı yoktu.

İhtiyaç duyduğu hüner, güç ve sanatsal birikimdi. Yen ayrıca evde birkaç tane yeşim taşı olduğunu söyledi.

Buna sevinen Jiang "Allah iyiliğini versin senin Yen, göbeğinin bu kadar büyük olmasına şaşmamalı, resmen fikir dolu. Vali'ye yardımcı olarak atamalılar seni." dedi.

Yen de iki eliyle göğsüne vurup, "Anlaşıldı, o konuma geldiğimde seni unutmam." dedi.

İkisi de çok güldü.

Bin oyma işinin birkaç saat süreceğini biliyordu, ama yapılabilecek en pratik şey de buydu. Yeşil renkte bir yeşim taşı seçip Yen'in alet çantasını aldı ve yalnız başına kalıp çalışmaya yoğunlaşabileceği iç odaya geçti.

Birkaç dakika parmak uçlarını ısırıp düşündükten sonra Tu Fu'nun ***"Fırçanız yazdıkça rüzgarlar eser ve yağmurlar yağar."*** dizesini oymaya karar verdi. Jiang'ın bir yayınevinde kıdemli editör olarak çalışan eniştesi için övgüde bulunmak için daha uygun sözler yokmuş gibi geldi Bin'e. Bin önce kelimeleri eski resmi yazı stilini kullanarak mührün üzerine yazdı; sonra da oymaya başladı. Yen'in bıçağının kendisininki kadar keskin olmadığını düşündü; ama bununla idare etmek zorundaydı. Çok geçmeden elleri terledi.

Bu sırada Jiang diğer odada teyzesine götürülecek mektubu yazıyordu. Song amcasından hasta izin belgesi almaya gitmişti. Yen mutfakta gece yarısı atıştırmaları için erişteyle birlikte pişireceği taze fasulye ve domuz etini doğruyordu. Herkes zevkli bir meşguliyet içindeydi. Böylesine enerjik ve amaç dolu oldukları tek zamanın hepsinin geceleri ellerinde fırçalarla duvarlara slogan yazdığı ve afiş yapıştığı Kültür Devrimi'nin başlangıcı olduğunu hatırladılar.

ON ÜÇ

Pekin'e giden tren sabah dördü on geçe yola çıktı. Bin, istasyona kadar ona eşlik eden Yen ve Song'a pencereden el salladı. Song ve Yen kimsenin onları fark etmemesi için beyaz korkuluğun arkasındaki bir gurup insanın arasında duruyordu. Tren hareket edince Bin'in gözleri buğulandı, burnu tıkandı; onu yolculuğa hazırlamak için sadece iki saat uyumuş olan kardeşlerinin bağlılığından çok etkilenmişti.

Koridorlarına ve kapı aralıklarına kadar insan, domuz, tavuk ve koli ile dolup taşan yavaş trenlerden farklı olarak bu bindiği Dandong şehrinden Pekin'e giden ekspres trendi; küçük kasabalarda durmuyordu ve hiç ayakta yolcu yoktu. Bin hiç zorluk çekmeden pencere kenarında bir koltuk bulmuştu. Karşısında uyuklayan genç bir çift oturuyordu. Kadın üstüne kırmızı bir ceket örttüğü kafasını masaya koymuştu; mavi bir şapkayla yüzünü kapatan adamsa arkasına doğru yaslanmıştı.

Bin pencereden dışarı baktı. Sis bulutları hızla geçiyor, elektrik direkleri ve dut ağaçları hızla geriye doğru akıyordu. Bir kasabanın etrafını saran yeşil pirinç tarlaları ışıldıyor, filizler rüzgârın şiddetiyle dalgalanıyordu. Köydeki bacaların bazılarından dumanlar yükseliyor, bir ağacın tepesindeki iki saksağan kanat çırpıyordu. Küçük evlerin sıra sıra uzandığı kıraç ve

dik tepenin üzerinde kocaman harflerle ***"Devrime Sarıl, Üretimi Artır."*** yazıyordu.

Bin, Pekin'de yoğun bir akşam geçireceği ve Jiang'ın akrabalarına da dinlenmiş görünmek istediği için gözlerini kapattı ve uyumaya çalıştı. Trende sakin ve huzur veren bir Moğol müziği çalıyordu. Çok geçmeden uykuya daldı.

Aslında Jiang'ın teyzesinin yaşadığı yeri bulmak güç değildi; ama başkentteki otobüsler bisikletlerden daha yavaş hareket ettiği için Bin'in trenden indikten sonra oraya varması iki saat sürmüştü. Jiang'ın ona verdiği açıklamayı takip eden Bin 103 numaralı otobüse bindi ve son durak olan Pekin Hayvanat Bahçesi'nde indi. Otobüsten indikten sonra batan güneşin son ışıklarına doğru Batı'ya yürüdü. İki blok sonra güneye döndü ve neon ışıklarıyla dolu, her yerde Hong Kong müziklerinin çaldığı kısa bir bulvar boyunca yürüdü. Yaklaşık beş dakika sonra tuğla bir duvarla çevrilmiş konut binalarını gördü. Jiang'ın çizdiği haritaya göre teyzesinin oturduğu yer burasıydı.

Konutların giriş kapısında sıska, tamamen kel ve koca kulaklı bir koruma Bin'i durdurdu. Bin'in verdiği resmi mektubu okuduktan sonra Jiang'ın teyzesi Li Peina'nın altıncı binanın 423 numaralı dairesinde oturduğunu söyledi.

Bin, Peina'nın yaşlı bir kadın olmadığını görünce şaşırmıştı. Dolgun, hoş bir bayandı ve kırklı yaşlarının sonundaydı; yeğeni Jiang'dan sadece birkaç yaş büyüktü.

Unlu ellerini önlüğüne silerek "İçeri girin Yoldaş Shao Bin." dedi sıcak bir şekilde. Bin'in bu selamlama

karşısında oldukça şaşırdığını görünce yuvarlak gözlerini kısarak gülümsedi ve "Bu öğleden sonra yeğenimden geleceğinize dair bir telgraf aldım." dedi.

Bin onu takip ederek içeri girdi. Kadının güneşten yanmış kolları Bin'e birkaç dakika önce bir fırının penceresinde gördüğü ekmekleri hatırlatmıştı. Permalı saçları hafiften grileşmişti ve yarı yerine kadar ensesini kapatıyordu. Bin'i büyük bir odaya aldı; içeride siyah çerçeveli gözlük takan orta yaşlı bir adam masada oturmuş Pekin Akşam Haberleri Gazetesi'ni okuyordu.

Peina Bin'e dönüp "Bu benim eşim." dedi.

Gözlerini gazeteden ayırmadan sandalyede oturmaya devam eden adam yavaşça elini uzattı. Bin adamın elini sıktı; genç bir kızın eli kadar yumuşaktı.

Peina masanın yanındaki bir sandalyeyi işaret edip "Otursana." dedi. Bin oturup etrafına bakındı. Duvarlar boyunca yerleştirilmiş raflardaki yüzlerce Rusça kitabı gören Bin çok etkilenmişti.

Gözlüklü adam okumaya devam ediyordu.

Peina "Yabancı Eserler Yayınevi'nde çalışıyor." diye açıklama yaptı. Bin kafasını salladı. Adamın zencefil kökü gibi kırışmış suratına karşın koyu renkli, parlak saçları olduğunu fark etti.

Adam nihayet gazeteyi masaya koydu ve kalın bir sesle "Ben Chai Hsin. Bana Koca Chai diyebilirsin." dedi. Bin'in gözlerinin kitaplar boyunca ilerlediğini görünce konuşmaya devam etti ve "Rus edebiyatı çevirmenliği yapıyorum, özellikle de şiir alanında." diye açıklama yaptı.

Oldukça etkilenen Bin "Puşkin'in eserlerini çeviriyor musunuz?" diye sordu.

"Hayır. Eskiden çeviriyordum ama şimdi başta stilini öğrenmeye çalıştığım Yesenin olmak üzere modern Rus şairleri hakkında çalışmalar yapıyorum."

Bin aniden "O zaman siz şairsiniz?" dedi. Her ne kadar Yesenin'in şiirleri hakkındaki bilgisi Yüz Modern Rus Liriği Antolojisi'nde okuduğu üç şiirle sınırlı olsa da, onun lirik bir şair olduğunu biliyordu.

Chai Bey sigaradan sararmış dişlerini açığa çıkararak gülümsedi ve "Bazen şiir yazıyorum. O zaman siz Yesenin'in eserlerini biliyorsunuz?" dedi.

Bin kafasını sallayıp "Evet. Yesenin'in lirik tarzını beğeniyorum, çok etkileyici ve zarif." dedi. Sonra da kalbi küt küt atarak üç yıl önce okuduğunda onu ağlatacak kadar etkileyen satırları yüksek sesle ezberden okudu:

Ah, benim köylümün dili.
Tamamen farklı bana.
Kendi toprağımda bir yabancıyım adeta.

Chai Bey kafasını öne eğmiş dinliyordu; Çince kelimelerden kafası karışmış gibiydi; çok geçmeden yüzünde buruşmuş bir krizantem çiçeğini andıran bir gülümseme belirdi. "Gerçekten çok şaşırdım, bu dizeler 'Sovyet Rusya' şiirinden! dedi. Şaşkınlıkla kafasını sallamaya devam ediyordu.

"Evet." Bin'in yüreğine su serpilmişti; çünkü şiirin başlığını unutmuştu. Chai Bey tam zamanında yardım etmişti ona.

Bu sırada çay demliğine kaynamış su boşaltan Peina "Yeğenim bela çıkarmaktan hiç vazgeçmiyor; hiç büyümeyecek." diye söyleniyordu.

Chai Bey, "Çok iyi, genç adam sizinle tanıştığıma çok memnun oldum." dedi. Doğrusu kendinden genç birinin büyük Rus şairini böylesine iyi derecede bileceğini hiç tahmin etmiyordu; ama kırsal kesimden gelen bu genç arkadaş dışarıdan bir budala gibi görünmesine rağmen Yesenin'den ezbere alıntı yapıyordu. Chai Bey gerçekten de çok etkilenmişti. Elini uzattı, tekrar el sıkıştılar.

Ev sahibinin Yesenin hakkında konuşmaya devam edeceğinden korkan Bin asker çantasından mührü bulup çıkardı. Kırmızı kâğıdı dikkatlice açıp yeşil taşı masaya koydu. Chai Bey ve eşine "Buraya direk yeğeninizin evinden geldiğim için gerçek sanatsal değeri olan bir şey getiremedim, bu yüzden dün gece sizin için bu mührü oydum. Umarım beğenirsiniz. Size böyle değersiz bir şey sunduğum için çok mahcubum." dedi.

Chai Bey mührü aldı, gözlüklerini çıkarıp oymayı incelemeye başladı. Gözlerinin altındaki morumsu torbalar titriyordu. Bin, çizgilerin dokusunu, esnekliğini ve canlılığını inceler gibi görünen Chai Bey'in eski yazılar hakkında bilgili olduğunu düşündü.

Chai Bey kafasını salladı ve içten bir kahkaha attı. Bin'e dönüp "Bir kez daha hayrete düştüm. Bunu dün gece oydum mu dedin sen?" diye sordu.

"Evet. Hat yazısı yazmak için zamanım olmadığından sizin için bu mührü oydum. Ben aynı zamanda ressamım."

"Bu mükemmel bir çalışma genç adam." Chai Bey mührü eşine uzatıp "Şuna baksana gerçek bir sanat eseri." dedi. Sonra da ayağa kalkıp başka bir odaya gitti.

Elinde mührü tutarken eşinin arkasından bakan Peina "Baksana, onu çok mutlu ettin Genç Shao." dedi.

Chai Bey elinde boş bir kâğıt ve kırmızı mürekkepli macun kutusuyla çarçabuk geri geldi. Kâğıdı bir kitabın üstüne koyup mührü kutunun içindeki mürekkep macununa bastırdı. Mührü kaldırıp mürekkepli zemine üfledikten sonra önündeki kâğıda damga yaptı. Kâğıtta kare şeklinde yazılmış ***"Fırçanız yazdıkça rüzgarlar eser ve yağmurlar yağar."*** cümlesinin karakterleri güçlü bir şekilde belirdi. Chai Bey alt dudağını ısırıp "Bu harika, tek kelimeyle harika. Bu sözcükler o kadar eski, o kadar doğal ve kuvvetli ki, bu mührü bütün kitaplarıma basacağım." dedi.

Bin gülümsemekten alıkoyamıyordu kendini. Chailar muhakkak yardım edecekti ona.

Biraz sonra ince dilimlenmiş domuz eti ve çalı fasulyesi ile soslandırılmış erişteden oluşan akşam yemeğini yerken olayı konuşmaya başlamışlardı. Erişteninin yanında iki çeşit daha yemek vardı; pırasayla kızgın yağda pişirilmiş yumurta ve sirke, ezilmiş sarımsak, susam yağının yanı sıra birkaç tane kurutulmuş karidesle çeşnilendirilmiş salata. Peina geçen hafta yeğeninden uzun bir mektup almıştı; bu yüzden Chailar bütün hikâyeyi biliyordu. Peina, Bin'in şikâyet mektubunu ertesi sabah yazı işlerine bizzat getirirse daha iyi olacağını söyledi. Bu öneri karşısında afallayan Bin, Peina'nın olaya dâhil olmak istemediğinden şüphelendi. Peina gülümsedi ve niyetinin bu olayın sayfa plânlamalarının çoktan yapıldığı gelecek sayıda yer almasını sağlamak olduğunu açıkladı. Bu amaca ulaşmanın tek yolununsa editörlerin yüreklerine dokunmak, öfke ve sempatilerini uyandırarak bu olayın

hiç vakit kaybetmeden yayınlanması gerekliliğine ikna etmek olduğunu söyledi. Chai Bey, Bin'e şikâyet mektubunu yazı işleri müdürüne verirken duygusal olmaya çalışmasını söyledi. Hatta birkaç damla da gözyaşı dökerse daha iyi olurdu. Birinin sözlerindeki samimiyet duyguları kişiye tanık olunca anlaşılır, sözcükler tek başına sadece şüphe uyandırmaya eğilimli kurnaz yaratıklardır. Bin'in yapmaması gereken şey, editörlere içtenliksiz ve güvenilmez biri gibi görünmekti. Bin birazcık patavatsız olsa da oldukça samimi göründüğünden Chai Bey bu konuda endişelenmiyordu.

Dergideki editörlerden bazıları Chailarla aynı binada yaşadığı için Bay Chai Bin'e geceyi konutların dışındaki bir misafirhanede geçirmesini önerdi. Eğer editörler Bin'in apartmana girip çıktığını görürlerse Peina'nın bu olayın içinde olduğunu anlayabilirlerdi. Böyle olursa ertesi gün yazı işlerine gittiğinde Bin'e inanmazlardı.

Bin, Chai Bey'in önerisinin çok mantıklı olduğunu düşündü. Bu yüzden de çayları bitip hava iyice kararınca Chai Bey Bin'i konutların arka kapısından çıkararak misafirhaneye götürdü.

Bulvarda kaldırım boyunca büyük çınar yapraklarının altında yürürlerken Chai Bey Bin'e ona birkaç saat daha eşlik edebileceğini ama sonra eve dönmesi gerektiğini söyledi. Adalet ve Demokrasi'den iki editör yayınlarla ilgili bazı konuları tartışacakları ma-jiang[6] partisi için onlara gelecekti.

---

[6] Çin'e özgü bir kumar oyunu. Ç.N.

Chai Bey resepsiyoniste Bin'in arkadaşı olduğunu ve ona iyi bir yatak vermelerini söyledikten sonra Bin'in yanından erken ayrılma olasılığına önlem olarak da üç yuan ödedi.

Bin ertesi sabah saat sekizde Adalet ve Demokrasi'nin bir kitapeviyle paylaştığı gri renkli binasına vardı. Yazı işleri müdürünü görmek için gıcırdayan merdivenlerden en üst kata çıktı. Bin yazı işleri bürosunun genişçe bir odadan ibaret olduğunu görünce çok şaşırdı. Odada pirinçten yapılmış kanatlarını ağır ağır döndüren dört tane tavan pervanesi, oraya buraya düzensizce yerleştirilmiş yaklaşık on tane masa ve haki renkli bir perdeyle diğerlerinden ayrılmış birkaç tane masa daha vardı. Uzun saçları kıvrımlı omuzlarına dökülen genç bir kadın Bin'i odadaki tek maun masaya götürdü; masada kırk yaşlarında ve yüz ifadesinden kızgın olduğu anlaşılan bir adam oturmuş elindeki bloknota bir şeyler yazıyordu. Arkasındaki duvarda kocaman bir horoza benzeyen renkli bir Çin haritası asılıydı.

Kadın Bin'e dönüp "Buyurun, Yazı İşleri Müdürü Wang burada." dedikten sonra arkasını döndü ve tekrar karşılama masasına gitti. Bin, Peina'nın yaklaşık on metre uzaklıktaki masada oturmuş bir şeyler okuduğunu fark etti. Dikkat çekmemeye çalışarak arada bir Bin'e bakıyordu.

İlgisizce elini uzatan editör "Ben Wang Ming" dedi. Bin adamın tombul elini sıktı. Sonra oturdu ve gırtlağını temizledikten sonra konuşmaya başladı. "Benim adım Shao Bin. Liaoning Eyaleti'ndeki Gold ilinde yaşayan bir işçi ve aynı zamanda da sanatçıyım. Köpek yılında doğdum, otuz iki yaşındayım. Başkente

size bir talebimi sunmak için geldim ve umuyorum ki bana ve yoldaşlarıma yardım edeceksiniz. Buranın adalet arayanların yeri olduğuna inanıyorum." Konuşmaya ara verip çantasından büyük bir zarf çıkardı ve iki eliyle tutarak yazı işleri müdürüne sundu.

Wang yorgun gözlerini Bin'den ayırmadan şikâyet mektubunu zarftan çıkardı. Bin'in gülmekle ağlamak arası yüz ifadesi kafasını karıştırmıştı. Gözlerinde yaşlar birikiyor, birkaç damla da yanaklarından aşağı süzülüyordu. Wang, Bin'in heyecanlı mı, yoksa üzgün mü olduğunu anlayamıyordu; neden böyle ağladığını merak ediyordu. Kafasını eğip şikâyet mektubunun ilk iki sayfasına bir göz atıp masaya koydu ve Bin'den olup biteni anlatmasını istedi.

Bin anlatmaya devam etti. "1971 yılında Dismount şehri Hasat Gübreleme Tesisi'nde tesisatçı olarak çalışmaya başladım. Her zaman işine bağlı ve çalışkan biri oldum. Sadece sekiz yıllık temel eğitim almama rağmen resim, hat sanatı, eski yazıtlar ve şiir alanlarında kendimi geliştirdim. Güzel sanatlar benim düşkün olduğum tek konu, hatta hayatım. Şimdiye kadar çeşitli gazete ve dergilerde yüze yakın eserimi yayınlattım. Alçakgönüllülük yapmadan söyleyecek olursam, ilçemizin en bilindik kişisiyim. Yeteneğim ve namım yüzünden tesisteki bazı insanlar bana kıskançlık besliyorlar."

Pantolonunun cebinden gri bir mendil çıkartıp burnunu sildi ve yüzündeki gözyaşlarını kuruladı. Hıçkırarak konuşmaya devam etti: "Geçen kış Lüda Gazetesi'nde toplum düzenini bozan davranışları eleştirmek için ev atamaları hakkında çizdiğim bir karikatürümü yayınlattım. Tesisteki liderler Parti

Sekreteri Liu Shu ve Müdür Ma Gong gazetede karikatürü gördükten sonra bana zulmetmeye başladı. Genel personel toplantısında bana "akıl hastası" deyip, yarım yıllık prim ödemelerimi kestiler. Tesisin adını lekelediğimi, çamur attığımı söylediler. O zamandan beridir de bana eziyet etmek için fırsat kolladılar. Ofislerinde beni dövüp, bir konferansta hayalarımı tekmelediler. Güçlerini kötüye kullanmaları yüzünden ailem zarar görüyor."

Bin o kadar çok hıçkırıyordu ki, nefesini toparlayabilmesi için konuşmaya ara vermek zorunda kaldı. Yazı işlerinden birkaç kişi masanın yanına gelip hikâyeyi dinlemeye başlamıştı. Tabii ki aralarında Peina da vardı.

Gözyaşları yanaklarından süzülürken Bin tekrar konuşmaya başladı. Hiç bu kadar kederli ve perişan hissetmemişti kendini; sanki içindeki bir tıpa kırılmıştı ve gözlerinden akan yaşları durduracak hiçbir şey yoktu.

Liderlerin ona yaptığı kötülükleri anlatırken aklına geçmişte yaşadığı felâketler geliyordu: ailesindeki herkesin yabani otlar ve karaağaç kabuğu yemek zorunda kaldığı, gerçek bir mısır ekmeği için sürekli ağladığı 1960'lı yılların başındaki açlık zamanı; annesinin selde boğularak ölmesi; ilkokuldayken kum havuzunda bacağının kırılması (bu yüzden askere alım merkezi onu reddetmiş, çocukluğu boyunca hayal ettiği hem silahlara, hem de kelimelere hâkim bir albay ya da general olma idealini gerçekleştirememişti); matematikten kaldığı için dördüncü sınıfı tekrar etmek zorunda kalması; Shenyang şehrinde bir sanat sergisini gezmeye gittiğinde tüm birikimlerinin yarısı olan iki

yüz yuanın cebinden çalınması; abisinin bir askeri eğitim sırasında kara mayınına basarak parçalara ayrılması; ilk doğan çocuğunun yani oğlunun ölümü ve soy ağacının kurumasına neden olan böyle bir kayıp yaşaması...

Ah, hayat resmen bir keder okyanusuydu. Acı çekmekten kurtulmak için ölümden başka seçenek yoktu. Ama bunu yapamazdı; korktuğundan değil, ama ailesine bakmak zorunda olduğu için. Yaşamak ölmekten daha çok cesaret istiyordu.

Hıçkırıkları gittikçe daha çok artmış, sonra gitgide iniltiye dönüşmüştü; söyledikleri anlaşılmıyordu. Yine de gösterdiği duygusallık o kadar güçlüydü ki, etrafını saran iyi kalpli insanlar gerçekten etkilenmişti. Kısa boylu genç bir adam Bin için çay yapmış, gözyaşlarını durduramayan ince yapılı resepsiyonist kız pembe bir tuvalet kâğıdıyla gözlerini kuruluyordu. Bir noktadan sonra konuşmasındaki tutarlılığı yitirdiyse de Bin tek kelimeyle harikaydı; yazı işlerindeki tüm personel etrafında toplanmış o adi bürokratları lanetliyordu. Nihayetinde birkaç kadın ile yaşlı bir adam da onunla birlikte ağlamaya başlamıştı. Bin içten içe etrafını saranların gerçekten iyi insanlar olduğunu ve ona yardım edeceklerini düşünmüştü; hiç tanımadıkları bir insan acı içinde ağlıyor, diye onlar da ağlıyordu.

En sonunda yazı işleri müdürü ayağa kalktı ve masanın etrafından dolanarak Bin'in yanına geldi. Elini Bin'in omzuna koyup cana yakın bir ses tonuyla "Yoldaş Shao Bin, lütfen bu kadar üzülme. Sağlığına zarar vereceksin yoksa. Söz veriyorum elimizdeki bilgileri dikkatli bir biçimden inceleyip en kısa sürede tepki göstereceğiz." dedi.

Yazı işleri müdürünün ardından birkaç kişi daha hep bir ağızdan "Evet, sana yardım edeceğiz." dedi.

Bin ağlamayı kesip gülümsemeye çalıştı. Duydukları, acı ile kavrulan yüreğine su serpmişti. Şu dakikaya kadar aslında plânlı bir gösteri yaptığını kendi de unutmuştu. Nasıl olduysa sergilediği performansın içinde kendini kaybetmiş ve tarih boyunca birçok sanat ustasının sanatsal performanslarda ulaşılması gereken ideal durum olarak vurguladığı gibi canlandırdığı karakter ya da durumla kendini özdeşleştirme noktasına ulaşmış, farkında olmadan gerçek kendini unutmuştu. Sanatçı ruhu farkında olmadan onu sarmalamıştı yine.

Bin, yaşadığı duygusal yoğunluktan dolayı hâlâ sersem gibi olmasına rağmen ayağa kalkıp asker çantasını aldı. Bu sırada mendili yere düştü.

Bin, vedalaşmak için uzattığı elini içtenlikle kavrayan Wang'a "Teşekkür ederim Yoldaş." dedi. "Sizden haber almak için bekliyor olacağız. Kırsaldaki arkadaşlara Pekin'deki lider ve yoldaşların onat, samimi insanlar olduğunu ve adaletin yerini bulmasında bize yardım edeceklerine söz verdiğini anlatacağım."

Peina "Evet, edeceğiz" diyerek sözü tamamladı.

Bin masada duran zarfa dokunup yazı işleri müdürüne "İhtiyacınız olan tüm bilgiler bunun içinde. Teşekkürler, çok teşekkürler." dedi. Arkasını dönüp birkaç kişiyle daha el sıkıştıktan sonra kapıya gitti ve el sallayarak vedalaştı.

Peina sandalyenin altına düşen mendili yerden alıp "Bunu düşürmüş." dedi. Dışarı çıkan Bin'in arkasından gidip "Yoldaş bir dakika bekler misin?" diye seslendi.

Merdiven boşluğuna çıkar çıkmaz heyecanla "Muhteşemsin. Performansın bir harikaydı! Kesinlikle sahne sanatları okumalısın sen, eminim bir gün filim yıldızı olursun. Her neyse, her şeyin yolunda olduğunu ve elimden geleni yapacağımı yeğenime söyler misin?" dedi.

Bin gülümseyerek "Teşekkür ederim, tabii ki, söylerim." dedi. Şakakları hâlâ küt küt atıyordu.

İkisi el sıkıştıktan sonra Peina "Şimdi gitmeliyim. Güle güle." diyerek ofise döndü.

Saat onu on geçiyordu. Bin doğrudan tren istasyonuna giden bir otobüse binmişti. Otobüsün içini şeker, sabun, diş macunu, kolonya ve tıbbi bitki kokuları kaplamıştı. O kadar çok yolcu doluşmuştu ki, otobüste Bin sıkıntıyla oflayıp pufluyordu. Sıkıntısı aynı zamanda etrafındaki kadın vücutlarının onu sıkıştırmasından da kaynaklanıyordu; özellikle de arkasındaki uzun boylu genç kadının vücudundan. Kısa kesilmiş saçları ve yanık teniyle hem üniversite öğrencisi, hem de basketbol oyuncusu gibi görünüyordu. Otobüs sarsıldıkça kot pantolon giyen kızın kalçaları Bin'in arkasına sürtünüyordu. Otobüs kağnı arabası gibi yavaş giderken Bin'in kalbi dört nala koşuyordu. Böyle özel bir masaj varken bir iki saat daha katlanabilirim, bu yola diye düşündü.

Sonra aklı başka bir yere gitti. Ağzına kadar dolu olan bu otobüsün üç ay önce kimya kitabına çalışırken öğrendiği doygunlaşma kavramına canlı bir örnek olabileceğini düşündü: Eğer ön kapıdan bir kişi daha binerse kesin otobüsteki yolculardan biri arka kapıdan düşecekti. Evet, işte bu doygunlaşmaya insanla verilebilecek iyi bir örnek.

Bin zıvanadan çıkan trafiğe rağmen gidip Çin Seddi, Yasak Şehir (bir sürü ünlü resme ev sahipliği yaptığı söyleniyordu), Devrim Müzesi, Yaz Sarayı ve halk ziyaretlerine henüz açılan Başkan Mao'nun Tiananmen Meydanı'ndaki mozolesini görmek istiyordu. Fakat arkadaşları endişe içinde onu beklediği için bir an önce geri dönmeliydi. Gold iline giden ilk trene bindi.

ON DÖRT

Kocasının döndüğünü görünce mutluluk gözyaşları döken Meilan, Bin'e Sekreter Yang'ın başkentte onu tutuklatmış ya da öldürtmüş olabileceğinden korktuğunu anlattı.

Bin, Meilan'ın aklına gelen şeyin ne kadar saçma olduğunu düşündü. Yang bu bölgede patronluk taslıyor ve ona dalkavukluk edenler de istediklerini yapıyor olabilirlerdi; ama Pekin'de değil birini kaçırmak yollarını bile zor bulurlardı. Yine de Meilan'ın bu kadar korkmuş olması onu ne kadar sevdiğini gösteriyordu; Bin'in çok hoşuna gitmişti.

Bin aslında o gün işe gitmeyi düşünüyordu, ama o kadar yorgundu ki, çok geçmeden uyuyakalmıştı. Karısı işe giderken onu uyandırmamış, Bin beş saat boyunca horul horul uyumuştu.

Öğlene doğru uyandığında yatağının yanında Sekreter Liu'dan gelen bir not bulmuştu; hasta izin belgesinde yazdığı gibi ishal olduysa yatıyor olması gerektiğini, yine birtakım işler çevirmek için il merkezinde dolaşamayacağını söylüyordu. Anlaşılan sağlığı oldukça iyiydi ve sürekli tuvalete gitmesi gerekmiyordu; bu yüzden derhal tesise işinin başına dönmesini emretmişti.

Bin o kadar uykuluydu ki, önceki gün gönderilmiş olan bu not onu hiç kaygılandırmamıştı. Kızının battaniyesine sarılıp horlamaya devam etti.

Meilan öğle arasında eve gelip Bin için yemek pişirdi. Bin, bitkin bir halde Meilan'a dönüp hamur çorbası içmek istemediğini ve tesise gitmesi gerektiğini söyledi.

Bin, işe gitmeden önce Meilan'dan ona bardak çekmesini istedi. Meilan Bin'in adem elmasının altındaki çukur kısmı birkaç damla suyla ıslattıktan sonra kibritle bir parça kağıt tutuşturup boş bir kavanozun içine attı ve kavanozu ıslak yere bastırdı. Birkaç saniye içinde bastırdığı yer şişmeye başladı. Bin Meilan'a bakıp gülümsedi ve etini yakmaması için dua etti.

Meilan şişkinliği işaret ederek "Kapkara!" dedi.

Kavanoz boğazını sıktığından Bin cevap veremedi.

Meilan'ı onaylamak için kafasını salladı iki kez.

Bardak çekme işi bittikten sonra yakası açık bir tişört giydi; böylece herkes kocaman bir doğum lekesine benzeyen boğazındaki yuvarlak izi görebilecekti. Bu iz insanları hasta olduğuna ikna edebilirdi. Liderler her halükârda onun söyleyeceklerini duymazlıktan gelecek olsalar da diğerlerini hasta olduğuna ikna ederdi bu iz. Bir cep aynasıyla boğazındaki morumsu izi kontrol eden Bin tedavi için çok iyi bir zamanlama yaptıklarını düşündü. Belli ki vücudunda çok fazla iltihap vardı ve dışarı atılması gerekiyordu. Aynayı bırakıp tesise gitmek için yola koyuldu.

Bin Bakım-Onarım Bölümü'ne vardığında Hsiao yağlı eldivenleriyle el sallayarak onu selamladı ve pat diye "Liderler hasta izin belgenin sahte olduğunu düşünüyor. İşe gelmediğin günlerin ücretini maaşından keseceklermiş." dedi. Ama Bin'in hasta suratını ve boğazındaki koyu renkli izi görünce duraksadı.

Bin bunu duyunca birden tepesi attı; ama hiç belli etmedi. "Anasını sikeyim onların!" deyip geçti.

Hsiao atölyeye gidip oradaki pervaneyi tamir etmesini söyledi Bin'e. Atölyeye giderken liderlerin odasına gitsem mi diye düşündü. Üç gün gelmediği için maaşından kesilecek para dört yuandan birazcık fazlaydı aslında ama Jiang Ping'e tren biletinin parasını ödemeyi aklına koyduğu için gerçekten paraya ihtiyacı vardı. Üstelik böyle bir kesinti adını da lekelerdi; bütün tesis hasta numarası yaptığını düşünürdü. Liderlerin bunu bütün tesise duyuracağından ve hastalığının aslında ahlâki ya da akli bozukluktan kaynaklandığını söyleyeceklerinden emindi. Hem ortada stratejik bir durum da vardı. Liderlerin Pekin'e yaptığı seyahatten haberdar olup olmadıklarını bilmiyordu; gidip öğrenmesi gerekti bunu. İnine girmeden kaplan yavrusu yakalanmaz. Evet, gidip onlarla görüşmeliydi.

Bin ofis binasına gitmek için geri dönmeden Sekreter Liu'nun kolunun altında bir şemsiyeyle garajdan çıktığını gördü. Yanına gidip liderlerin neden hasta izin belgesini kabul etmediğini sordu. Liu, İl Merkez Hastanesi'nde Doktor Sun diye birinin olmadığını ve tüm bunları Bin'in kafasından uydurduğunu söyledi.

Bin "Ne?" diye bağırdı. "Hastaneyi arayıp kontrol ettiniz, değil mi?"

Sanki tepesinde bir sivrisinek varmış da onu kovalarmış gibi elini sallayan Liu "Gerek yok." dedi. "Bak sana ne söyleyeceğim, buradaki insanlar hasta izin belgesi almak için Merkez Hastanesi'ne gitmezler. Gerçekten hasta olsaydın il merkezinde dolanacak halin olmazdı. Şimdi, bana oraya gidip ne yaptığını söyle.

Neden evde, yatağında değildin? Her şeyi itiraf et, hadi."

"Önce hastanede Doktor Sun diye birinin olmadığından emin misiniz, onu söyleyin ben de sorunuza cevap vereyim. Eğer kontrol etmediyseniz en iyisi susun."

Liu, Bin'in keskin sert tonu karşısında afallamıştı. "Peki o zaman, Doktor Sun'un dış görünüşünü tarif et bana." dedi ve Bin'in anlattıklarını hayalinde canlandırmak için gözlerini kapattı.

Bin ne yapacağını bilememenin çaresizliğiyle adeta kendini kaybetti; Doktor Sun'u hiç görmemişti. Burnu seğiriyor, ağzı yanlara doğru geriliyordu.

Gözlerini dikmiş Bin'e bakan Liu kıkır kıkır gülerek, "Hiçbir işte iyi değilsin, iyi bir yalancı da değilsin. Eve git ve işe gelmediğin günlerde ne yaptığının itirafını yaz." dedi.

Sonunda kendini toplayan Bin "Kahrolası!" diye bağırdı. "Doktor Sun'un koyu renkli büyük gözleri var. Tıbbi maske taktığı için yüzünü göremedim. Hastaneyi arayıp kendisiyle birebir konuş." Bin, Doktor Sun'un gözlerinin yeğeni Song'un gözlerine benzeyeceğini varsaymıştı.

Liu kıkırdamayı kesip kıpırdanarak ağırlığını sol bacağına verdi. "Tamam, sen itirafını yaz, biz de paranı verelim." dedi.

"Paramı vermek mi? Bu tesis sizin malınız değil; ülkemizin malı. Bu parayı bana veren parti ve halk. Bu yüzden de paramı almaya hakkınız yok. Hastaydım ve ishal olmuştum, kımıldayacak halde değildim. Hayır, itiraf edecek hiçbir şeyim yok."

"O zaman sana yardımcı olamayacağım."

"Eğer maaşımdan tek bir kuruş keserseniz her akşam karımla beraber evinize geliriz." Bin arkasını dönüp yüzünde sinsice bir gülümsemeyle uzaklaştı.

Bütün gün Bin'in kulaklarında görkemli bir kartal tablosuna yazılmış olan Tu Fu'nun şu satırları yankılandı:

Ne zaman vuracak sıradan kuşlara,
Kan ve tüyler yayılacak ovaya?

Kafasında durmadan havada daireler çizip serçe, alakarga, baştankara ve kırlangıç yakalayan büyük bir kartalın hayali canlanıyordu. Hava coşkun çığlıklar ve acılı seslerle doluydu.

Bu şiir ona Pekin'deki Güzel Sanatlar Merkez Akademisi'nde ünlü bir profesör olan Chen Fan Usta'nın yayınladığı kuş çizimleri ile ilgili bir kitabı hatırlatmıştı. Bin çıraklık yıllarında her yıl bu kitaptaki resimlerin kopyasını yapardı; ama iki yıldır hiç dokunmamıştı.

Akşam yemeğinden sonra kartal çizimi çalışmaları yapmak için odanın köşesindeki yerine gitti. Shanshan yerde oturmuş bir büyüteçle oynuyor Meilan da Radyo Liaoning'de yayınlanan *Yang Kabilesinin Kadın Generalleri* isimli tarihi diziyi dinliyordu. Bin genişçe bir kâğıdı masasına yaydıktan sonra model kitabını açtı ve fırçasıyla işe koyuldu.

Nedendir bilinmez bileğinin kaskatı kesildiğini hissetti; fırça nereye gideceğini bilmiyor gibi amaçsızca geziniyordu kâğıdın üzerinde. Kartalın geniş kanatları vücuduna göre orantısız büyük olmuştu ve üstelik model kitabındaki resmin ruhundan eser taşımıyordu.

Kâğıdı parçalayıp ateş tutuşturmak için kullandıkları çıraların sepetine fırlattı. Yeni bir tane daha çizdi ama o da önceki gibi kötü olmuştu; kartalın boynu adeta bir zürafa boynu gibi uzayıp gitmişti.

Bin bu ani değişim karşısında şaşkına dönmüştü; sonra bunun radyodan gelen sesten kaynaklandığını düşündü. Meilan'a radyoyu kapatmasını söylemek istedi; ama Çin askerlerinin kuzeydeki barbarlara yaptığı saldırıya dalıp gittiğini görünce fikrini değiştirdi. Model resimlerini bir kenara koyup bir taş oymasını kopyalayarak el yazısı çalışmaya başladı. Ama korktuğu başına geldi; fırçası kendi iradesi varmış gibi hareket ediyordu, ustasının sözünü dinlememekte kararlıydı. Kâğıttaki çizgiler kılıç ve mızrakların güçlü hareketlerinin etkisinden tamamen yoksundu; hatta bazıları rüzgârda dalgalanan siyah giysi kuşakları gibi duruyordu. Hiçbir kelimede canlılık yoktu; bazıları dik bile duramıyor, üst üste koyulmuş sopa yığını gibi görünüyordu. Çizdiği yazı karakterleri resmen ölü gibi duruyordu kâğıtta. Bin umutsuzlukla oflayıp fırçayı masaya bıraktı.

Başını öne eğdi ve durup dururken artık fırçasını kullanamamasının nedenini düşünmeye çalıştı. Sanki bir şey soluk borusunu tıkıyordu.

Bu gerilemenin nedenlerinden biri kesinlikle son zamanlarda sanatsal çalışmalarına yoğunlaşmak yerine o eşkıyalarla dövüşmeye çok fazla vakit ayırmasıydı. Yüreği sızlıyor, kulaklarında seksenli yaşlarındaki çok sevgili bir devrimcinin çalışma yöntemiyle ilgili yazdığı şiir yankılanıyordu:

Akıntıya karşı ısrarla çek kürekleri,
Kaçırdığın tek bir sayı
döndürür seni yüz geri.
Eskiler der ki, altındır her bir anın değeri,
Bu yüzden kıymetini bil ve elinde tut
her geçen saati.

Sanki şiir gözyaşı bezlerini patlatmış gibi yüzü birden gözyaşlarıyla dolup taşmıştı. Ne kadar pişmandı o haydutlarla zaman harcadığına! Neden dışarıdaki kargaşayı unutup asıl işine yoğunlaşamıyordu! Önceliği olmaması gereken o geri zekâlıların sırtını yere getirmek neye yarardı ki? Neden yeteneğini kullanmıyor, enerjisini sanatını geliştirmek için harcayamıyordu? Nedeni ne olursa olsun fırçasının gerilemesine asla izin vermemeliydi.

Babasının gözyaşlarını fark eden Shanshan "Anne, babam yine ağlıyor." diye bağırdı.

Meilan gelip elini Bin'in omzuna koydu ve "Neyin var?" diye sordu.

İki eliyle göğsüne vurup "Fırçam, ah, fırçam bana itaat etmiyor." diye inledi.

Bin'in bu sözlerini duyunca karısı kıkırdayarak gülümsedi; annesini takip eden Shanshan da bir kahkaha attı. Bin asık suratını kaldırıp dik dik onlara baktı.

Meilan "Ben de sandım ki gök başına yıkıldı ya da birisi öldü. Korkuttun bizi." dedi.

Bin, "Bu kadar komik olan ne? Ustalığımı ve sanatsal gücümü yitiriyorum ben. Şunu görmüyor

musun?"diyerek kötü hat çalışmasını alıp masaya çarptı.

"Böyle konuşmayı kes." Meilan Bin'in çizdiği karakterlere bakmadı. Onun yerine bir havlu alıp Shanshan'ın ağzının kenarındaki salyayı sildi. "Sadece kötü bir gün geçirdin. Çalışmaya devam et. Her şey yemek yemek gibi kolay değil."

Meilan'ın öylesine söylediği bu söz bir şekilde Bin'i aydınlatmıştı. Belki de gerçekten kötü bir gün olduğu için diye, düşündü. Bu durum muhtemelen yaratıcılığında yaşadığı bir tıkanıklıkdı. Sanatsal uğraş kolay bir iş değil; hayat boyu süren bir çaba. Geçici bir gerileme yüzünden hemen cesaretimi kaybetmemeliyim; azimle çalışmaya devam etmeliyim, diye avuttu kendini.

Bir kibrit çakıp sigarasını yaktı ve dışarı doğru halka şeklinde duman üfledi.

Aybaşında Bin'e maaşı kesinti yapılmadan ödendi. Bin bunu başlangıç zaferi olarak gördü. İş arkadaşlarına "Eğer bir kuruş eksik verselerdi, yeri göğü yıkardım." diye anlattı. Herkes çok etkilenmişti ama bazıları hâlâ hasta izin belgesinin sahte olduğunu düşünüyordu. Arkasından "Şeytan bile çirkef adamdan korkar." diyorlardı.

Aslında liderler İl Merkez Hastanesi'ni arayıp hasta izin belgesinin onların gübreleri kadar gerçek olduğu garantisini veren Doktor Sun'la görüşmüşlerdi; ama buna rağmen onları korkutan Bin olmamıştı. Bin'e gösterdikleri hoşgörünün sebebi başkaydı. Üç gün önce ücret düzenlemelerinden kaynaklanan bir trajedinin rapor edildiği gizli bir tebliğ ellerine ulaşmıştı. Daima

Yeni Deri Fabrikası'nda çalışan yaşlı bir işçi yoldaşlarının çoğuna maaş zammı yapılmasına karşın ona yapılmadığı için aklını kaçırmıştı. Öfkesinden fabrika liderlerinin ailelerinin yaşadığı apartmanın bir tarafını havaya uçurmuştu. Gerçi ölen olmamıştı, ama dört kişi ciddi biçimde yaralanmıştı. Neyse ki yaşlı işçinin dinamitlere ulaşma şansı yoktu da olayı bir paket barutla gerçekleştirmişti.

Deri fabrikasının aksine Dismount'taki tesisin Dördüncü Atölyesi ordu için tahrip gücü yüksek patlayıcılar üretiyordu. Burada çalışan tüm işçilerin dinamite ulaşma şansı vardı; bazıları dinamitle balık bile avlıyordu. Önceki yıl depo memurlarından biri avcılara gizlice yarım ton dinamit satıp parasını cebine indirdiği için sekiz yıl hapse mahkûm edilmişti. Liu ve Ma Bin'in hiç şüphesiz kaçık olduğunu düşünüyor, değil İşçi Parkı'ndaki evleri havaya uçurmak aklına gelebilecek her deliliği yapabileceğinden korkuyorlardı. Tebliği görünce akıllarına Bin'in neler yapabileceği gelmiş, bu yüzden de gelmediği üç günün parasının maaşından kesilmesi emrini geri çekmişlerdi.

ON BEŞ

Üç hafta sonra olay hakkında yazılan bir makale ***"Kötülük Dalgasının Girdabında"*** başlığıyla Adalet ve Demokrasi dergisinde yayınlandı. Bin makaleyi ilk okuduğunda biraz hayal kırıklığına uğramıştı. Yazının olaya bakış açısı ve üslubu iyiydi ama kısa bir makale olmuştu; sadece bir buçuk sayfalık bir yer kaplıyordu. Bu kadar kısa bir yazı okuyucuyu etkilemezdi. Bin'e göre, bu tür bir makalenin çok uzun olması gerekirdi.

Yazıyı ikinci kez okuduktan sonra daha iyi hissetti ve yazının aslında çok iyi yazıldığını, hatta mükemmel olduğunu düşündü. Gerçekten de ne esas olaylar, ne de bu olaylardaki esas kişilerden hiçbiri yazının dışında kalmamıştı. Üçüncü kez okuduğundaysa sanki bir şairin işini yapıyormuşçasına tek bir kelimeyi bile boşa harcamayan yazarın ustalığından etkilenmişti.

Bin'in Gold ilindeki arkadaşları makaleyi görünce oldukça memnun olmuşlardı. Yen, Bin'i arayıp heyecanla "Shao kardeş, bu sefer yakaladık onları. İl yönetimi dün akşam konuşmak için Jiang'ı çağırdı. Dostum, gerçekten korktular." dedi.

Bin "Çok iyi." dedi.

Yen konuşmaya devam etti: "Bu resmen bir zafer; kısa süre içinde hepimizin durumunu düzeltmek zorunda kalacaklar. Hazır ol kardeşim. Bu kadar kolay kurtulmalarına izin verme."

Sekreter Yang makaleyi okuyunca adeta allak bullak oldu; gerçekten çok endişelenmişti. Hemen bir şeyler yapmazsa olayın daha da büyüyeceğini hissetmişti. Makalenin son cümlesinde "Yerel liderlerin bu rapor karşısında nasıl bir tepki göstereceklerini merakla bekliyoruz." diye yazıyordu. Bu yüzden başkentteki yüksek otoriteler daha fazla bu işin ardına düşmeden bir an önce durumu düzeltmeliydi.

Yardımcısı Dong Cai, Sekreter Yang'a Başkan Ding'in olayı araştırmaları ve Bin ile görüşmeleri için adamlarını görevlendirdiğini bildirdi. Şüphesiz hasımları Yang'ı mahvedip Dismount'tan sürmek için bu makaleyi ona karşı kullanacaklardı. Yang tüm olan biteni gözünün önüne getirince buradaki esas kişinin Bin olduğu sonucuna vardı. Eğer Bin'le uzlaşma sağlanırsa Ding hizbi de kendiliğinden durdurulmuş olacaktı. Bunu düşününce Bin'in sadece bir sanatçı değil, ama aynı zamanda bir siyasi eylemci olarak yeteneğinden gerçekten de çok etkilenmişti. Bütün bölgedeki hiç kimse onun yaptığı gibi tüm düzeylerdeki yetkililerin dikkatini çekip başından geçen olayı ülkenin en önemli hukuk dergisinde yayınlatamazdı. Yang, sekiz ay önce gübre tesisi tarafından hakkında yazılan raporu okuduğunda Bin'in çılgın bir kitap kurdundan fazlası olmadığını düşünmüştü. Böylelerini daha önce çok görmüştü ve nasıl idare edilmeleri gerektiğini biliyordu. Şimdi ne kadar pişmandı bu küçük adamın yeteneğini ciddiye almadığına.

Aslında Yang'ın hizbi Ding'inki kadar güçlü değildi. Bölgedeki yazarların çoğu Ding'in elinin altındaydı ve Ding propaganda konusunda hiç zorluk çekmeden istediği manevrayı yapabilirdi. Buna rağmen

Yang, Ding hizbindeki kalemlerin hiçbirinin sanat çalışmalarının büyük gazete ve dergilerde kolayca yer alan Shao Bin kadar mükemmel olmadığına inanıyordu. Keşke Bin'den yardım alabilseydi.

"Yang bölgenin misafirhanesine telefon edip iki ayrı akşam yemeği programı ayarlanmasını emretti. Sonra da Dong Cai'yı odasına çağırıp Bin'i bulmasını ve akşam yemeği için misafirhaneye davet etmesini söyledi.

Tesis liderleri için ayarlanan ilk yemek öğleden sonra saat üçte başladı. Liu ve Ma iki gün önce dergideki makaleyi okumuş ve her zamanki gibi sinirlenmişlerdi; ama bunu değişiklik yapmayı gerektirecek bir durum olarak görmemişlerdi. Onlara göre Bin hâlâ bir manyaktı ve makalede dile getirildiği gibi "hatalarını düzeltmeyi" denemeyeceklerdi. Artık basının onlara yaptığı bu tür uyarılara bir şekilde alışmışlardı; sonunda fırtına çıkmayan şimşekler gibiydi bu uyarılar.

Misafirhanenin geniş yemek salonu bomboştu; sandalyeler ters çevrilip masaların üzerine konmuştu. Dökme mozaikten yapılmış döşeme ıslaktı ve salonun hoş kokması için yerlere ananas ve selvi talaşları serpilmişti. Kenarlarında beyaz turnalar olan mavi bir perdenin arkasındaki yeşil renkli plastik bir örtüyle kaplı masada Yang, Liu ve Ma oturuyordu. Karides çorbası, yengeç ve esmer şekerle doldurulup buharda pişirilmiş çörek yiyeceklerdi.

Yang ikisine dönüp "Makaleyi okuduğunuza göre, ne yapmamız gerektiğini düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"İnanın bana Sekreter Yang, Shao Bin düpedüz bir akıl hastası. Onu tımarhaneye yollamalıyız." dedi.

Liu onun sözünü kesip "Evet, bence de. Bu şekilde sorunu kesin olarak çözmüş oluruz. Yaka silktik artık Bin'den. Başkalarına bela çıkarmaktan zevk alıyor resmen. Tesiste ona taktıkları lakabı biliyor musunuz?" dedi.

"Ne?"

"İnsan Düşmanı."

Ma "Onu kesinlikle bir yere kapatmalıyız." diye ısrar etti.

Yang kafasını sallayıp kıkırdayarak "Hayır, hayır." dedi. "Akıl hastası falan değil o. Öyle olsa bile artık bütün Çin olayı biliyor. Onu cezalandırırsak kendimize zarar veririz."

Büyük bir emaye kâseye koyulmuş çorba ile iki tane bambu sepetin içindeki yengeç ve karidesler masaya geldi. Yemekler servis edilirken Liu ve Ma konuşmayı kesmiş, bardaklarındaki kanyağı yudumluyorlardı.

Garsonlar gittikten sonra Yang konuşmaya devam etti: "Shao Bin'in becerikli bir adam olduğundan hiç kuşkum yok. Onu durdurmak zorundayız; aksi taktirde hepimiz işimizi kaybederiz ya da en azından daha düşük mevkilere yollanırız. Demem o ki, hepimiz tehlikedeyiz. Başkan Ding kesin bu olayı bizim kökümüzü kazımak için aleyhimize kullanacaktır. Çoktan harekete geçtiler bile.

Yang'ın söyledikleri Liu ve Ma'nın kanını dondurmuştu; ama ne yapılması gerektiğiyle ilgili hiçbir fikirleri olmadığı için susup ellerindeki yengeç bacaklarını emmeye devam ettiler.

Yang konuşmaya devam etti: "Eski zamanlardan beri böyle bir durumdan kurtulmanın hep iki yolu

olmuştur. Biri cezalandırma, diğeri ödüllendirme." Yang sustu ve dopdolu bir kaşık çorba götürdü ağzına.

Liu'nun şaşkın yüzünü fark eden Yang gülümsedi ve "Endişelenme. Ödüllendirme yöntemini kullanmayı düşünüyorum. Shao Bin'e karşı cömert olacağım. Şu an için onu yatıştırmanın tek yolu bu. Üstelik onu bizim adamımız yapıp kullanmayı düşünüyorum; bizim havuzumuza alacağım onu. Öte yandan da göstermelik olarak sizi cezalandırmak zorundayım. Dahili bültende kınanacaksınız. Ama üzülmeyin. Söz veriyorum gelecek yıl ikiniz de zam alacaksınız."

Yang, Bin'i nasıl ödüllendireceğini anlatmaya devam etti. Liu ve Ma, Yang'ın bu manyağı fazla ciddiye aldığını düşünseler de Sekreterin Bin sorununu bizzat ele almış olmasından memnundular. Bundan sonra onları suçlayan karikatür ya da yazıların korkusu olmadan tesiste istediklerini yapabileceklerdi. Haklarında disiplin tedbiri alınmadığı sürece kariyerleri güvende olacaktı. Dahili bültende yayınlanacak kınama onlar için küçük bir yara sayılırdı; zaten insanlar da bir ay içinde unuturlardı. Bu yüzden hemen Sekreter Yang'ın zamanında alınmış akıllıca kararını övmeye başladılar.

Bin akşam yemeği için evden ayrılmadan önce koridorda Meilan'ın kulağına eğilip eğer gece geri dönmezse onu aramak için tesise ya da Bölge Yönetim'ine gitmemesini fısıldadı. Onun yerine telefon ya da telgrafla hemen Yen'le irtibata geçmesini ve onu kurtarmak için acil durum önlemleri almasını istemesini söyledi. Meilan'ın söylediklerinden korktuğunu görünce gülümseyerek meraklanmamasını ve bu yemek davetinin muhtemelen Yang'ın uzlaşma çabasının bir

işareti olduğu güvencesini verdi. Daha sonra misafirhaneye kadar ona eşlik etmek için gelen Dong Cai'yla beraber yola çıktı.

Sekreter Yang, Bin'i görür görmez ayağa kalkıp karşılamak için yemek salonunun girişine doğru yürüdü. Bin'in elini sıkarak "Özür dilerim Yoldaş Genç Shao. Şimdi bir toplantıdan çıktım ve bizzat davet etmek için evinize gelemedim." dedi. Yüzünde sıcak bir gülümseme belirmişti; burnundaki et beni bir arı gibi titriyordu.

Gerçi ne anlama geldiğini hâlâ çözememişti ama Yang'ın gösterdiği sıcaklık Bin'i rahatlatmıştı. Yeşil masa örtüsünün üstündeki yemekler çok lezzetli görünüyordu; özelikle de hâlâ dumanı tüten sarıağız balığı ve dilimlenerek büyük bir lotus çiçeğinin içinde sunulmuş ağır ateşte pişmiş domuz eti.

Masanın yanındaki sandalyelerden birini işaret eden Dong "Buraya oturun." dedi.

Oturur oturmaz Yang bir kadeh şarabı havaya kaldırarak "Parlak geleceğine Genç Shao." dedi.

Yang ve Dong'u takip eden Bin parlak kelimesini düşünerek içkisinden bir yudum aldı. Acaba şarabın içine zehir koymuşlar mıdır, diye düşünmekten kendini alamayıp içtiğine pişman olmuştu. Daha sonra kendi kendine olaylar daha bu kadar sıcakken onu zehirlemeye cesaret edemeyeceklerini düşünüp bu düşüncesini kafasından atmıştı. Yang yemek çubuklarını gösterip "Lütfen buyurun başlayalım." deyince elindeki kadehi dikkatlice masaya koydu.

İçinde olduğu şaşkınlıktan hâlâ kurtulamayan Bin, Dong'un tabağına servis ettiği buğulanmış balıktan bir parça yedi. Yang, Bin'e dönüp onunla görüşmek

konusunda bu kadar geç kaldığı için özür dilemeye başladı. Parti üyeliği üzerine yemin edip ona yapılan eziyetler de hiçbir rolünün olmadığını söyledi; gerçekten aralarında bir sürü yanlış anlama olmuştu ve buna sebebiyet verdikleri için tesis liderlerini kınamıştı. Bin, Yang'ın korktuğunu düşünmüştü. Lanet şey, bak işte sizin de korku yaşadığınız anlar oluyor, diye geçirdi aklından. Kendini aklamak için çok geçti artık.

Yang bir yandan ağzındaki çam mantarını çiğneyerek "Yoldaş Shao Bin, bir sanatçı ve aynı zamanda da kendini yetiştirmiş bir alim olduğunu biliyorum. Birikiminden ve yeteneğinden faydalanmak için seni Bölge Yönetimi'nde görevlendirmeye karar verdim. Yirmi ikinci derecede mevkiye yükseleceksin ve propaganda çalışmalarını sürdürmen için kendine ait bir büron olacak." dedi. Yang, Bin'in hayret dolu yüz ifadesini fark edince gülümsedi. Daha sonra konuşmasına devam etti: "Gübre tesisinde çalışmaya devam edip yeteneğini heba etmemelisin. Umarım teklifimi kabul edersin."

"Evet, kabul ediyorum, kabul ediyorum." Bin mutluluktan kendini kaybetmiş gibiydi; heyecanını belli etmemek için bardağını kafasına dikti ve tek seferde hepsini içti.

Dong boşalan bardağı hemen geri doldurdu. Florasan lambasının ışığında parıldayan iki altın dişiyle sırıtarak "Tebrik ederim Genç Shao. Takımımıza hoş geldin." dedi.

"Teşekkür ederim."

Yang "Bu arada senden yapmanı istediğim iki küçük şey var." dedi. "İlk olarak, Liu Shu ve Ma Gong'la kavga etmeye bir son vermelisin. Sizler

devrimci yönetici kadrosundasınız ve artık meslektaşsınız; enerjini ve vaktini kavga için harcamamalısın. Üstelik hepimiz aynı suyun içinde yaşıyoruz ve sürekli birbirimizi ısırmaya çalışmamalıyız. Sözün kısası, enerjini düşmanlarımızla savaşmak için sakla. İkinci olarak, bu transfer seni tatmin ettiyse lütfen Adalet ve Demokrasi Dergisi'ndeki editörlere kısa bir mektup yazıp Bölge Yönetimi'nin hatasını düzelttiğini, senin de sonuçtan memnun olduğunu anlat."

İki talep de gayet makul gelmişti Bin'e. Ma ve Liu'nun görev derecesi yirmi birdi; ama Bölge Yönetimi'nde onların üstünde çalışacağına göre, artık ona saldırmaya cesaret edemezlerdi. Üstelik şimdi il merkezinde de arkadaşları vardı. Daha fazla düşünmeden "Tamam, ikisini de yapacağım." dedi.

Yang gülümseyerek kadeh kaldırdı.

Dong Bin'e Bölge Yönetimi'nde çalışmanın faydalarını anlatmaya başlamıştı; özellikle de Sekreter Yang'ın liderliği altında olmanın ne kadar iyi olduğunu söylüyordu. Ama Bin, Başkan Ding ve başta Genel İşler Birimi Başkanı Tian Biao olmak üzere ona yakın olan insanlarla münasebetlerinde dikkatli olmalıydı.

Masadaki sarıağız balığı taze ve gevrekti; Dong ve Bin yarım saat içinde kocaman balığın neredeyse yarısını bitirmişlerdi; Sekreter Yang çok yememişti, sadece şarap içiyordu. Bin böylesi lezzetli bir balık pişiren şefin kim olduğunu merak etmişti ama sormadı. Nasıl olsa kendi bulurdu.

Bin terfisini düşündükçe kendinden geçiyordu; sürekli Dong ve Yang'a gülümseyip onları onaylarcasına başını sallıyordu. Yang katılması gereken başka bir toplantısı daha olduğunu söyleyip son kez kadehi

kaldırana kadar böyle sürdü. "Birlik ve beraberliğimize!" dedi. Bardaklarını tokuşturup kafaya diktiler.

Bin, Yang'ın hiç beklemediği bir şekilde ayağa kalkıp neredeyse gözyaşları içinde "Sekreter Yang, eskiler der ki "Nasıl iyi bir kadın onu seven erkek için giyinip süslenmeliyse, erdemli bir insan da onun kıymetini bilen efendisi için ölümü göze almalıdır." İnanın bana çok çalışacağım ve beklentilerinizi boşa çıkarmayacağım." dedi.

Yang Bin'in bağlılığından etkilenmişti ve çok memnun olmuştu. Dilinin ucuyla yağlı dudaklarını yalayıp "Pekâlâ Genç Shao, sana güveniyorum. Propaganda çalışmalarımız artık sana emanet." dedi.

Bin ayrılmadan önce Yang ona dönüp Bölge Yönetimi'nin yapması gereken bir sürü yazı ve resim işi olduğunu, en kısa sürede çalışmaya hazır olmasını söyledi.

***

Bin, Yang'ın ona yaptığı teklifi anlatınca Meilan'ın yüzü düştü ve buruşturduğu alnında kaygılı çizgiler belirdi. "Kabul ettin mi?" diye sordu.

"Tabii ki ettim." diye cevapladı Bin.

Meilan başka bir şey sormadı. Oturduğu yerden kalkıp Shanshan ve kendisi için akşam yemeği pişirmek üzere mutfağa doğru gitti. Birkaç saniye sonra mutfaktan kepçe ve tavanın gürültülü sesleri gelmeye başladı. Karısının tekliften hiç de memnun olmadığını fark eden Bin mutfağa gitti; ince bileğinden tutup Meilan'ı geri odaya getirdi.

"Sorun ne?" diye sordu.

"Hep kendini düşünüyorsun, bizi hiç göz önüne almıyorsun."

"Neden böyle söylüyorsun?"

"Sadece kendi terfini düşünüyorsun. Peki nerede yaşayacağız? Bu odada yaşamaya devam mı edeceğiz?" Elini Bin'den kurtarıp bir bulaşık bezi aldı ve tekrar odayı terk etti.

Bin donakalmıştı. Besbelli kazandığı yarım zafer başını döndürmüştü; nasıl olur da ev konusunu konuşmayı unuturdu? Onu bu kadar çabuk elde etmelerine izin vermemeliydi. Şimdi ne yapacaktı?

Tekrar koridora gidip yeni bir apartman dairesi almaları için plân yapacağını söyleyerek Meilan'ı rahatlatmaya çalıştı. Fakat içten içe ne yapması gerektiğiyle ilgili hiçbir fikri olmadığını düşünüyordu.

Ertesi sabah postaneye gidip Çevre Gazetesi'ni aradı. Telefonu Yen açtı. Bin'e, Gold ilinde de çok önemli gelişmeler yaşandığını anlattı: Gazete gelecek hafta tekrar yayınlanmaya başlayacaktı ve büro liderleri yıllık bütçeyi yüzde yirmi oranında artırmayı kabul etmişlerdi. Bin, Dismount'taki gelişmeleri anlatınca Yen onu bir ziyafet yemeği için evine davet etti. Yen "Sadece ben istemiyorum bunu; Jiang ve Song da bu güzel haberi kutlamak istiyor. Lütfen bizi kırma ve cuma günü öğleden sonra buraya gel." diye konuştu.

Bin "Gelirken ne getireyim?" diye sordu.

"Kendin gel yeter."

Bin geleceğine söz verdikten sonra ev konusundan bahsetti ve Yen'den sorunu nasıl çözmesi gerektiğiyle ilgili bir fikir istedi. Yen, "Bin acele etme. At alan insan eyerini de hazırlar. Yönetici olunca zaten yeni bir evin olacak. Sadece zaman meselesi bu. Yerinde olsam şu an

böyle bir talepte bulunmam." dedi.

Bin Yen'in konuşmasını düşündükçe söyledikleri aklına yattı. Hemen böyle bir talepte bulunursa Sekreter Yang onun daha işe başlamadan pazarlık yaptığını ve çok maddiyatçı biri olduğunu düşünebilirdi.

Bütün gün kendine ağır adımlarla yükselmesi gerektiğini hatırlattı durdu. Ayrıca resmi işler konusunda oldukça bilgili olan ve hep ona yardım eden Yen'e minnet duydu.

Ama Meilan'ı ikna etmek kolay değildi. Akşam Yen'in önerisini anlattığında Meilan sinirle "O kadar uzun süredir bu domuz ahırında yaşıyoruz ki! Artık daha fazla katlanamayacağım." diye bağırdı.

"Hadi ama, sadece bir iki ay bekleyeceğiz, tamam mı? Bölge Yönetimi'ndeki tüm yöneticilere iyi evler veriliyor. Er ya da geç bize de güzel bir daire verilecek."

"Ne kadar sonra? İki yıl daha mı? Sanırım biz yaşlanmış olacağız---"

"Tamam, sadece birkaç ay."

"İşin aslı şu ki sen koltuk derdine düşmüşsün."

"Hayır, bunu sadece kendim için yapmıyorum ki. Önemli bir mevkiye gelirsem, hayat ailem için daha kolay olacak. Aptal olma. İşe başlar başlamaz Yang Chen'ın gözünde kötü bir izlenim bırakmak istemiyorum. Biliyorsun ilk izlenim her zaman hatırlanır."

Meilan yatağa girip yorganı kafasına çekti.

Bin Meilan'ı boş verip Yang'a söz verdiği mektubu yazmaya koyuldu. Özel durumlar için sakladığı resmi antetli bir kağıdı alıp şunları yazdı:

Çok Saygıdeğer Yazı İşleri Müdürü Wang:

Başkentten ayrılalı birkaç hafta olmasına rağmen öğretici sözleriniz hâlâ kulaklarımda. Bölgemizdeki liderlerin yaptıkları hataları fark etmelerini ve zaman kaybetmeden düzeltmelerini sağlayan makaleyi yayınladığınız için çok teşekkür ederim. Sekreter Yang benimle samimi bir konuşma yaparak beni yeteneğime daha uygun olan başka bir göreve getirmeye karar verdi. Sizin zamanında müdahaleniz olmadan bu imkânsızdı.

Gold İl Yönetimi'nin Çevre Gazetesi'ni tekrar yayınlanmasına karar verdiği ve yazı kadrosunun nihaî durumdan memnun olduğu bilgisini aldım.

Tüm içtenliğimle tekrar teşekkür ederim. Lütfen meslektaşlarınıza selamlarımı iletin.

Tüm Saygımla, Shao Bin

Not: Lütfen bu mektubu gazetenizde yayınlayın.

Bin mektubun yayınlanacağından emindi; gazetenin sosyal etkisini ve hakkaniyetini göstermesi için bundan daha iyi bir yol olamazdı. Mektuptaki fırça yazısı doğaçlama yazılmıştı; karakterler zarif ve esrarengiz görünüyordu.

Meilan onunla konuşmak istemediğinden Bin mektubu cebine koyup hiçbir şey söylemeden postaneye doğru yola çıktı. Meilan'ın aslında iyi huylu biri olduğunu biliyordu; bu yüzden de birkaç gün içinde tekrar eski haline döneceğini düşünüyordu.

Ertesi sabah saat yedi buçukta Bin yeni işine başlamak için evden çıktı. Elinde Liu ve Ma'nın tesis adına ona hediye ettikleri parlak bir evrak çantası taşıyordu. Çantanın içinde bir deste fırça, mürekkep

kabı ile ünlü yazar ve bilim adamlarının özlü sözlerinin olduğu bir kitap vardı. İlk görevi ilçedeki ana caddeye burjuva liberalizmine karşı ulusal mücadeleyi destekleyen bir duvar resmi çizmekti. Boyalar ve merdiven ofisinde hazır bekliyordu; üstelik iki tane de iri yarı genç yardımcı vermişlerdi Bin'e.

Bin, Bölge Yönetim Binası'na doğru yürürken sürekli gülümsüyor ve ıslık çalıyordu. Gökyüzünde sürü halinde bir gurup kaz güneye doğru uzaklaşıyor, gitgide pamuksu bulutlara karışıyordu. Bin sanki onun da kanatları varmış gibi neşe içinde sağ kolunu havaya doğru uzattı.

Her ne kadar sanat ve siyaset konuları hikâye konusunda önemli bir rol oynasa da, **Küçük Havuzdaki Büyük Balık** öncelikle geleneksel, sürükleyici ve eğlenceli bir mizah hikâyesidir. Ha Jin'in anlatımında Çinli işçi sınıfının kaba ve pervasız tonu da hissedilmektedir.

The New York Times Kitap Eleştirisi

Ha Jin'in **Küçük Havuzdaki Büyük Balık** isimli ödüllü kurgu hikâyesi, Batılı okuyucuları kendi anavatanı olan Çin'deki günlük hayatın zengin yansımalarıyla aydınlatmaktadır. Jin'in bu ilk romanı fırçasını köyünü yöneten güçlü parti bürokratlarına karşı bir silah gibi kullanan amatör bir hat sanatçısının kara mizah portresidir.

Shao Bin gündüzleri Hasat Gübreleme Tesisi'nde ezilen bir işçi, geceleri ise tutkulu bir sanatçıdır. Ailesine temiz bir apartman dairesi almak için isim yazdırdığı listede parti liderleriyle iyi ilişkiler içinde olanların önüne geçtiğini gören Shao Bin'in mücadelesi anlatılır. Alaycı karikatürler yoluyla amirlerini ifşa etmeye kalkıştığında mensup olduğu küçük toplulukta dalga dalga yayılan merhametsiz saldırı silsilesine maruz kalır. Akıllıca kurgulanıp nüktedan anlayışla tamamlanan **Küçük Havuzdaki Büyük Balık** politik güçlere kapılıp gitmiş mütevazı hayatları konu alan dokunaklı bir öykü ve insan aptallığının evrenselliğinin de bir kez daha hatırlatılmasıdır.

"Sürükleyici... öfkeli ve gergin...Maneviyat ve güç üzerine bir masal.."

Chicago Tribune

bilim+gönül
bilimgonul.com

Mühürdar Caddesi 119 / 3, Kadıköy / İST.
Tel : (0216) 337 75 69
dsinanoglu@yahoo.com

ISBN 605-88688-3-0
9 786058 868830